192.229

RE 1041 (2)
(3. příd.)
Hsz: 241

~~ER 606/b~~
(3. příd.)

229
M

KÉT

NAGYSÁGOS ELMÉNEK

KÖLTEMÉNYES

SZÜLEMÉNYEI.

192.229
M

KÉT
NAGYSÁGOS ELMÉNEK
KÖLTEMÉNYES
SZÜLEMÉNYEI.

A' KÖLTEMÉNYES GYÜJTEMÉNY'
ÖREGBEDÉSÉRE
A' NAGYSÁGOS
SZERZÖKNEK
EGYEZŐ AKARATJOKBÓL
KÖZRE BOTSÁTOTTA
RÉVAI MIKLÓS.

POZSONBANN,
LOEWE ANTAL' BETŰIVEL.
1789.

192.229

R 2

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
B. Hőrcsalapló
1954. év 3086 sz.

NAGYSÁGOS
NAGY KÁROLYI GRÓF
KÁROLYI
JÓZSEF
ÚRNAK,
'S NAGYSÁGOS
WALDSTEIN
ERZSÉBET
GRÓF KIS ASZSZONYNAK,
EGYBE KELŐ
JEGYESEKNEK
MENYNYEGZŐJÖKRE
INNEPLŐ VERSEIN KÍVÜL
EZEN
KÖLTEMÉNYES SZÜLEMÉNYEKKEL
KEDVESKÉDIK
ALÁZATOS SZOLGÁJOK
RÉVAI MIKLÓS.

NAGYSÁGTOK!

A' Bétsi Nagy Papnak roppant Udvarábann
Mire gyülekezik fényes nagyságábann
Az inneplő Fő Rend? mi öröm képébenn,
Mi ohajtás vagyon dobogó keblébenn?
Fiatal Úri Pár egybe kelésére
Az oltár előtt áll hites kötésére.
Mint a' nyíló rózsa mind ketten olyly ſzépek,
'S mint Angyal ártatlan ſzívekbenn olyly épek.

Ennek örűl minden, 's a' Fő Pap' ſzavára,
Figyelemmel lévén mondott áldására,
Mind azont ohajtja mozgó ajakával,
Nem bírván ſzívének ki ható lángjával.

Nagyságos Úri Pár! engedd meg nékem is,
Hogy együtt rebegje itt az én nyelvem is,
A' mit érez ſzívem ezen innepléskor,
Hazánk' javára lett ſzentséges kötéskor,
Ajándékomat is fogadd el ſzívesen,
'S miként illik hozzá, nézd azt is kegyesen.

Magyar vagyok én is, még pedig olyly Magyar,
Kit, ha nem tsalatom, a' Károlyi Udvar
Nem tsak tűrhet, hanem ugyan ezért kedvell,
'S kegyes ſzárnya alatt gyámolgat és nevel,
Anynyival is inkább ſzívem' örömében
Nyitom ajakomat forró érzésében.

Régtől tsak egy ágon támogatott Háznak
Egyetlen Reménye! Te sok ohajtásnak

Könyörűlő Égből adatott Gyümöltse!
Isten kérésinket irántad bé töltse.
Téged' és Párodat olyly termékenységgel
Szerefsen meg azzal a' gyönyörűséggel:
Hogy ſzép Magzatitok, mint olajfa ágok,
Istent félő ágyból ſzármazott virágok,
Körös körűl vegyék bő aſztalotokat,
'S láſsák ſzaporodó vigaſztalásokat,
Még életbenn lévő kedves Nagy Anyjok is,
Magva ſzakadásán búsúlt Nagy Atyjok is.

Kivált az Öreg Úr, mikor körűlötte
Egyetlen Fiának ſzámosabb Szülötte
Fel 's alá futkoráz gyermeki játékkal,
Ugyan tőle nyújtott tsergő ajándékkal,
Most eme' kisebbnek nyelve' rebegésén,
Most ama' nagyobbnak okosb beſzéllésén
Meg örűl, 's karjára hamar fel ragadja,
'S a' pitziny Alaknak forró tsókját adja.
E' közt, o! mi sokat lehell Nagy Lelkéből
A' Kisded' melylyébe Magyar Érzéséből.

Már is mind úgy fognak nagyokra ſzületni,
Vérrel r'ájok ſzállott jókra gerjeſztetni.
Nemes Saskeselyű gyáva galambokat
Nem hoz erköltsétől el fajúlt fatytyakat.

Előttem a' képe: gyakor nézésébenn,
Ennek az Ősz Főnek éſzre vételébenn,
Már aggott artzáján ki forró könyvei,
Mint fognak gördűlni az öröm' gyöngyei;
Mikor majd azt látja: kedves Unokája
Hogy fogja érezni, mi ditső Példája
Ragyog hol a' véle játſzó Nagy Atyjábann,
Hol ama' Sándorbann, hol ennek Fiábann,
Ama' Nagy Ferentzbenn, kiket mind Nagy Lélek
Éleſztett, 's a' kikbenn mind nagyot ſzemlélek.

Akár a' Hadi Rend tűnjék ſzemeimbe,
Borzaſztó réműlést ejt ez érzésimbe:
Had vezérlő jelek, fegyveres dandárok,
Ékesítik őket mint fénylő súgárok.
Akár a' Békeség, tsendes idejébenn,
Vizsgálom, mi jelesb dolgot űz keblébenn:

Mind

Mind itt forogtanak ezek felsőséggel,
És tölték Házokat ösi ditsőséggel.

Fő Ispányi kormányt mind tartott kezébenn,
A' Szent Igazságot ártatlan ügyébenn
Mind híven védette, 's a' köz bátorságra;
Vígyázó ſzemmel vólt a' Magyar Nagyságra.
Mindenikbenn a' vér vert Haza' javáért,
Fáradságát 's kintsét nem ſzánta haſznáért,
Tavakat ſzárított a' ſzántó vetőnek,
Vadon erdőt írtott haſznosb legelőnek.
Írtott a' népnek is károsb vadságábann,
Tudományt terjeſztvén ſzunnyadó Hazábann.
A' ſzilaj erköltsnek ſzelídítésére,
Papot és Templomot adott őrzésére.

Ezek mind felséges foglalatosságok,
Menynyei Lelkektől győzött fáradságok,
Mikor ilylyenekre e' kis Alakokbann,
Hazánk' tartására növő Oſzlopokbann,
Fejtődzik laſsanként a' Lélek' ereje,
'S vágyik ſzebb tettekre fel serdűlt ideje:

A'

A' gyenge ſzívekbenn Haza Nyelv' érzése
Forrjon, 's gyarapodjék annak ſzeretése.

Ez is Magyart illet, ez főbbik érdeme,
Tündöklőbb ez által ő Nagyságos Neme:
Ha Magyar léttére Magyarúl ſzóllani,
Nem ſzégyenli Nyelve' betsit fenn tartani.

O! nyilván igaz az, 's a' bús történetek,
Bátor múlt időkre tí hátra nézzetek,
Vallják, mi sok nemzet nyelve' virágzását
Veſztvén meg rontotta maga maradását.

Ezek tehát, mikor Hazát támogatni,
Tanúlják hanyatló ügyét gyámolgatni:
E' közt, hagyd, ſzokják meg Nyelveket betsülni,
'S a' Haza' javának tsak akkor örűlni:
Mikor, nevekedvén egyéb boldogsága,
Nyelvét el nem nyomja ki terjedő ága.

O Nagyságos Atya! engedd, hogy azokkal,
A' Haza' javára növő Magzatokkal,

Többi

Többi közt e' Könyv is, haſznos Oktatását,
Közölheſse Nyelvünk' ékesebb hangzását.
Hagyd, légyenek ők is, mint Te, olyly boldogok,
Szólljanak vélek is azok a' Magyarok,
Atyád' Kedvesei, kik hív tiſztelői,
A' Károlyi Háznak vóltak betsülői.

Az az aggott Ortzi, ki mint Sas iſjadni,
Kaſztali forrásnál versekre fakadni
Olyly érzéssel ſzokott, hogy bájoló hangja
A' vadat is, kit rejt kőſzirt' mély barlangja,
Meg lágyít, és ſzelíd emberré változtat,
Szívekbenn társaság ſzeretést okoztat.

'S a' Vitéz Bartsai, Társa e' Bölts Aggnak,
Kit jeles tettei Fejedelmi Magnak,
Bár mint rejtse magát, olyly nyilván mutatnak,
Hogy tsodálására a' ſzívek vonatnak.

Ugyan azok, kiknek már kisded korodbann
Édes ajakoktól függvén bámúltodbann,

Hallgat-

Hallgattad titkait a' Szent Böltseségnek
Kis Réſzese annak a' gyönyörüségnek,
Melylyet a' Barátság ſzült bátorságábann
Nagy Lelkű Atyádnak Szent Társaságábann.
Ugyan azok itt is azokról verseltek,
Mikkel benned akkor jobb érzést neveltek.

Mi jó a' Szabadság féket nem ſzaggatva:
Mi boldog a' Függés ſzívet nem faggatva.
Mi nagy az érdeme ſzántó vető pórnak,
Mi rút bűne vagyon a' dagályos kórnak:
Ha e' munkás rendet a' henye Uraság
Tsigázza, 's tapodja katzér Katonaság.
Mi ſzent Kötelesség a' Hazát ſzeretni,
Boldogúlásáért a' halált meg vetni.
Mi ſzép tündökleni velős tudománynyal,
'S hogy kell élni ezen égi adománynyal.

Több más ilyly Oktatás ſzelídebb érzéssel
Vagyon itt Játék is ſzép idő töltéssel,
Milylyent tsak Nagy Elmék ártatlanúl űznek,
Hol kofzorújokra más gyöngyöt is fűznek.

Látod,

Látod, Nagyságos Pár! mikor örömemet,
Ki öntöm e' napon én is érzésemet,
Miként illik öſzve kitsiny ajándékom,
Helybenn hagyást lelhet ártatlan ſzándékom.

O! abbann az édes gyönyörűségtekben,
Melylybenn olvadozik a' ſzív kebletekbenn,
Veſsetek reám is mosolygó ſzemeket,
Mutaſsátok hozzám hajló kedveteket.

A' sok Jóságokkal, melylyekkel Atyátok,
Jeleskedik kegyes érzésű Anyátok,
Szálljon az is r'átok, hogy kire kegyelmet,
Oſztogattak azok gyakor segedelmet,
Azt ſzárnyatok alá Tí is fogadjátok,
Igyekezetébenn elő mozdítsátok.

Így én, ki ifjantan Kegyes Öregeknek,
Élvén jó voltokkal Nagyságos Szüléknek,
Nevekedtem arra a' Költő Nagyságra,
Kényem ſzerínt való fényes Méltóságra:

Hogy

Hogy Hazám, mind a' két renden írt Versemet
Helybenn hagyván, meſzſzebb terjeſzti Híremet:
A' Fiatal Párnak hanyatló korombann
Érezzem kegyelmét alkanyodásombann:
'S leheſsek holtomig mind azon Kedvese,
A' Károlyi Háznak őſzűlt Énekese.

Költ Győrött, Bőjt' Elő Hava' Kezdetén.

1789.

FUTÓ GONDOLAT

A'

SZABADSÁGRÓL.

FUTÓ GONDOLAT
A'
SZABADSÁGRÓL.

Pajtás! azt kérdezted minap leveledbenn;
Szabadság mi légyen, 's lakik melyly szegletbenn:
Bizony nehéz kérdést vetettél elömbenn,
Félek és rettegek annak fejtésébenn.

Szabadság miből áll, nehéz magyarázni,
Sok féle festékkel szokták ezt tzifrázni,
Ha igaz értelmét akarjuk meg rázni,
Fényesebb népeket földig kell alázni.

Mert a' kik leg inkább benne ditsekedtek,
Azok ezer fontos bilintset viseltek,
Sőt kik Szabadságnak oszlopot emeltek,
Azok is rab szíjon alatta hevertek.

Hogy leg nagyobb kintse ő az embereknek,
Leg drágább jószága szegény földieknek,
Tudom, mert vágyása van erre mindennek,
Ez öztönt rejteni nem lehet senkinek.

Magam is nem régen Budai Hévvízbenn
Egy jó fohászkodást el küldék menynyégbenn,
Nem tudom, fel hat é a' hetedik égbenn,
Ilyly formán vólt éjtve szívem' melegébenn.

Szabadság! Nagy Lelkek' első kívánsága!
Országoknak tőled árad méltósága,
Te vagy az élőknek földi boldogsága,
Szarándokságunknak édes orvossága.

Mondd meg, hol rejteztél, vagyon e országod?
Melylyik nemzet között vagyon te oltárod?
Vagyon e világbann valamelyly hatalmod?
Színes e, vagy való a' te uraságod?

Tèged' a' Bölts, Gyáva, a' Szegény, a' Gazdag,
Az, a' kinek melylyén villog fényes tsillag,
Azzal, kit övedzett kenderből font madzag,
Kíván, áhit, ölel, Király pedig katzag.

Te neved régentén szent vala világbann,
Mondják, eredeted van Paraditsombann,
Imádnak susogva most is udvarokbann,
Noha már Királyok ülnek trónusodbann.

Menynyei ajándék! lelke nagy munkáknak!
Egyetlen egy tzélja nemes vágyódásnak,
Mutasd meg magadat földi bogaraknak,
Szállj le közepébenn e' romlott világnak.

Szinte el végeztem szép sohajtásomat,
Szent Gellért' hegyénél találám magamat,
Egy kis kopasz ember meg üté vállamat,
Ilyly szókkal bontotta gondolkozásomat.

Szabadság már el múlt, nem is jön Világra,
Vólna ő embernek igen nagy kárára,
Menynybenn meg kötötték ezt erős pórázra,
El jön tsak a' végső trombita' szavára.

Ember' sorsa rabság. Lássd mihelyt születik,
Azonnal pólyákkal öszve szoríttatik,
Ezzel szolgálatra korán szoktattatik,
Még a' böltsőjébenn jobbágynak téttetik.

Az áldott terméfzet szülék alá veti,
Kisdedségbenn dajka galandon vezeti,
Gyermek korból kelvén mesterhezz rekefzti,
Szorosabb rabságra lafsanként kéfziti.

Ő ugyan küfzködik gyarló erejével,
Béklóját hárítja lábával kezével,
Birkozik nyak törő zárt keleptzéjével,
Végre játfzani kezd fojtó zsinegével.

Gondolván ki kél majd oskola' porából,
Mostoha anyjának ki megy udvaráról,
Szabad életre kap káplár' jó voltából,
Ki tsak minap jöve *werbungra* Budáról.

Le rázza hát nyûgét, 's íme ſzabadon jár,
Tántzol örömében, repdez mint fris madár,
Kinek kalitzkáján nyilatkozott a' zár,
Nem is jut eſzébe, hogy ura lett káplár.

Fel ér nagy vígsággal Mátyás' kő várában,
Mérték ſzerint bé áll az első *glédában*,
Vezetik palatzkás füstös kaſzármában,
Fogadják ditsőség' fiai' ſzámában.

Más nap a' dandártól vezetik bástyára,
Le néz kies mezők' ſzigetek' tájára,
Viſzſza vágy el hagyott apja' kunyhójára,
Fohászkodást ereſzt zsíros kásájára.

Meg tér a' ſtrázsáról: fenyő fa Dunára
Le dűl: tsak susogva átkot mond sorsára,
Lát a, hogy a' dobos nótát ver órára,
Szűntelen ébreſzti új terhes munkára.

De a' tsere meg lett, tsak most jön eſzére,
Egy úr helyett ſzázat ültetett fejére,
Vigyázz hát, halandó! e' kisded mesére,
Így ül minden ember a' lóról öſzvérre.

Ádám' fiainak ez a' Krónikája:
Függni Felsőségtől az ő *Diplomája*,
Vad állat az ember, ha nintsen ſtrázsája,
Rugdal, ha hoſzſzúra nyúlik a' pányvája.

Nézzd, Tarolt Henyéknek parantsol *Gvárdián*,
A' Vitézlő Rendnek Fő Hadi Kapitán,
Bíró a' Paraſztnak, Nemesnek Fő Ispán,
Nap nyugaton Tsáſzár, nap' keltén a' Szultán.

Járd meg a' világot vízen és ſzárazon,
Erős a' gyengébbet vezeti pórázon,
Nintsen ſzabad ember e' ſzéles világon,
Vasat penget kiki e' tágos piatzon.

Sőt kik zárva tartják menynyet és poklokat,
Kezekbenn viselik a' nyitó kúltsokat,
Szolgák' Szolgájának nevezik magokat,
Így adják tudtunkra alatsonságokat.

Király is jobbágya orſzága' népének,
Az úr merő rabja lopó tselédének,
A' gazda ſáfára lusta béresének,
A' mester *taxása* álmos legényének.

Az *edeni* kertnek ſzunnyadó ſtrázsáját,
Nyalánkságra vágyó egyetlen mátkáját,
Kérdezhetd, hol vették ſzolgálat' igáját,
Meg vallják, almával falták fel maſzlagát.

Ő rólok jött r'átok valamint királyság,
Úgy tőlök ſzármazott ſzolgálat 's jobbágyság,
Így akarta eztet a' végtelen Jóság,
Hogy jobb rendbenn élne földi atyafiság.

Mert mihelyt emberek társaságbann léptek;
E' két tzikkel felől mindjárt meg egyeztek;
Az Erősek, Böltsek, felsőkké véttettek;
A' Gyengék, a' Gyávák, alsókká téttettek.

Az arany időket Poéták le írták,
Annak dítséretét versekbenn foglalták,
De hol 's meddig tartott, azt meg nem mondhatták,
Emberi nemünket talám tsak ámíták.

Kis korig tarthatott az olylyan boldogság,
A' hol határ nélkül vala a' Szabadság,
Mert ha a' birtokbann nem vólt állandóság,
Zúrzavarbann sínlett az ilylyen társaság.

Az *Enyém*, a' *Tied*, szült mindjárt versengést,
Erre bíró kellett, a' ki tett végezést,
Bölts vólt, ki először két fél közt egyezést
Tehetett el nyomván durva vetekedést.

Itt vólt hát kezdete a' fő hatalomnak,
Kerékbenn szorított kis birodalomnak,
Kit emberek látván jónak és haszнosnak
Idő járván tették nagyobbnak 's hoszszabbnak.

Vad népek esmérvén erőtlenségeket,
Gyorsan öszve tették közös erejeket,
Egyre hárították bölts vezérléseket,
Annak által adták védelmezéseket.

És azt bátor elébb nevezték Apának,
Idővel Királynak, Zoffinak, Imánnak,
Magokat alája veték hatalmának,
Szedék gyümöltseit szelíd oltalmának.

Így *Cecrops*, így *Hermes*, *Saturnus*, más többek,
Kik az emberekkel jelesb jót tettenek,
Lettek Elől járók, *Chámok*, Fejedelmek,
Urak, vagy Vezérek, sőt Földi Istenek.

Az emberi nemzet ifiúságábann,
Ezek alatt élt vólt tetsző boldogságbann,
Jó tévő Felséget imádván társábann,
Igáját örömmel hordozta nyakábann.

Innét tsodálkozom, hogy te is többekkel,
Nap nyugati gazdag kevély nemzetekkel,
Szabadságot kívánsz öszve tett kezekkel,
Menynyhezz fohászkodol a' szomszéd népekkel.

Én pedig azt mondom, értsed beszédemet:
Hogyha akarsz élni boldogabb időket,
Kérjed buzgón 's gyorsan az Égi Felséget,
Küldjön e' világnak Jó Fejedelmeket.

Nem olylyant, mint kiről kintses *Toscanábann*
Egy *Bolond a*) *Tirannust* öntött *modellábann*:

a) Machiavell.

Sem olylyat, ki felső vólt *Siracusábann a)*
Vagy ki Társát tette vasas kalitzkábann *b)*.

Nem olylyat, ki irígy békés szomszédjára,
Kantsal szemmel tekint kintses tárházára,
Vér szopó hadával indúl prédájára,
Száz ezer rabbal tér viszsza országára.

Sem olylyat, ki le ül bársony szőnyegére *c)*.
Seraill' ablakjából néz tenger' szélére,
Nem vár Nagy *Divánnak* mentegetésére,
Veres zsinórkát küld *Basa'* ebédjére.

Mert bátor az egek néha haragjokat
Mutatván népeknek adnak vad *Nérókat*,
Többször halandóknak szelíd *Titusokat*
Küldenek, 's közölnek kív *Trajánusokat*.

Akkor sok ezer jó terjed a' népekre,
Kints, gazdagság, öröm folydogál emberre,
Közösült boldogság árad minden rendre,
És jut egész ország tündöklő fényére.

Ezer Jó Király vólt egy rosznak helyébenn,
Kinek jó tévő tűz égett kebelébenn,
Ki Istent képet viselt személyébenn,
Fő javát állatván nép' szeretetébenn.

Menj

a) Dionysius Tirannus. *b)* Tamerlan. *c)* Török Nagy Szultán.

Menj tsak keresgélve régi várasakra,
Vessd szemed' már el dűlt márvány darabokra,
Sok Jó Királyoknak akadsz oszlopokra,
Jó tévő Felsőknek találsz oltárokra.

Kiknek a' föld' népe tsoportos nagy jókért,
Békeséget hozó szentebb törvényekért,
Vagy életre hasznos szép mesterségekért
Emlékezetére osztott érdemlett bért.

Hasztalan dolgozott azon az irígység,
Jó hírt hogy fedne bé a' feledékenység,
Nagy tetteményeket követett ditsőség,
Ezt el nem nyomhatta emberi kevélység.

Leg szebb adománya Menynyei Felségnek,
Mikor hasonlóját küldi nemzeteknek,
Ki tsendes maradást szerezvén népének
Békeségbenn tartja határát földének.

Azért meg kívánja 's várja halandóktól,
Kérjék, vas veszszejét kímélje hazától,
Kegyelmet áraszszon annak trónusától,
Ki hatalmát veszi Mindenhatóságtól.

Nem fogja hátrálni, higyd el, kéréseket,
Az, a' ki öröktől kormányoz népeket,
'S mivel szereti a' szelíd nemzeteket,
Ád most is, mint adott, Jó Fejedelmeket.

Kik

Kik alatt boldog leſz a' földi társaság,
Kik alatt meg ſzűnik írígység, ravaſzság,
Viſzſza jön hozzájok ſzeretet, barátság,
Örökös lakást veſz nálok az Igazság.

Ellenbenn a' népet, kit el bír kevélység,
Kit a' támadásra ingerel veſzettség,
Kinek közébenn jön rút egyenetlenség,
El veſzti, s' meg nyomja baj, ſzerentsétlenség.

Esmérem halandók' ſene romlottságát,
Nehezen ſzenvedik mások' uraságát,
'S csak azért ſzeretik élet' ſzabadságát,
Hogy bíró ne feddje zabolátlanságát.

Holott, ha ſzabadság nem hoz békeséget,
A' hazának nem ád mindenbenn bőséget,
Háritja rendek közt az egyenlőséget,
Nem ſzülhet állandó várt gyönyörüséget.

Szabadságot tartom én olylyan bálványnak,
Kinek földi népek áldozatot nyújtnak,
Jót tőle 's kegyelmet ſzűntelen koldúlnak,
De, a' mit kívánnak, a'hozz nem juthatnak.

Ő ugyan kintseit mutatja világnak,
Javait dítséri leg ſzebb orſzágoknak,
De nyújtja dárdáját vitézlő karoknak,
'S neveti, kik érte halombann ſzállanak.

Vala-

Valahol még eddig meg verette dobját,
Valamelyly nemzetnek oſztogatta zsoldját,
Polgárok' vérével feste lobogóját,
Tsonka kézzel lábbal tzifrázta oltárát.

Úgy vagyon, halandó! nézzd meg a' népeket,
Hánd meg nap nyugati fényes nemzeteket,
Légy bírájok, ültesd előbenn ezeket.
Kérdezd fáradságos véres tetteiket.

Menynyit veſzekedett Róma Szabadságért,
Négy betűből álló hívságos tzímerért *a*)?
S. P. Q. R. bizony, anynyit ſoha nem ért,
Hogy ſzáz ezer ember ontott érette vért.

Sokáig *tirannis* dúlta a' rendeket,
Szabadság' nevére áldozván népeket,
Házi vérrel festett vitézlő kezeket,
És rabságra kötött győzedelmeseket.

Nyögve húzta köz nép háború' igáját *b*),
Kevély Tanáts Háznak fizette adóját,
Nemesség azonbann rakta garmadáját,
Laurussal tzifrázta ſzabadság' oltárát.

Kívől a' Zsoldosok orſzágokat nyertek,
Belől a' Polgárok földért veſzekedtek *c*):

A'

a) SENATVS POPVLVSQVE ROMANVS ROMAI TANÁTS ÉS NÉP. *b*) *Caeſar* alatt. *c*) *Grachusok* alatt.

A' mit azok a' Köz Tár Házbann küldöttek,
Itt a' Nagy Sáfárok magoknak gyűjtöttek.

Marius és *Sylla* nem a' Szabadságért
Hadakoztak, hanem fő hatalmasságért,
Cicero prédikált a' *Dictatorságért*;
Pompejus és *Caesar Imperatorságért*.

Nézzd, Győzedelmes Nép mire ment végtére!
Bárdolatlan nemzet hágott a' fejére,
Ki, nem hajtván tzifra hímes törvényére,
Porbann szállította, vasat vert kezére *a*).

Brutus' gyilkossága *Sylla*' méréfzségét
Cicero' fzentsége *Clodiusnak* mérgét
Nem győzhette, 's Róma kívánt békeségét
Akkor érte, mikor veszté Nemességét.

Cassius melyly karddal *Caesárt* el döntötte,
Azzal Szabadságnak fejét el ütötte.
Rómát a' melyly kézzel rabságtól mentette;
Ugyan azon karral vas láncra kötötte.

Catilinák foha jót nem fzereztének,
Minden nemzeteket búbann kevertenek,
Mert orvoslást külön rendeknek tettenek;
De a' közös jóra nem figyelmeztenek.

Rő

a) A' *Gothusok* Alarik alatt.

Róma Orfzágoknak lehet a' példája,
Mint forog fzerentse' febes karikája,
Mint múlik hívságos Szabadság' pompája,
Minő nagy zörgéssel roskad palotája.

Törvény nélkül való Szabadság nem tarthat *a*),
Határ nélkül való Uraság nem állhat:
Ám az orfzágokat veszélybenn boríthat,
Ez pedig népeket tövéből forgathat.

Törvény fzükség tehát zabolátlanságnak,
Kötés fenn héjazó vad uralkodásnak:
Hà mód fzabattatik, mint egynek, úgy másnak,
Úgy lehet jó vége boldog Orfzáglásnak.

Vizsgáld, ha már tetfzik, több nemzet' vakságát,
Mint rázzák magokról Király' Méltóságát,
Mi képen kerűlik egynek uraságát,
Hogy viselik többi társoknak rabságát.

VELENTZE.

Dagályos Velentze *Bucentaurusával*,
Titkon tanátskozó Dózse' hatalmával,
A' népet ámítja sok vitorlájával,
Kit tíz lárvás Tanáts fedez palástjával *b*).

Mi-

a) Libertas eft iuxa leges peffe viuere. *b*) *Li Dechi.*

Mivel van közelebb képzelt boldogsága?
De sőt melyly népnek van nehezebb rabsága?
Egy órábann sintsen polgár' bátorsága,
Egy árulótól függ vérsége' jószága.

Boldogtalan nép az, kinek ál artzábann'
Teſznek ítéletet setét Tanátsházbann,
Pap, Hóhér, Prókátor, ülvén tornátzábann,
Várják, ſzegény fogoly kinek jut markábann.

E' Gazdag Várasnak Tenger a' Mátkája,
Úgy ül vizek felett, mint Noe' bárkája.
Vas matskán áll kéſzen sok hadi gályája,
Vígyázza, jön e már *Amuráth' flottája.*

Respublicát örzi félelmes Gyanuság,
Titok itt a' Törvény, titok a' Szabadság,
Veſzedelmes itten az Erkölts, Barátság,
Patriciusoktól függ a' Hatalmasság.

Nobile takarja gyűjtött nyereségét,
A' Kálmár el rejti háza' fényességét,
A' Tudós titokbann tartja boltseségét,
Még a' jobb Polgár is fedezi ſzentségét.

A' Köz Rend elégſzik ének muzsikával,
Theatrum, dobzódó helyek' pompájával,
Az Egyenlőségnek ſzép titulusával
Táplálván elméjét él boldog sorsával.

AN-

ANGLUSOK.

Londonbann a' fejét el ütik Királynak *a*),
Szállást sem engednek Királyi Magvának,
Nyújtják a' koronát Tsapláros' Fiának *b*),
Ki a' népet tartja tsak batom tsordának.

Nagy és Kis Tanátsnak ſzép ott fényessége *c*),
De gyanus és ingó azoknak ſzentsége,
Mert pártos községnek ott lévén mentsége,
Már támadást forral bódúlt réſzegsége.

Úgy mondják, itt Polgár nem fél Királyától,
Jószágát nem rejti ékes *Fiſcusától*,
Mivel erős törvény függ tsak Igazságtól,
A' haza' kintseit gyűjti Szabadságtól.

Dítséri felette e' ſzép ſzigeteket,
Hogy aranynyal töltik az érdemeseket,
Ditsőséggel viſzik jóra az elméket,
Bőven jutalmazzák a' meſterségeket.

És Igazság tartván kezébenn mértéket,
Serpenyőbenn teſzi a' kapát 's tsépeket;
Más felől függeſztvén hívságos jeleket,
Fontolja a' népet mint Fejedelmeket.

De

a) Károlynak. *b*) *Cromvell.* *c*) Fő és Alsó *Parlamentum.*

De ha beljebb nézed még az Anglusokat,
Fontra lotra veted véghezz vitt hartzokat,
Meg esméred könynyen tébolyodásokat,
Meg látod, mi módon tsalják meg magokat.

Királyi vér nálok jut számkivetésbenn,
Egy el romlott Kálmárt uralnak helyébenn,
Ki *Parlamentumnak* színezett nevébenn,
Kezeit keveri Jó Polgár' vérébenn.

Kegyetlen szigetek! magok közt versengnek,
De azon mind hárman könynyen meg egyeznek,
Morusok Stuartok közülök menjenek,
A' kik parantsolnak, pártosok legyenek.

Cromvell, kevély Polgár, dühösség' lángjával
Fel gyújtja hazáját, 's játszik hatalmával,
Amítván köz népet *Protectorságával*,
Törvényt Igazságot tapod a' lábával.

Több Polgárja is vólt e' gazdag Hazának,
Ki tsúf áldozatot tett a' Szabadságnak,
Itt, Itt vólt sok jele a' vak buzgóságnak,
Templom 's trónus körül mivelt boszszúságnak.

Itt zendült fel sokszor Nemesség' eleje,
Kivel meg ütközött köz népnek sepreje,
Véres habokat hányt tengernek teteje,
Mind három szigetnek meg pirúlt fövenye.

Sín-

Sínlő betegsége van olylyan Hazának,
Hol a' jobb törvények tsak falon állanak,
Azok' tartására népek nem hajúlnak,
Szabadsággal úgy, mint rabsággal, játszanak.

Hol Tanáts' Végzését egy Polgár bonthatja,
Bírák' ítéletét magáról rázhatja,
Bódúlt pártolásnak ajtaját nyithatja,
Ott hamar dűlését az ország várhatja.

Hol ereje nintsen Királyi Páltzának,
Meg vetik végzését szentebb Tanátsának,
Tisztességet köz rend nem ád Bírájának,
Ott *fundamentoma* bomlik *máchinának*.

Azért e' Bölts Nemzet látván veszedelmét,
Hazának, Törvénynek, Jó Rendnek sérelmét,
Már most Királyának nyomozza kegyelmét,
Régi Bálványától meg vonta szerelmét.

Látván, Szabadságnak vagyon sok formája,
Sok tarka darabból áll a' *maskarája*,
Országoknak, vagy sír, vagy nevet artzája,
Igaz boldogságot el fedez lárvája.

Ez okból bé zárta fényes kápolnáját,
Setét szukbann tette tsonka *statuáját*,
Gyászos feketével bé vonta oltárját,
'S neveti, ha köz nép koldúlja malasztját.

Nagy *Parlamentumbann* vitték bé lakatját,
Tsillagos *Mylordok* strázsálják ajtaját,
A' Kis *Parlamentum* nyújtja áldozatját,
Susogva imádja meg vetett bálványát.

Nagy titok, de jó mód nép' vakitására,
Szabadság' ſzínével vezetni javára,
Ki máskép nem akad boldogság' útjára,
Tsalfasággal kell azt ragadni tzéljára.

HOLLANDUSOK.

Hajózzunk már kijebb az apróbb fokokra,
Nézzünk a' ſzerentsés tudós Hajósokra,
Kik féſzket raktanak homokos dombokra,
Honnan el erednek sok tartományokra.

Vegyük ſzámbann, hányſzor ontották véreket,
Tizen hét megyére oſztván erejeket,
Mikép köték, bonták, adák vett frigyeket,
Mire pazarlották bajjal nyert kintseket.

Látſzik, ők egyedűl érték el tzélokat,
S nem héjábann tették terhes munkájokat,
Meg győzvén el üzvén kevély Spanyolokat,
Járomból ki húzták meg görbült nyakokat.

Azt mondják, nints urok: 's elég az embernek:
Birtokábann vagynak a' törvény tételnek,
Fizetnek bár zsoldot fegyveres herének,
De őket esméri jó tévő Fejének.

Naſsau Nemzetségre adtak Elsőséget,
Ki Hely tartó névvel visel Fényességet,
De tizen hét Megye tart ott Felsőséget,
Ez ád, és e' közöl Törvényt 's Erőséget.

Olyly formán meg forrott jól értett Egyesség,
Véghezz ment ő nálok ama' nagy meſterség,
Polgár 's Polgár között nintsen más külömbség,
Tsak az, kit meg kíván társas kötelesség.

Itt Község nem dühös, elégſzik sorsával,
Pör nints, újat nem húz ſzomſzéd ſzomſzédjával,
Bíró' keze festve nints ſzegény' zsírjával,
Számkivetésbenn ment Hóhér strázsájával.

Ők lévén Sáfári Szép Europának,
Nagy árú mivekkel bőséget táplálnak,
Tőlök függ nagy réſze a' Bölts Kálmárságnak,
Nálok nélkűl el veſz betse *Doctorságnak*.

A' keményebb nád méz, kit *Indus* timporál,
Arany por, festő ſzer, kit *Ganges* hagyigál,
Gyémánt, Rubint, Smaragd, kit Szeretsen talál,
Azért jön kezünkhözz, mert Hollandus sétál.

Nagyok ezek, lehet azt is hozzá tenni,
Hogy itt, kinek kinek hová tetſzik menni,
Lehet a' ſík vízen bátran el eredni,
Nem kell Felsöségnek soha jelenteni.

Érted már, miből áll e' nép' boldogsága,
Ilyly határbann nyugſzik képzett Szabadsága,
Rajtok is ki tetſzik *Sors'* mostohasága,
Fedél alatt vagyon, el higyd, Jobbágysága.

Mert, ha jó *Batavus*, tsak tzirkál éltében,
Más ég alatt ázik, fázik, 's fogy féltében,
Ezerſzer hibázik fel tett reményében,
Fergeteg hajháſzſza vad nép' ſzigetében.

Véled e, jó képet tett a' Szabadságról?
Mivel eledelét hordja más Orſzágról,
Bujdosás bizonyság nyomorúságáról,
Kintsnek kívánása el vitte tzéláról.

Katskaringót járván így égész éltében,
Négy tél után néha jön tsinos féſzkében,
Sok veſzély közt élvén tsak nem vénségében
Jut gyanus Kedvese' kívánt kebelében.

Meg tzirkálván e' tér világ' négy réſzeit,
Nagy veſzedelemmel ſzedi fel kintseit,
Viſzi elébb tovább sok orſzág' miveit,
Rettegve tsapdossa más tenger' vizeit.

Kérdezhetd, hát kinek ſzerzett boldogságot,
Mikor véres kézzel tsafart Szabadságot,
Meg vallja, ſzolgáknak adott mulatságot,
Kik otthonn nevetve űznek bujaságot.

Meg terhelt hajója Javai *Ambrával*,
Vert arany rudakkal, Péru' fa héjával,
Nyugodalmát hajtja ſzél árbotz fájával,
Kínos életet él sok gazdagságával.

Kis adót fizetett hajdani Urának,
Mikor határt vetett ki mért vagyonának,
Most adóját adja Smirnai Baſsának,
Ajándékot viſzen Algír' Kaliffának.

Remegve keresgél gyöngyöt Szeretsennél,
Otthonn a' Zsoldosa nyugyſzik kéményénél,
Kertbenn vezetgeti Társát bal kezénél,
Ö ázik, más nyugſzik Jegyese' térdénél.

Melyly haza kenyeret népének nem adhat,
Hol nép hazájában biztosan nem lakhat,
Földje' gyümöltséből garmadát nem rakhat,
Ott tsendes maradást egy Polgár sem várhat.

Ilyly hazáért soha nem méltó hartzolni,
Hová más bő földről tzipót kell hurtzolni,
Ki a' Szabadságot akarja kóſtolni,
Nem kell annak más Úr' subáját tsókolni.

Szabadság' gyümöltse békes nyugodalom,
Ez lehet tsak tzélja, nints is más jutalom,
Keserü e' nélkül minden birodalom,
Azzal még rabság is türhető, gondolom.

RÉGI GÖRÖG ORSZÁG, 'S TÖRÖK' BIRTOKA.

Jer! már fel vezetlek nyári napkeletre,
Hol sírván fogsz nézni kies szigetekre,
Kiket az irígy sors vetett kisdedségre,
Mert régen fénylettek, 's jutottak inségre.

Athen, *Chio*, *Rhodos*, *Sparta* törvényével,
Theſsalia, *Paros*, *Thaeba* szépségével,
Corinthos tengeri gályák' erejével,
Élnek, de bajlódnak rabság' kötelével.

Solon, *Ariſtides* melyly törvényt hoztanak,
Codrus, és *Lycurgus* kiért meg holtanak,
El múltak, helyekbenn Basák uralkodnak,
Kik *oſtracismustól* semmit sem tartanak.

Sinór, szablya között Mord Vezér' lábánál,
Szabadság mély gyászbann görnyed oszlopánál,
És vitéz népeit, kik víttak *Trójánál*,
Könyvezi, nem menti, mint hajdan *Spartánát*.

Így

Így volt, így lesz, így van sorsa országoknak,
Ezek nagy terhektől porba nyomatatnak,
Ezek szerentsétől feljebb tolatatnak,
Egy állapatjokbann meg nem maradhatnak.

Felejtsük hát tettit Nagy *Miltiadesnek*,
Takarjuk erejét *Alcibiadesnek*,
Mert bátor köz néppel egy tálból ettenek,
Titkolva *tirannist* még is viseltenek.

Igyekeztek ugyan olyly módot találni,
Sorsok' külömbségit hogy kell ki mustrálni,
Mint lehetne földet közösen munkálni,
És egyenlőségbenn osztályát strázsálni.

Mély böltseségekkel sokat iparkodtak,
Delphusi Bálványhozz tanátsért szaladtak,
Kétséges válaszszal onnét meg fordúltak,
Hazára állandó törvényt nem hozhattak.

A' hatalom ellen a' melyly orvosságot
Találtak, a' hozott közökbenn rabságot,
Ephorok titkoltak alázatosságot,
Areopagusok rejtett méltóságot,

A' Hét Bölts. 's ezeknek híres tudománya,
Feslett Görögségnek fényes tartománya
Hol vagynak? le verte *Osmán*' Kapitánya,
El bírta *Mahumed*' mesés találmánya.

Hagyjuk el, nem viſzlek beljebb *Asiábann*,
Persa, *Mogol*, *China*' tér tartományábann,
Ott egy nép sem vala soha Szabadságbann,
Boldogság tartatott ſzelíd jobbágyságbann.

Genevai Polgár' Társas Kötésének *a*)
Híre nints, nem hiſznek itten költésének,
Nem ád fényt ſzületés Szultán' Nemesének,
Tsak úgy, ha fel veſzi Zsoldos Béresének *b*).

A' NÉMET RÓMAI BIRODALOM.

Menjünk hát dél felé, hol Róma' porából
Új Orſzág támadott le omlott falából,
Nézzük, hogy állott fel Vad Nemzet' tsontjából *c*),
Fordítsuk ki azt is Arany *Bullájából*.

Mellőzzük *Caesárok*' temető helyeit,
Pompás Régiségnek hívságos jeleit,
Ne bolygassuk azok' rothadt tetemeit,
Szem ügyre ne vegyük zavaros tetteit.

Róma mint ſzületett, mikép nevekedett,
Híre és hatalma mi módon terjedett,

Betse

a) *Rouſſeu* Jakab *du Contract Sociale*. *b*) Török Birodalombann mind ſzolga, és Zsoldos, Örökös Úr nintsen. *c*) Oſtrogoth Alarik alatt.

Betse és hitele hogyan kerekedett,
Tündöklő nevekért kikkel verekedett.

Hogy perelt a' Tanáts büſzke Nemesével,
Földért hogy birkozott Nemes Zsellérével,
Zsoldos Nép mint hartzolt Vitéz Vezérével,
Hogy víttak Polgárok Nemzet' Elejével.

Mint hágott Tsáſzárság ſzabad nép' fejére,
Hogy ment *Tyberistől Bosphorus*' ſzélére,
Mikép lett Romának *Byzant* a' testvére,
Ez oſztály mit hozott világnak terhére.

E' nagy zúrzavarnak hoſzſzak az eseti,
Világ' Aſzſzonyának nagyok történeti,
Ha ki fényességét erejét említi,
Az együtt halálát méltán könyvezheti.

Nem viſzlek hát viſzſza Pogány Tsáſzárokra,
Kik a' fő hatalmat ragadván magokra,
Szomſzéd Királyokat húztak Jobbágyságra,
Népeit juttatták Örökös Rabságra.

Ezért immár Róma régen meg adózott,
Mikor *Gothusokkal Scythákkal* tsatázott,
Tsak azt mondom, végre e' Test bontakozott,
Ura, Szerentséje, Neve is változott.

Itt pihenj, és vezesd hátrább az elmédet,
Hánd fel a' jelesebb nagy történeteket,

Tso-

Tsodáld főbb dolgoknak kis eredeteket,
Mérd hozzá váratlan módra lett végeket.

A' kevély Tanátsot *Caesárok* le verték,
Caesárokat a' Vad Nemzetek meg törték,
Ezek Vezérjeket Királyoknak tették,
Azok a' Papokat Osztályosnak vették.

Alég hogy le rázták a' Pogány Vadságot,
Meg tanúlván szelíd alázatosságot,
Magok közt kezdének új háborúságot,
Nép Néptől ragadá a' várt boldogságot.

Tsodálhatod méltán a' Keresztyénséget,
Kinek a' Mestere hagyott szelídséget,
Kinek gyakorolni kellene Szentséget,
Mint űzte 's kedvelte a' kegyctlenséget.

Állapodj meg itten, tartsd elméd' függőbenn.
Ne kívánd, hogy menjek beljebb szekrestyébenn;
Ne kérdezd, mi történt a' Keresztyénségbenn,
Sok féle Vallásnak keveredésébenn.

Bálványozó Rómát Keresztyén Rómával
Ne vesd öszve, *Luthert* ne mérd a' Pápával,
Remete Kis *Pétert* Keresztes Hadával
Feledékenységnek fedezd homályával.

Új Vallás meg győzvén Régi Bálványokat *a*),
Töredékjeiből emelt Oltárokat,

De

a) Új vólt a' Keresztyén Vallás *Caesárok* alatt.

De midőn fel vitte a' Nagy Templomokat,
Az Egyenetlenség el rontá azokat *a*).

Mert Papi Hatalom, melyly vólt tsak Templombann,
Világi dolgokra tsúszott alattombann,
Szabadság, melyly fel költ Szent Birodalombann,
Újra sok Nemzettel borúlt siralombann.

Augustus' trónusa maradt hát Papoknak *b*),
Bosphorus hagyatott Vad Muszulmánoknak *c*),
Nap nyugati népek téttettek raboknak,
Éjszaki Nemzetek szabad Polgároknak *d*).

Mi lett hát, kérdezed, Világ' Bálványából,
Tengert, földet bíró Róma' hatalmából,
Sok ország', sok nemzet' rakott tárházából,
Törpe faragott kép Óriás' lábából?

Sok fejű test: pártos elme' szüleménye:
Véres háborúknak meg töltött edénye,
Prédálást ohajtó lakosok' reménye,
Bárdolatlan népnek zavaros örvénye.

Most *Szent Birodalom* *e*), kit tíz karikábann
Szövetség szorított időknek jártábann,

Ad-

a) Görög és Római Vallás között lett szakadás. *b*) Rómábann. *c*) Második Mahumed' idejétől. *d*) *Lengyel*, *Suecus*, *Danus*, 's a' többi. *e*) *Sacrum Imperium.*

Addig piſzkált égett orſzágok' hamvábann,
Új lángot lobbantott fél Európábann.

Úgy látſzott, nem félt már *Alarik'* hadától,
Nem, *Gothuſok'*, *Scythák'* rabló táborától,
Íme veſzedelme jött maga nyájától,
Örökös háború támadt *Bibliától a)*.

Hajdant veſzekedtek *Légiók* Orſzágért,
Most Versengés támad kisded kápolnáért,
Régi Róma hartzolt Világ' birtokáért,
Új Róma vért ontat Hit' ágaztjáért *b)*.

Mire ment, mit gondolſz, meg hevült versengés,
Nem értett titkokról való veſzekedés?
Sok vér ontás utánn meg lett az egyezés,
Szívekbenn fen maradt régi ellenkezés.

Szabadság, melyly Polgárt öröz ſzemélyébenn
Birtoka' védelmét vévén kegyelmébenn,
Külön sok Uraság között veſzélyébenn
Forog, 's bizonytalan gyanus életébenn *c)*.

A' melyly frigy réſzére költ *Weſztphaliábann*,
Gyarló ſzegen fityeg kis vár' tárházában *d)*:

És

a) V. Károly alatt a' *Reformatio* miatt. *b)* A' 30. eſztendős háborúkor. *c)* A' Birodalombéli Apró Fejedelmek között. *d)* A' Birodalombéli Jelek: *Korona*, *Páltza*, 's a' t.

És a' melyly Hét Bajnok vígyáz kapujábann *a)*,
Nem mindenkor egyez köz jónak dolgábann.

Úgy lehet, mint Károly, kit Nagynak mondanak,
El jön egy Jó Vitéz, kiről most nem tuđnak,
Törvényt ſzab el ſzélylyedt apró Királyoknak,
Rómábann ſzállást ád két fejű Sasoknak.

És majd öſzve rakja Nagy Birodalmokra,
A' mit el bontottak apró' határokra,
Talám ki is terjed tengeri partokra,
Egyiptusi meleg sütő homokokra.

Vér ontást meg fojtván így Európábann,
Tudományt, erköltsöt bé viſz Ázsiábann,
Kegyességgel népet húzván hatalmábann,
Boldog nemzeteket nevel még *Mekábann*.

Úgy lehet kereſztet téſz fel Záſzlójára,
Mint hajdant *Conſtantin'* nagy *Labarumjára*,
Lakatot vét Papja' vas kopórsójára,
Tzímerét akaſztja *Sálem* Templomára.

Nap nyugatról Vallást viſzen Nap keletre,
Boldogságot terjeſzt a' rab nemzetekre,
Szabadságot állit meg nyomott népekre,
Kevély *Despótákat* le ver majd örökre.

Ak-

a) A' válaſztó Fejedelmek.

Akkor, talám akkor el jön köz boldogság,
És meg erősödik népek közt barátság,
El múlik erőszak, gyilkos háborúság,
Fel áll nemzeteknél törvényes igazság.

Ezt mi, Jó Barátom! nehezen érhetjük,
De azért elménket oda vezethetjük,
Ilyly édes álommal ha hízelkedtetjük,
Világ' romlottságát inkább felejthetjük.

Várjuk el azombann Egeknek végzésit,
Ember nem tudhatja Isten' rendelésit,
Ám látod, Boltseség közli fényességit,
Meg veszett erköltsnek üzi setétségit.

Oldják már Királyok szegények' béklóját,
Nyomják, 's porbann teszik azoknak rontóját,
Szeretet, Szelídség, 's Tudomány Zászlóját
Fel üti, 's mutatja Nép Szabadítóját *a*).

LENGYELEK.

Menj fel már *Sarmaták'* hideg országára,
Magas *Carpathusnak* híves oldalára,

Hol

a) Maria Theresia alatt kezdetett a' Parasztt Polgárnak Védelme: 's már Nagy Lelkű Fia II. József alatt fel szabadíttattak az Örökös Jobbágyság alól.

Hol a' Szabadságnak végső Pompájára
Nemzetek bé gyültek, s' készültek Torjára *a*).

Nézz innen sok tornyú Krakó' Vidékére,
Kintset vivő Viszla' 's Dniszter' mellékére,
Szállj le Varsavának tsínos mezejére,
Fuss fel Tseztokói sántzok' tetejére.

Itt lakik Szabadság élőknek bálványa,
Kiért hartzól most is *Lechus'* maradványa,
Vizsgáld, hogy marad még kezében kormánya,
Kiknek lesz Nemes Nép valylyon a' zsákmánya.

Szövetkezett *Slaktak* érte hadakoznak,
Sebes paripákan érte vagdalkoznak,
Foglaló Szomszédok' tüze közt haboznak,
Saját hazájokbann éhen táboroznak *b*).

Ím' hallod álgyúknak iszonyú dörgésit,
Látod hegyen völgyön fegyver' tündöklésit,
Szemléled idegen nép' telepedésit *c*),
Lengyel Szabadságnak jegyzi ez dülésit.

Hogy lehet, azt mondod, ilyly népet bántani,
Ki szomszéd nemzetnek nem akar ártani?

Hogy

a) Ezen Írás a' *Confoederatiók* alatt költ 1772. esztendőbenn. *b*) Látta szemeivel a' szerző mi képen bujkáltak a' Moska' népei előtt. *c*) Gróf Hadik vitte bé az Ausztriai hadat.

Hogy lehet más Orſzág' törvényét bontani,
Ki más nemzeteket nem akar fojtani?

Ki köze határos erős Királyoknak?
Hogy a' tartománybann, hol ők uralkodnak,
Más törvényt, más ſzokást, más módot tartanak,
Lengyelek követni aztat nem tartoznak.

Úgy vagyon! de jó rend azt hozza magával,
A' melyly nép nem egyez fel kent Királyával,
Meg kell azt alázni fegyvernek sulylyával,
Ne játſzék a' köz nép Válaſztott Urával.

És mivel meg veti Törvényes Bíráját,
A' Hatalom ellen fel emeli karját,
Méltó ilylyen Orſzág' rendetlen Polgárját
Jó ſzomſzéd meg fedje, 's rántsa zaboláját.

Kereſztyén Világbann a' Koronás Fejek
Szövetségbenn vagynak egymással mint Vérek:
Illik, hogy Kereſztyén Orſzágok és Népek
Egymáshozz békesek s' tsendesek legyenek.

Erre nézve állott fel Európábann
A' ſzokás, bizonyos mérték Orſzágokbann
Légyen, sőt kezesek vagynak Királyokbann,
Kik a' népet tartsák *aequilibriumbann*,

Ha

Ha tehát e' tzélja ván a' hármas Frigynek *a*),
S a' Jó Fejedelmek kevély Lengyeleknek
'Zenebonájokbann határokat teſznek,
Ítild, hogy kegyesen 's ſzentül tselekeſznek,

Játſzott a' Szabadság sok féle népekkel,
De anynyit sohol sem, mint a' Lengyelekkel.
Tréfát üzött mindég a' Nemes Rendekkel,
Könyvek tele vagynak tőle jött sebekkel.

Ím' hogy azt beſzéllem, híre futamodott,
Lengyelekre három Nagy Király támadott,
A' Szabad Válaſztás ugyan meg maradott,
De Orſzág négy réſzre már fel is oſztódott.

Szabadság, pompás ſzó, kettős az értelme,
Tsak erős Nemzetnél nyugſzik győzedelme,
Józan birtokából jöhet jövedelme,
De nehéz, és munkás örökös védelme.

Tanúld meg, Halandó! leg ſzebb törvényeknek,
Leg böltsebb, leg ſzentebb, leg jobb rendelésnek
Nints ereje, ellent állhatni ezeknek,
Ha hatalma nintsen a' Fejedelmeknek.

Nézd, Lengyel Királyát pompával válaſztja,
Nemzet' Elejétől függ minden malaſztja,

a) Az Auſztriainak, Moskának, Burgusnak.

Ha Király kegyelmét 's ó voltát halaſztja,
Nemes Rend hatalmát mindjárt meg akaſztja.

Nem Király, de Fő Rend parantsol Királynak,
Körűlötte a' melyly Nagy Urak strázsálnak,
Tselekedetére ſzüntelen vígyáznak,
Újabb kegyelmeket magokra ruháznak.

Azoktól függ nagyobb Tiſztségnek Oſztása,
Nem tsügg a' Királytól Érdem' Vizsgálása,
Nagy *Senatoroktól* ered válaſztása,
Ezek' hatalmábann áll jutalmazása.

Az Orſzág' Tárháza van Nagyok' kezébenn,
Tsak kevés jön' abból Király' erſzényébenn,
Zsoldos Had heverész Haza' közepébenn,
Vezérje nyújtózik bársonyos ſzékébenn.

Érsekek, Püspökök, Szent Egyház' Tagjai,
Menynyei Tudomány' Jó Erkölts' Ajtai,
Világi Törvénynek erősebb Falai,
Fő hatalom ellen Népnek Határai.

A' *Liberum veto* kurta ködmönkébenn,
Nyírott fejű *Slakták*' Tsoportja ſzélébenn,
Az Orſzág' Házának lappang ſzegletébenn,
Gátat vet leg ſzentebb leg jobb Törvényébenn.

Itt van Szabadságnak sok ezer temploma,
Minden Renden terjed egyenlő hatalma,

Tsak

Tsak a' Jobb Polgárnak hibázik oltalma,
Mert vagyon Zsidónak azon diadalma,

A' Paraſzt Jobbágya Örökös Urának,
És ez rabúl adja Zsidó Árendásnak,
Ki határt nem teſzen terhes adójának,
Le nyomja sulylyával nehéz robotjának.

Tsak ſzáradott teste lévén birtokábann,
Zab kenyér leg édesb falat a' ſzájábann,
Sem pénz, sem eledel mintsen a' házábann,
Üres kórság morog ſzegénynek hasábann.

Itt ſzegény' zsírjából főznek áldozatot,
Véres izzadságból gyújtanak illatot,
Nemesség tántzolva tölt három ſzáz napot,
Paraſzt éhen ſzomjan innepel Húsvétot.

Nemes hát Királya tsafart Jóſzágának,
Büntelen kárt téſzen gyengébb Szomſzédjának,
Függét mutat Peres Törvény Bírájának,
Szablyával áll ellent *Sententiájának.*

Sőt ellent vét sokſzor Leg Jobb Királyának,
Meg veti Tanátsát az Orſzág' Nagyának,
És tsak Böltsebb Réſze a' Hazafiának,
Ád helyt érdemesebb Előljárójának.

Ilyly karbann Szabadság fel püffedt artzával
Népét kormányozza vasas páltzájával,

Orſzág puhaságbann merült lakosával,
Mérték nélkül hányja kintsét aranyával.

Gyáva *Sztaroſztoknak* zsoldját oſztogatja,
A' ſzegényt nem reméllt kintstsel gazdagítja,
Az érdemest meſzſze ſzegletbenn taſzítja,
Garázda Szabadság népét így vakítja.

Gazdag Püspökséget, Nagy Apáturságot,
Dékán, Kanoniát, Kövér Prépostságot,
Tarlott fejű Népre folyó Méltóságot
A' veſzen, ki visel nagyobb Rokonságot.

Szent élet, tudomány, mély alázatosság,
E yűgyü öltözet, ſzemérem, tiſztaság,
Melylybenn ditsekedik a' Válaſztott Papság,
Itt kelletlen *virtus*, meg vetett bódúltság.

Így midőn Lengyelek Jó Fejedelmeket
Válaſztván meg kötik azoknak kezeket,
Vélik *Tyrannistól* meg mentik fejeket,
Örök Szabadságbann teſzik ſzemélyeket.

Res Publica' nevét büſzkén emlegetik,
Ennek titulusa nálok tiſzteltetik,
De, el higyd, tsörgő lántz nyakokbann vettetik,
És lábokon ſzoros békló viseltetik.

Nem lévén Törvénytől félelme senkinek,
Emberek bűntelen erőſzakot teſznek,

Ki-

Királyt, Igazságot, Orſzágot meg vetnek,
Véghetetlen roſzra utóbb vetemednek.

Így *Slakta* Jobbágya Kevély *Sztaroſztának*,
Sztaroſzta pediglen *Caſtellanusának*,
Rottmist parantsolni nem mér Hadnagyának,
És így minden Nemes Királya magának.

De már hogy tartatik Társaság' kötele,
Ha parantsolatnak nints véghezz vitele?
A' Kormányozásnak abbann áll tzikkele,
Ebben Orſzágoknak elömenetele.

Most láthatd, mire ment ilylyen nagy romlottság,
Kit vezetni nem mert értelmes Okosság,
El dűlt örökösen a' Lengyel Szabadság,
A' Nemzet rabbá lett, el tünt a' Boldogság.

A' Válaſztott Király erötlen magábann,
Marſchalokra oſztván hadait hazábann
A' Goromba Moskát bé vette várábann,
Azzal ſtrázsáltatja magát ſzobájábann (*a*).

Nézzd a' Szabadságért vívó Bajnokokat,
Nemzetnek Elejét, Kintses Nagy Urakat,

a) Jegyzésre méltó, midőn a' Királyt egy *Slakta* el fogta 's el vitte Varsaván kívül, meg bánván tselekedetét viſzſza-késírtette Királyi Udvarába.

Mikép vándorolnak ſzomſzéd Orſzágokat,
Midőn Moska vijja Kultos városokat *a*).

Utólsó butaság a' hazát el hagyni,
Külön gyűlölségért Királytól ſzakadni:
Mért kellett köz jótól meſzſze el ſzaladni,
Egyenetlenségre mért kellett fakadni?

Kevés vólt pártolást 's hadat indítani,
Régi Törvényeket 's Frigyeket bontani:
Királyi vért akart a' *Slakta* ontani,
Mivel ſzentebb dolgot nem tudott rontani.

Viselje hát sorsát, azt meg érdemlette,
Mert gyilkos kezeit Királyra emelte,
Tudja meg, hogy baját tsak ezzel ſzerzette,
Hogy Urát 's Jobbágyát buſzmán meg vetette *b*).

Melyly nép ſzereti a' Józan Szabadságot,
Annak ſzeretni kell Fő Hatalmasságot:
'S nem kell meg tagadni a' Nagy Társaságot,
Nem kell le tapodni Község' s' Paraſztságot.

Ha bal sors tette is Jobbágyok' ſzámábann,
De ember, és társ ő, 's nem rab hazájábann,
Juſsa

a) Nagyja a' Nemzetnek, *Radzsivil*, *Oſzolinſzki*, 's más többek, a' háború alatt Éperjesen lepseltek, 's ott meg unatkozván Bavériát 's Olaſz Orſzágot meg járták. *b*) A' Lengyel Nemesség el merült a' kevélységbenn.

Juſsa van és réſze azon boldogságbann,
Melylyet a' Régiek ſzerzettek Orſzágbann.

Ki tudja, ha nem de Paraſzt' erejével
Alá való Zsellér' vitézlő kezével
Támadt a' Szabadság, vagy annak tettével,
Ki most gyáſzos éltét ſzerzi öſztökével.

A' *Pargaménás* Gróf, Kastélyos Nemesség,
Tzímer' 's *Diplomával* ditsekedő Község,
Hajdant mind Paraſzt vólt: 's ez ám a' ditsőség:
Hogy jeles tetteket követte tiſzteség.

Nem kell tehát társát 's nemzetét meg vetni,
Haſznos ſzolgálatit könnyen felejteni,
Kell inkább boldogabb életre vezetni,
És Köz Szabadságbann őtet réſzeltetni.

Szörnyűségre méltó a' Paraſzt Népséget,
Zsidó alá adni a' Kereſztyénséget:
Melyly okozni ſzokott ilyly rendetlenséget,
Ki kell a' hazából vetni fösvénységet.

Vólt még Lengyeleknek egy nagy gyengesége,
Aſzſzonyi Rendnek vólt nálok elsősége,
Ezektől ſzármazott végső betegsége,
Ezek miatt veſzett Nemzet' Vitézsége.

A' Frantzia Módi, a' Pompás Tzifraság,
Theatrum, tobzódó torkosság, bujaság,

Bé jött a' Hazában minden féle hívság,
'S követte nyomában déltzegség, romlottság.

Negédes kényesség szüle kevélységet,
Testi gyönyörüség szerzett fesletts-get,
Henyélő puhaság a' régi szentséget
Meg vetvén el hagyá a' szép kegyességet.

Anglus a' mit szerzett *Mógol'* Országából,
Velentzei gálya takart *Afrikából*,
Valamit *Hollandus* hozott *Indiából*,
Lengyel' asztalára jöve az *Dantzkából*.

Dáma Zsidót küldött *Smyrnai* vásárra,
Ki drágább gyémántot hozna a' nyakára,
Chinából postán jött kárpit szobájára,
Párisból staffétán fogoly konyhájára *a*).

Mit nyertek fetsélve pazarlott kintsekkel,
Azt, hogy idegen had osztozott ezekkel.
Szabadságok veszett Arany Törvényekkel,
Így bánik Szerentse hívságos népekkel.

HEL-

a) Egy Dáma a' Szerzőt veres fogolylyal (*perdrix rouge*) vendégelte Magyar Ország' szélén.

HELVETÁK.

Vizsgáljuk, ha tetszik, ama' Havasokat,
Hol hegyes kő sziklák mutatnak tornyokat,
Ott egy Boldog Nemzet nevel Pásztorokat,
Szivéből zokogja a' rab országokat.

Környül vette magát Józan Törvényekkel,
Nagyságot meg vete bajt szerző kintsekkel,
Nem fél, hogy meg győzzék fegyveres herékkel,
Strázsálja völgyeit földi vitézekkel.

Nem látsz itt dús gazdag henye Polgárokat,
Sem festett bársonybann sétáló Grófokat,
Puhaságbann merült tobzódó Bárókat,
Ki írta már régen ilylyen darázsokat.

Virágzik ő nála kegyes egyűgyűség,
És azzal tartatik a' szoros egyesség,
Meg vagyon hazábann amaz egyenlőség,
Melylyet fel nem talált régi Bölts Görögség.

Atyjok alatt állnak Vének és Ifiak,
Azt mondják, mind egyig Vérek 's Atyafiak,
Nem tudnád közöttök, kik a' Várasiak,
Olylyak a' Polgárok, mint a' Falusiak.

Nints

Nints itt annak betse, mit másutt hívság ſzült,
Mert ſzeretet nálok még eddig meg nem hűlt,
Kivel kevélységbenn lakosa nem merült,
Nála Szabadságnak súgárja fel derült.

Nem néz e' kis nemzet pimpós nagy Urakra,
Kik költsön gyapjakat függeſztnek vállakra,
Nem vígyáz sok farkú göndör barkájokra,
Vállon függő ſzéles habos galandokra.

Meg vet ő két hegyű ſzárnyas süvegeket,
Koronát, gyémánttal rakott tzímereket,
Tudja, hogy hívságos kéz ſzötte ezeket,
Néha vér ontásért nyernek ilyly jeleket.

Itten a' Szerentse nem ſzül kevélységet,
Ki bírja, ſzereti itt a' ſzegénységet,
Adakozásával segítvén ſzükséget
Nyomorúltnak mutat ſzánó kegyességet.

Nem is veri viſzſza a' koldúst haraggal,
Egyenlő sorja van annak a' gazdaggal,
Mivel éleményit ſzerzi fáradtsággal,
Nem hányja javait büſzke bujasággal.

A' mezei munka betses minden rendnél,
Nints fényesebb ſzerſzám nálok az ekénél,
A' tsoroſzlyát feljebb tartják fegyvereknél,
Melylyek tekíntetet ſzülnek más nemzetnél.

Itt

Itt igaz Barátság lakik minden háznál,
Szükölködő talál helyt gazdag aſztalnál,
Nem strázsál óránként templom' a tajánál,
Hogy egy réz pénzt nyögve tsafarjon társánál.

Vagyon nálok bére igaz Vitézségnek,
De az elsőséget nem adják Vezérnek,
Ha tsak békeséget nem ſzerez Községnek,
Vér ſzomjazó Polgárt tartnak ellenségnek.

Nem látd e' Nemzetnél jeleit hívságnak,
Melyly utánn több népek olyly igen kapdoznak,
Ha koſzorút kötnek Diadalmasoknak,
Tsak zöld boroſztyánnak ágából fonatnak.

Olylyat kötöttek vólt, mondják, *Maratonnál*
Görögök, 's Római had pedig *Pharsalnál*:
Jó Polgárnak neve betsesebb azoknál,
Kedvesebb tzifrázott fő titulusoknál.

Tehát e' Szegletbenn lakik a' Szabadság,
És együtt ő véle az Igaz Boldogság,
Templomot még néki nem épített hívság,
Tsak mezőn tiſzteli egyűgyű Paraſztság.

Nintsen vert aranyból ennek az oltárja,
Zöld nagy fa' tövébenn vagyon kápolnája,
Mohos kő ſzálon áll' rögzött *statuája*,
Lárma nélkül vagyon tiſztelet' pompája.

Ret-

Rettentő jegyeket láthatsz körűlötte,
Dárdát, nyilat, szablyát jobb felől 's mellette;
Ágyút, dobot; paist balról és előtte,
Genevai Sántzból ezeket szedette.

Nagy halom támadott rozsdás pántzélokból,
Egy domb kerekedett karvas sisakokból,
Szerte vas darabok törött kópiákból
Látszatnak, nagy romlást képzelhetsz azokból.

Jobb kezében Bálvány tartja a' dárdáját,
Melylyel által verte Tyrannusnak karját,
Délnek bal kezével nyújtja koszorúját,
Így várja egyűgyű népnek áldozatját.

Hozzá járúl tehát Várasi Polgárság,
Mezőt jól mivelő Nemzetes Parasztság;
Szántó, vető, marhát nevelő Sokaság,
Szövetségben egyes Nagyságos Rokonság.

Víg énekkel áldják Bálvány' kegyességét,
Égig magasztalják jóságát; szentségét,
Hirdetik egy szívvel régi segítségét,
Kérvén, hárítsa el Haza' ellenségét.

Így terjeszti a' nép rövid imádságát,
Utazók tsodálják tsúfos buzgóságát,
Mert látván földinek nagy mostohaságát;
Nevetik egyűgyű nép' ájtatosságát.

Igaz,

Igaz, hogy nem bír ő nagy árú kintsekkel,
Szegény, de frigyet tart szomszéd nemzetekkel;
Fiait táplálja zsolnos hó pénzekkel,
'S kereskedést indít azoknak vérekkel.

Idegen országra küldi szolgálatra,
Ott tölti idejét, míg jut ember korra,
Ősz fejjel jut haza ligetes dombokra,
Vénségében akad boldog barlangokra.

'S akkor a' zsíros téj, írós vaj, répánál,
Elégedvén nyugszik gyümölcsös fájánál,
Tetteit beszélli esmért Szomszédjánál,
Sebeit számlálja a' Bíró' házánál.

Mint mondám, ősz fejjel jut tsak hazájában,
És a' Szabadsággal élni kezd olyly korban,
Mikor az egy lába van már koporsóban,
És a' halál várja homályos sírjában.

Hogy tetszik te néked az ilylyen Szabadság,
Kivel élni nem mer a' nyers ifiúság?
Tessék akár kinek az ilylyen Boldogság,
Én előttem inkább fedett nyomorúság.

Dítsérje már *Voltér Morát* hegy' völgyeit,
Havas *Appennimem*' ártatlan népeit,
Genevai Tónál plántált szép kertjeit,
Urat nem esmérő Svajtzer Vitézeit.

Ha

Ha Királya helyett a' *Cantont* tiſzteli,
És annak igáját nyakábann viseli,
Tudja meg, van nemzet, ki nem irígyeli,
Hogy egy Úr' helyébenn a' Megyét tiſzteli.

Dúdolhat innepen nád furuglyájával,
Paraſztos víg tántzot járhat mátkájával,
Éljen ſzegénységbenn ſzép Szabadságával,
De te meg ne tseréld sorsodat sorsával.

MAGYAROK.

Mit mondjak Magyarok' Boldog Hazájáról,
Európa' híres arany almájáról,
Ezen sok nemzetek' biztos bárkájáról,
Tündöklő ſzabadság' mohos Oſzlopáról?

Nem lehet tagadni, a' régi időkbenn,
Eleid fel jutván e' bőség' földébenn,
Ők is e' Bálványnak borúlván élébenn,
Véres áldozattal jutottak kedvébenn.

Tudatlanok olylyan törvény tsinálásra,
Melyly útat el zárna a' vad pártolásra,
Erőſzak módot lelt garázdálkodásra,
Hatalom el fajúlt, 's ment uralkodásra.

Mert kezdetbenn Király, melylyet válaſztának,
Gondolta, hogy Nemzet tsinálta Urának,
Nem tartotta magát jó tévő Apának,
Iga alá hajtá népét orſzágának.

Nemzet is ellenbenn Vitézség' lángjával
Nem bírván gyanubann esett hatalmával,
Öſzve kevert Urat Nemest Királyával,
Elől járót, Zsoldost, Szolgát Jobbágyával.

Meg adta így díját az értettlenségnek,
Fizette játékát forró büſzkeségnek,
És Hazád piatza lett fertelmességnek,
Végét nem érhette a' rendetlenségnek.

Kevert Változással Századok el folytak,
Az alatt, sok drága, sok ſzent vért ontottak,
Eleid míg végre olyly módra találtak,
Hatalom, Szabadság meg zaboláztattak.

A' te Nemzetséged bölts minden dolgábann,
Királyát ültetvén fényes *trónusábann*,
Szabadságnak ſzéket emelt ſzomſzédjábann,
Akarta, élnének együtt barátságbann.

Sokáig Egyesség, Orſzágok' Dajkája,
Hívség, Békeségnek gyümöltsöző Fája,
Szeretet, Szíveknek erős Karikája,
Lett Nemes Nemzetnek Vezére 's Bírája.

Akkor Fejedelmi Törvény Igazsággal,
Polgárok ſzívbéli telylyes hódúltsággal,
Egy végre dolgoztak munkás fáradtsággal,
Egy tzélra vezették Urát Jobbágyával.

Az Igazság ülvén vállán a' Királynak,
Fényét ragyogtatta Szép Birodalmának,
Gyenge lántzon vitte ſzívét Jobbágyának,
Ki belső öſztönből meg hajlott Urának.

Így hamar fényes lett Kirá'y' Birodalma,
Nőtt Kormányozásnak vezérlő Hatalma,
Melylytől Törvényeknek meg jött Diadalma,
Származott Orſzágnak telylyes Nyugodalma.

Király Feje lévén 's Vezére Hazának,
Apja, Jó tévője Kedves Polgárjának,
Szeretet Strázsája lett Méltóságának,
'S a' Törvény Paisa hódúlt Jobbágyának.

Ilyly karbann békés lön Király jó Népével,
Terjeſzté határit győző fegyverével,
Épité Orſzágát Tárháza' kintsével,
Erkoltsét jobbitá példás életével.

Maradandó javát kéſzítvén Hazának,
Nagy bért adott Iſten terhes Munkájának,
Terjedt hire neve vitézlő Hadának,
Öröm gyümöltse lett hiv orſzáglasának.

Már

ORSZ. SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

Már Polgár' ſzívéből távozott hasonlás,
El tünt ellenkezés, el múlt a' pártolás,
Jöttön jött Hazára menynyei sok áldás,
Mert Oltár 's trónushozz vólt illő hódúlás.

Rendi meg ſzabatott a' Birodalomnak,
Pap, Nemes, Úr, Paraſzt, Fia lett Királynak,
Térdet hajtott Nemzet jó tévő Apjának,
Kegyességgel tévén határt hatalmának.

Úgy tetſzik, Nemzeted talált olyly közepet,
Melylyet sok fényes nép hejábann keresett,
Ő a' Koronára tűzött fényességet,
Király' ſzemélyére első ſzülöttséget.

Teſtvér tehát és társ népe' közepébenn;
Első Polgár a' több *Státusok*' Rendébenn,
Úr, Ítélő Bíró Királyi Székébenn,
Törvényt ád veſzen is Orſzág' Gyülésébenn.

Szép dolog, és méltó minden tiſzteletre,
Válik is Királynak nagy ditsőségére,
Hogy ő figyelmetes hozott törvényére,
Hűségesen mégyen végbenn vitelére.

Tsodálja sok nemzet ezt a' *Monarchiát*,
Bámúlva vizsgálja különös formáját,
Dítséri, hogy Király néha Koronáját
Le teſzi ideig, 's öleli Jobbágyát.

Ditsekſzik Nemzeted ékes Törvényében,
Melyly Haza' Rendeit teſzi fényességbenn,
Király Jobbágyával vettetik mértékbenn,
Sokſzor együtt mennek Bíró' elejébenn.

Adót nem fizetel, nints quártély házadnál,
Szekered' nem dúlják a' vámos házaknál,
Lovadat nem fogják sorompós hidaknál,
Meg nem állítanak Harmintzadosoknál.

A' melyly földet vettél Király' kegyelméből,
Szabadon élſz annak kövér gyümöltséből,
Panaſzos réſzt nem adſz kaláſzos kévéből,
Bátran adakozhatſz javad' zsengéjéből.

Király ſzemélyednek leg első Strázsája,
Érted ázik fázik zsoldos Katonája,
Mivel erőſzaknak ő első Bírája,
Békés Polgárokért kéſzen áll dárdája.

Ő vigyáz, hogy társad javaid' ne bántsa,
Szomſzéd nagy hatalom földed' el ne ſzántsa,
Írigy atyádfia réted' el ne rántsa,
Fiſcusa' kezében ezért van a' lántsa.

Tsak józan elméknek való ilyly Szabadság,
Általkodott Polgárt illet alatsonság,
Ha erős Hazábann Királyi Méltóság,
Ott van, 's ott virágzik a' boldog Bátorság.

Úgy

Úgy van, Szabadságnak Törvény a' Strázsája,
Királyi Hatalom annak a' Dajkája,
Erő kell, hogy égjen Igazság' fáklyája,
'S tüzét el ne oltsa Gonoſzság' ſzikrája.

Jól tudták Eleid: békés maradásra,
Közös ſzerentsére, boldog orſzáglásra
Zabla kívántatik, melyly általkodásra
Polgárt ne ereſzſzen, vagy viſzálkodásra.

De nézzd, és vessd öſzve a' közép időket,
Vizsgáld a' Hazábann lett történeteket,
Minő változások érték e' réſzeket,
Kérdezzd e' hegy körűl el hányt tetemeket.

Ki hítta Szulimánt valylyon Ázsiából,
Hogy halmokat hányna Magyarok' tsontjából?
Valylyon kinek esett parantsolatjából,
Hogy rabokat tenne Márs' unokájából?

Büſzke Polgároknak nyughatatlansága,
Első poltzra Vágyók' állhatatlansága,
A' vak buzgóságnak gonoſz forrósága
Tette, hogy Hazának lett ſzomorúsága.

Sirathatod méltán a' vasas időket,
Fekete táblára írt történeteket,
Melylyek meg keverték a' tsendes népeket,
Pártolásra vivén egyező feleket.

Botlott sok más Nemzet orſzágos dolgokbann,
Puſzta reménységet vetvén ſzomſzédokbann,
De Magyar leg főbben tsalatott azokbann,
Mért bizott hitetlen vad Muſzulmánokbann!

Jó Fejedelmének nem akart hajolni,
Tyrannusnak mélyen kelletett bókolni,
Melyly kéz vasra verte, azt kellett tsókolni,
Így kellett Eleid' hibáit pótolni.

Ezer hét ſzáz holdnap ſzomorú rabságot,
E' közbenn menynyi bajt és ſzomorúságot,
Viselt e' Szép Haza melyly nyomorúltságot,
Nehéz ki mondani, végetlen agságot.

Most azonbann ſzemed' vessd Duna' folytára,
Népes Európa' első patakjára,
Mint viſzi bőségét azoknak ſzámára,
Kik r'á ſzorúltanak gazdag tárházára *a*).

Mondd meg, mi az oka ezen nagy bőségnek,
Ki a' Teremtője e' ſzép tsendességnek:
Nem de gyumőltse ez ama' Kegyességnek,
Melylyet Jó Király oſzt Engedelmességnek.

Adjál dítséretet Nemzetek' Atyjának,
Hogy téged' tett ilylyen Haza Polgárjának,
Hol ilyly nagy mértéke vagyon áldásának,
'S vége hoſzſza nintsen Király' malaſztjának.

Tet-

a) Kivált 1772. eſztendőbenn volt drágaságbann.

Tetſzik ilyly áldozat Menynyei Felségnek,
És ád több Jó Királyt ilylyen Nemzetségnek,
Ki jelét mutatja igaz ſzelídségnek,
'S kerüli okait egyenetlenségnek.

Vajha te Törvényes Székeknek Bíráit
Kérnéd, fogyaſztanák versengés' okait,
Nyomnák le Verbőtzi tsátsagó Fiait *a*),
Azzal háritanák pör patvar' gántsait.

Mert jóllehet élſz te Arany Szabadsággal,
Pörbenn ſzállaſz néha Nagy Hatalmassággal,
Sorsod még is kevert alkalmatlansággal,
'S nem bírod Jóſzágod' telyes bátorsággal.

Rabja vagy temérdek apró törvényednek,
Kit ravaſzság koholt jámbor Eleidnek:
Úgy van, az Erősebb Polgár Erőtlennek
Gántsot vét, és Gazdag árthat a' Szegénynek.

Most vagyon ideje, járúlj a' Trónushozz,
Jó Fejedelmednek borúlj lábaihozz,
Mivel már a' Paraſzt sorsán nem siránkoz,
Kérj te is Új Törvényt, melyly nyugodalmat hoz.

Kérd, veſsen zabolát a' nagy topzódásnak,
El fajúlt roſz erkölts' és bujálkodásnak,
Jöjjön viſzſza betse az igaz mondásnak,
Vérek közt múljek el oka mardosásnak.

a) A' Prókátorokat.

Hárítsa köztetek írígységnek lángját,
Oltsa el haragos felek' zsarátnokját,
'S gyújtsa fel atyafi szeretet' fáklyáját,
A' Szép Egyességnek kösse meg tsombókját.

Tiltsa meg Egyházi Szolgák' fösvénységét,
Fojtsa meg Nagy Urak' buta kevélységét,
Ébreſzſze Nemesek' régi vitézségét,
Gerjeſzſze munkára Paraſztok' restségét.

A' Papok legyenek ſzentek az Oltárnál,
Hívek a' Nagy Urak Kiralyi Udvarnál,
Nemes álljon ſtrázsát Haza' határánál,
Paraſzt garmadáját rakja pajtájánál.

A' Várasi Polgár üzzön kereskedést,
Hozzon a' Hazábann munkát bővelkedést,
Távoztasson ő is topzódó henyélést,
Ne üzzön hetenként dözsölő inneplést.

A' Vitézlő Rendnek adja fel ſzívére,
Hadi Nép ne légyen Paraſztnak terhére,
Ne üljön, mint hajdant, Szegénynek fejére,
Vígyázzon Királya' leg nagyobb Kintsére.

Tiſztítsa a' Hazát kártévő Heréktől *a*),
Lopást tsalást üző tekergő Henyéktől,

Őrizze

a) Értetnek a' vásárt járó Komédiások, Kotzkások, Lotteriások 's több e' féle pénz ki tsaló 's erkölts veſztegető Bitangok.

Őrizze népeit romlottság' dögétől,
Ne menjen olyly meſzſze józan erköltsétől.

Rostálja meg gyorsan az Al 's Fő Bírákat,
Hatalom viselő Törvényes Szolgákat,
Ne húzzák ne fojtsák a' ſzegény Árvákat,
Ne ragadozzanak idegen marhákat.

Nyissa meg Tárházát Jobb Tudományoknak,
Rendelje el módját Erkölts Tanítóknak,
Fojtsa meg mírígyét Ártó Vallásoknak,
Húzza le fátyolát a' Nép Ámítóknak.

Tanítsa meg Népét a' Szép Egyességre,
Hagyd, tudja, hogy nemzet nem jut Ditsőségre,
Ha tsak nem figyelmez a' Jó Erköltsökre,
Mert *Virtus* egyedűl viſzen Fényességre.

Veſsen kemény zablát a' Szabadosoknak,
Légyen fenyítékje az Ifiúságnak,
Ne rohanjon tovább otsmány bujaságnak,
Tégyen határt erſzény rontó játſziságnak.

Fő Rend távoztatván bé vett kevélys'get
Hagyja el a' pompás, 's gőgös déltzegséget:
Vesse ki Hazából a' ſzemtelenséget,
Tévén virágjában jámbor ſzelídséget.

Az Aſzſzonyi Rendnek régi kegyességét,
Kivel ékesíté Nemének Szépségét,

Hozza viſzſza, 's tiltsa kortsos kényességét,
Szemérembenn tegye minden betseségét.

Mit Ura keresett fáraſztó nagy gonddal,
Ne ſetsélje pimpós agyafúrt bolonddal,
Ha búbját meg rakta Párisi galanddal,
Jámbor társaságot járjon leányoddal.

Jó példát mutasson nevendék ágának,
Jó anyát neveljen édes Hazájának,
Hogy, midőn ideje leſz öröm napjának,
Bánatot ne ſzüljön kedves Mátkájának.

Hozzon a' Hazábann tiſztább erköltsöket,
Kergesse népétől a' bódúlt elméket,
Tiltván Kereſztyénség rontó könyvetskéket,
Kiből Iſtúság ſzop mérges meséket.

Adja fel ſzívére Haza' fiainak,
Hogy nintsen más t élja Szép Szabadságinak:
Hanem hogy Köz Jóra azzal dolgozzanak,
Más Nemzeteknek is jó példát adjanak.

Azo: bann mint Király mutassa hatalmát,
Mint Atya terjeſzſze Községre jó voltát,
Mint Bíró vegye fel Szegénynek oltalmát,
Mint Polgár ſzerezze Népe' nyugodalmát.

Ez napot pediglen írd arany táblára,
Emlékezz Hazádnak folyó Századjára,

Vessd

Vessd ſzemed' MÁRIA' Szép Orſzáglására,
Kérj áldást Menynyekből Nagy Lelkű Fiára.

A' Kis Kopaſz Ember végezvén beſzédit
Sűrű könyvek között fel veté ſzemeit,
Térdre ésvén Égnek emelte kezeit,
Zokogva így végzé egyúgyű Verseit.

Nemzeteknek Atyja! ki a' Királyokat
Rendelted, 's alájok adál Orſzágokat,
Engedj e' Hazának tovább is olylyakat,
Kik boldoggá tegyék a' hív Polgárokat.

A' hív Polgároknak indítsd fel ſzíveket,
Imádják Hatalom viselő Fejeket:
Nemes erköltsökbenn tegyék erejeket,
Kerűljék a' romlást okozó vétkeket.

Őrizzd meg a' Hazát Ellenség' hadától,
Oltalmazzd népeit belső ſzakadástól,
Puſztúlást okozó dögös nyavalyától,
Éhség drágaságtól, és minden gonoſztól.

Ezen ſzókra én is a' földre borúltam,
Véle ájtatosan együtt imádkoztam,
Könyörgést végezvén hogy talpra állottam,
Ím a' Kopaſz Embert már többé nem láttam.

Nagy ſzomorúsággal menék ſzálásomra,
Szavait fel vettem gondolkozásomra,

Sza-

Szabadság' Bálványát tettem aſztalomra,
Ilyly képzést formáltam vigaſztalásomra.

Boldog, ki ſzületett a' Magyar Hazábann,
'S kinek ſzabad Telek jutott oſztályábann,
Jó föld, kövér mező lévén határábann,
Tíz eke, ſzáz tehén jár a' majorjábann.

Ne vágyjék az Róma' Fő Polgárságára,
Velentzei Nemes' hoſzſzú palástjára,
Londoni *Mylordnak* ſzéles galandjára,
Hágai Bírónak ezüst aſztalára.

Ne is menjen meſzſze Helveták' hegyére,
Sok tornyú Varsava' kies vidékére,
Köves *Corsicának* sovány ſzigetére,
Genuai Házak' padlás tetejére.

Mert e' kevély népek' tzifra Szabadsága
Tsak puſzta nevezet, nints állandósága,
Orſzágról Orſzágra ſzalad méltósága,
Mint maga iramló, olylyan boldogsága.

Íratott a' Budai Ferdőbenn Sz. Gellér' hegye alatt.
1772.

KÉT JÓ BARÁT KÖZÖTT VALÓ
LEVELEZÉSBŐL
SZEDETT
V E R S E K
KÉT RÉSZEKBENN.

KÉT JÓ BARÁT KÖZÖTT VALÓ

LEVELEZÉSBŐL

SZEDETT

VERSEK.

ELSŐ RÉSZ.

MAGYAR VERS ÍRÁSRA VALÓ

ÖSZTÖNÖZÉS.

A' COMMINGE' FORDÍTÓJÁNAK.

Vettem, Piladesem! Múzsádnak zsengéjét,
Tudd meg hát iránta Barátod' elméjét.
Comminge' keservét Németül olvastam,
Hogy Magyarúl nem szóll, azon tsodálkóztam.
Avagy nem lehet e nyelvünkön jajgatni,
Vagy pedig Szeretőt szívesen siratni?
Mi van szebb a' *Sógor'* tsikorgó nyelvében,
Mint sem *Komám Uram'* édes beszédében?
A' régi vad Szászok' rút *erres* szavai
Sértik fuleinket idétlen hangjai.

Hi-

Hidegebb Országok' durtzás nemzeteit
Hagyjuk el, Barátom! hagyjuk el verseit.
Szedjük ki közűlök a' drága köveket,
'S ékesítsük vele, ha lehet, Nyelvünket.
Ha nap kelet felől származtak Eleink,
Apollóhozz közel szebbek hát verseink.

Sirassuk meg Szabad Gyöngyösi' Múzsáját,
Hogy most nem írhatta bús *Carichlidáját.*
Az akkori hadak' félelmes zászlói
Mindenütt lobogtak, mint *Márs'* jelt adói.
A' *Nimfák* rejteztek kő sziklák' odvábann,
Gyöngyösit el hagyván Murányi Várábann.
De még is olvasván éretlen munkáját,
Ha nem szívelnők is Magyaros nótáját,
Látszik, hogy kóstolt volt *Pegasus'* vizéből,
Hogy szeretet érzett Kemény' Szerelméből.
'S a' hol szabadosan folytatta meséjét,
Látszik, menynyei tűz táplálta elméjét.

De melyly nehéz légyen Vitézi Versekbenn
Írni, meg vallották sokan életekbenn.
Meg mutatta *Máró*, ki sok esztendőkig
Faragta *Didóját*, míg vitte felhőkig.
Akkor is *Homérus'* roppant forgátsai
Lettek munkájának leg szebb Oszlopai.
Menynyi szélvészektől hányatott sajkája
Tassusnak, míg partra jutott *Armindája.*

A' Szerelmes Versek, úgy tetszik, könnyebbek,
'S a' meg terhelt szívnek olylykor kedvesebbek.
Ezekkel hirdette kerített völgyébenn
Petrárka szerelmét hajdani időbenn.
Ilyly Versekkel hajtja *Lázár* szép Bikáját
A' Szűz' elejébenn, kezdvén Florindáját:
'S téged is ültetvén a' nyájas marhára
Költség nélkül viszen Madrid' látására.
E' Kopasz *Homérus* olylykor szunnyadozik,
De még is elméje most sem fogyatkozik.
Sőt ha Gyalakúti híres forrásából
Iszik, vagy Drasai rózsa szín borából,
Látszik ugyan, hogy kezd őszűlni Múzsája,
De még azért kedves és vídám artzája.

A' Szegény *Kohári* setét tömlötzébenn
Szép Verseket koholt képzelt szentségébenn.
Ha egyebet nem nyert könyörgő lantjával,
Leg alább ösztönöz jeles példájával.

Illei Torquatus' szép fordításában
Meg mutatta, hogy van ész Magyar agyában,
És hogy nem kell élni költsönözött szókkal;
Igaz, hogy sok helyen Magyar erőszakkal,
És az értelemtől olylykor el tseppenvén
A' Papokkal útaz sebesen ügetvén.
Mondják, hogy *Ortzinak* titkos szekrényébenn
A' Múzsák rejtettek kintset szegletébenn.

A' Vitézi Versek' ösvénye nehezebb,
'S a' 'szók' méltósága sokkal szükségesebb.
Itt a' folyó vizek távúl büszkélkedvén,
'S mások' mélységével titkon nevekedvén,
Lassan hömpölygetik arany fövenyeket,
Vagy pedig zúgással forgatják köveket.

A' Szónak ereje változik ellenbenn,
És szerelmet jelent minden e' versekbenn.
A' kis patakotskák lassú suttogással,
Hol nyögnek, hol pedig vagynak sohajtással:
Hol pedig föld alá rejtezvén hallgatnak,
Itt már a' Nimfák is örömest mulatnak,
És olylykor öblökbenn rekesztvén vizeket,
E' gyönyörű Szűzek itt mossák testeket.
A' titkos mirtus fák ott körül bé nőnek,
E' magános helyre Pásztorok sem jőnek.
A' Szerelem' Anyja magának szentelte,
Tiszta szeretetét *Dámon* ott nevelte.
Tovább az erdőnek árnyékos völgyébenn
Ki felel olyly bátran mások' személyébenn?
Echo ez, a' szegény *Dámont* tsalogatja,
Ki már Szeretőjét rég nem találhatja.
A' fákra le írta okát keservének,
Kérvén, hogy tüzével betűi nőnének.
Ha *Chloris* kegyetlen: ide hozzd sétálni,
Meg látod, hogy tőled nem kíván el válni.

De térjünk, Barátom! visszza Commingére,
És a' sírbann szegzett ritka szerelmére.

Láf-

Lássuk, hogy áztatja könyvekkel hamvait,
Halljuk, hogy botsátja Istenhezz szavait:
Hogy viszi fájdalmát fényes zsámolyához,
És hogy esik viszfza koporsó' lábához.
Tudod, hogy Németűl többet nem tanúltam:
Mint a' menynyi kevés, arra is szorúltam:
Még is Verseidet midőn el olvastam,
Ilylyen esméretlen szavakra fakadtam.

EGY HADI EMBER JÓ BARÁTJÁNAK.

Nem tudom, *Moecenas*! Kilentz Szűzek közűl,
Kik tántzokat járnak a' *Parnassus* körül,
Midőn fáradt testem munkábann majd el dűl,
Melylyik jelenik meg nékem onnan felűl.

Nem tudom, én kinek köszönjem kedvemet,
Hogy a' hartzokról el fordítván elmémet,
És sugallásával élesztvén lelkemet,
Fűzött szókbann küldöm hozzád levelemet.

Miólta Tsászárnak Napszámosa lettem,
És fényes sisakját homlokomra tettem,
Attól, a' mit régen olyly nagyon szerettem,
A' vers tsinálástól kedvem' el veszttettem.

Esméretlen nékem a' ſzóknak mértéke,
Nints itt a' gyönyörű Múzsáknak rejteke,
Nem látſzik e' tájon Murány 's Örs' melylyéke:
Hanem a' ſzomorú Tábornak környéke.

Rettentő Munkákra kéſzítnek bennünket,
Most meg keményítik égéſzlen testünket,
Hogy könnyen hordozván vasas tekenyőnket,
Majd meſzſze viheſsük hírünket nevünket.

Róma' Katonái így nem gyakoroltak,
Mikor ſzáz nemzetet erővel hódóltak,
Sem mikor bolondúl két felé pártúltak,
'S önnön rabságokért dühösen hartzoltak.

A' ſzép hajnal alig rubíntos ágyából
Kél fel mosolyogva ſzerelmes álmából,
'S tsak annyit réſzesűl napnak súgárából,
Hogy ſzőke fürtöket fodorhat hajából:

Midőn már én nékem egy trombita ſzóra
Mint erős Bajnoknak kell ugranom lóra,
'S egy aránt ügetvén ugarról tallóra
Tsak hamar érkeznem Nyitráról Jatóra.

Mikor hábos lovam ott meg állapodik,
Elmém gondolkozni ugyan iparkodik,
De testembenn lelkem haſztalan hánykódik,
Mert tsak úti társa' baján ſzomorkodik.

Nem jut itt ő ſzegény olylyan magasságra,
Melylytől tekínthetne bátran igazságra,
Mert ötet az Iſten kemény ſzolgaságra
Ítélte e' földön, míg jut ſzabadságra.

Szabadság! Szabadság! lelkem' uraſága
Nyilván nem leſz egyéb, hanem boldogsága,
Midőn el omladoz mulandó rabsága,
Melylyből el fogadja menynyeknek orſzága.

A' testi mibenn áll, hol van, 's hol bujdosik,
Könyörgök, Barátom! írd meg hol lakozik:
Én azt tartom, hogy tsak puſztán mulatozik,
Árnyék, higyd el, a' mi másutt találkozik.

Kérdezd bár *Corſica* és Lengyel Orſzágtól,
Kik sírva bútsúznak még a' Szabadságtól,
Hogy ki menti majd meg kegyetlen rabságtól,
Ha meg vakíttatnak fényes jobbágyságtól.

Úgy tetſzik, az ember olylyan mint a' madár,
Ki tsak azért fütyöl kalitzkában, hogy vár
Egy társat magának, de általa melyly kár
Leſz, midőn madaráſz sok ezeret bé zár.

Így van épen a' mi dolgunk Királyokkal,
Úgy bánnak ők velünk, mint a' madarakkal,
Sőt kedv ſzerínt téſznek ſzépekké tollakkal,
Vagy írtóztatókká körmekkel 's orokkal.

Talám azért vagyon anynyi Sas Tzímerbenn:

— — — — — — — — —
— — — — — — — — —
— — — — — — — — —

Nem régen kérdezte egy *Chinai* Pogány:
Hogy van, hogy nálatok anynyi Sas, Oroſzlány,
Pardutz, Tigris, Sólyom, Belénd, Bika, Sárkány,
Vagyon Tzímerekbenn, és olyly kevés Bárány?

LENGYEL, TÖRÖK, MOSKA HABORÚ' KEZDETÉN.

Az éjtſzaki ſzelek fújnak süvöltéssel,
Sok Posta Legények futnak kürtöléssel,
Félre! ki az útból! kiáltnak mindnyájon,
Az új eſztendőnek ki ki helyt tsináljon.
Két homlokú *Jánus* tsattogtat előtte,
Ki titkos templomát nyitva felejtette.
A' Hartzok' Istene véres ſzekerével
A' fagyos *Februust* űzi fegyverével.
Április is várja, hogy első napjára
Érkezzék a' Török *Tanais*' partjára.
A' zöldellő *Május* virágos kertjeit,
Ki teríti bátran pázsitos rétjeit.
Az ifiú párok nyegnek ſzerelmekbenn,
A' Hadak' Gyermeki gyűlnek seregekbenn.

A'

A' Töröknél méréſzb Moska nem vizsgálja,
Melyly meſzſze maradott *Siberia*' tája;
Oda siet nagyon hármas kereſztjével,
Hol régen Rómától meg vált Miséjével.
A' Frantzia félti Török' Birodalmát,
Melylyel gyengítette Németek' Hatalmát.
Ispahánnak Ura *Mahomed*' lábánál
Muſtaphával kíván áldozni sírjánál.
Várják *Byzantium*' sérelmes leányi,
Hogy kinek lehetnek idővel zsákmányi.
A' Vizeken bíró Nemzetek vígyáznak,
Mi leſz, ha *Pontuson* Moskák hajókáznak.
Az alatt *Juniust* görbe kaſzájával
Követi *Julius* éles sarlójával.
Tsáſzár is meg indúl maga holnapjábann,
Sok Országok' sorsát hordozza markábann.
Ama' Kintses Város, *Neptúnus*' Mátkája
Várja, hányra fordúl *Genua*' kotzkája.
A' ſzegény *Sarmata* feredik vérébenn,
Hogy idegen Királyt ültessen ſzékébenn,
Dantzka is írtózik híres ſzomſzédjától,
Mert többet fizetne terhes hajójától.
Béts pedig magábann keresvén Nagyságát
Laſsankét tsorbítja Magyar' Szabadságát.
Más felűl tekínti Róma' kő falait,
Szent Tsontokkal fekvő Tsaſzárok' Hamvait.
O Földnek Aſzſzonya! Hitünknek Hajléka!
A' Régi Rómának hogy lettél árnyéka?
Meddig őrízheted sorvadt tsontaidat?
'S *Egyiptom*' porából emelt oſzlopidat?

Írígy *Európa*! fő tudományodat,
Mitsoda népekre veted még jármodat?
A' tüzes *Etnának* kénköves hamvait,
Miért gerjeſzted fel el alutt lángjait?
Mit keresſz a' ligetes *Americábann*?
A' vad embert miért üzöd barlangjábann?
Viseljed a' ſzegény Szeretsen' aranyát,
Hordozzad hátadon Aſztrakán' bárányát:
Töltsed meg torkodat *Cyprusi* borokkal,
Tzifrázd aſztalidat *Chinai* korsókkal:
Szobáidat pedig nyugovó ſzékekkel,
'S Perzsáknak módjára kéſzült ſzönyegekkel:
Evezz hajóiddal világnak végére,
Találj új betegség' halálos mérgére.
Hívságbann el merült Kényes Királyidnak
Tömjénezzél többet, mint Szent Oltáridnak:
Emelj ſzegény' hátán arany oſzlopokat,
Lántzolj lábaihoz sok ezer rabokat:
Hirdesd népeidnek ki húzott fegyverrel,
Hogy nem ſzülettetett Szabadság Emberrel.
El jön az az idő, hogy világ' Végéről,
Új Nemzetek jönnek *Polus*' hidegéről:
Kik hírt nevet hoznak világ' piartzára,
De ők is el múlnak többiek' módjára.

EGY

EGY JÓ BARÁT BETEG BARÁTJÁNAK.

Múzsák! az árnyékos Zobor' tetejéről,
A' Néma Szenteknek túnyogó helyéről,
Hová távoztatok Nyitra' vidékéről?
Nyilván hallottatok Ortzi' hidegéről.

Menjetek, O Szűzek! le hajtott fejekkel,
Menjetek a' síkra ki bomlott fűrtökkel,
Kedves Ortzitoknak vigyetek versekkel
Álmot, ételt, kedvet gyógyító füvekkel.

Vigyetek, ha lehet, engem' is veletek,
Tudom ugyan, hogy Örs egy tanya helyetek,
De míg sebes Garam' vizén által keltek,
Addig talám haſznos Kalaúz lehetek.

Az álmos Ipoly is útatokbann esik,
Lappang, és többire nádak között fekſzik,
'S ezer féle képen gödörbenn rejtezik,
Míg végre Dunábann kedvetlen érkezik.

Unalmas vizeit, kérlek, kerűljétek,
Szomorú réveit méltó hogy féljétek,
Hogy pedig az útat el ne veſzessétek,
Kettő ott a' révéſz, el ne felejtsétek.

Egyiknek valamint fényes a' ruhája,
Úgy rúdjával együtt aranyos sajkája,
A' másnak tsak fából vagyon hajótskája,
Öreg, 's fejét födi sásból font Sapkája.

Sokszor szántotta ez Tiszának vizeit,
'S tsodálva hordozta Ortzi' leveleit,
Hogy hátakon látta Öseink' neveit,
Kik szaporították Magyarok' tetteit.

Ez fogadta régen *Álmusnak* szavait,
'S el hagyván *Meótis*' végtelen sarait,
Pontusba mártotta tsolnak' oldalait,
'S Dunának vetette fáradt lapátjait.

Vélvén hogy munkája nagyobb erejénél,
Egyszer ki is kötött *Hémusnak* tövénél,
És már vizát sütött pattagó tüzénél,
Midőn ilyly szót hallott víz' túlsó szélénél.

Napkeleti Népnek evező Követje!
Ki tudod, hol fakad *Tánais*' kút feje,
Hogy van, hogy tartóztat Dunának ereje,
És a' magas *Hémus*' felleges teteje?

Old fel hajód', siess Duna' forrására,
'S mivel itt mulattál, e' leszt utóljára
Álmus' országának sokáig határa.
Szóllott: Hémus pedig meg hajlott szavára.

El

El indúl a' Hajós, 's habos lapatjával
Vagdalván vizeit, küszködik Dunával,
Tsak hamar kezet ád a' Sebes Szávával,
'S a' pusztákat mosó sok halú Tiszával.

Vitték már, o Magyar! határod tsóváját,
De, ki vizsgálhatja Istennek munkáját,
Miért forgatta meg *Neptúnus* villáját,
Hogy el boríthassa Követed' sajkáját?

Nyilván nem áldoztál soha Oltárjánál,
Hogy bátran evezvén tsendes vitorlánál,
Kintseket gyűjthetnél tengerek' partjánál,
Vagy nagy folyó vizek' tágasabb torkánál.

Nem jutott te néked ő birodalmából,
Jutott ugyan kevés a' földnek javából,
De nem viszik híred' Pekinbe Rómából,
Sem Szegény Sajnovits' költött hazájából.

Nem meszsze juthatott Követed' sajkája,
Hogy habokba borúlt kisded vitorlája,
Mondják, hogy olyly nagy vólt *Neptúnus*' munkája,
Mint mikor porrá lett *Priamus*' hazája.

Már Követed Morva' vizét is haladta,
'S Petronella' várát háta megett hagyta,
És a' sebes Dunát lassanként fodrotta,
Midőn hív szolgáját *Eol* botsátotta.

Úgy

Úgy rohantak ezek régi fogságokból,
Mint az oroſzlányok, midőn barlangjokból
Kölkök' veſzedelmét értvén rívásokból,
Áldozatot teſznek ſzegény vadáſzokból.

Így ezek meg járván tengerek' partjait,
Ősſzve háborítják nyugovó habjait,
Fel zavarják vizek' tsendes forrásait,
Nagy zúgással víják hegyek' oldalait.

Haſznos *Nilus*! akkor te is meg változtál,
'S gazdag ſzomſzédidnak károkat okoztál,
Tágus! akkor te is aranyat nem hoztál,
Barátoddal, *Volga*! te sem találkoztál.

Ilylyen nagy ſzélvéſzek, 's enynyi tsodák között,
Népek' bujdosása Virradtról kezdődött,
De, *Álmus*! míg néped tsoportba verődött,
Tzéljától Hajósod melyly meſzſze vetődött.

Más nemzet érkezett Duna' forrására,
'S onnét unakáid' örökös kárára,
Meg romlott vizeket küld néped' ſzámára,
Még meg réſzegíti véle utoljára.

Ez vége *Neptúnus*' kemény haragjának,
E' vólt akadálya *Scythák*' munkájának,
Ezért nem lön haſzna *Atila*' Karjának,
Ezért rendes sorsa Álmus' Hajósának.

Mert

Mert meg elégítvén *Thétis*' Szeretőjét,
Hogy meg húzta *Eol* ſzeleknek gyeplőjét,
Meg ſzánván *Scytháknak* ſzegény Evezőjét,
Kérelte érette világ' Teremtőjét.

Légyen Révéſz, úgy mond, Tí pedig, Leányok!
Míg e' földön léſznek *Scytha* maradványok,
Nyújtsátok fonalát, 's ő légyen Kormányok,
Míg nagyobbra terjed újra Tartományok.

Múzsák! ha valaha földünkön bujdostok,
'S ha Szent Hegyetekről közünkbe ſzállatok,
Jól lehet, hogy engem' ritkán ſugallatok,
De könyörgök, hogy e' légyen Hajósotok.

A' MAGYAR MARMONTEL
HOVÁ KÍVÁNKOZIK TEMETKEZNI.

Barátom! ha egyſzer az én órám el jön,
És már nintsen meſzſze, maga *Philis* önnön
Okát meg mondhatja: o! ne temessétek
Torony alá testem' Szerzetes Por közé,
Vagy pedig Hertzegek' pompás vedre mellé!
Távúl nyughatatlan roppant Várasoktól,
Egy, ſzüntelen kies, 's tölgy fák' árnyékától
Setét völgybenn meſzſze hamvam' el vigyétek,
És leg alább néki érni engedjétek

Azt,

Azt, a' mit én ſzívem soha nem érhetett.
Úgy is ő sokáig sírbann ott nem lehet:
A' por ezer féle formákbann változik,
Talám enyém majd egy rózsábann bujdosik,
Melylybenn midőn ötet *Philis* meg tsókolja,
Szívét ſzomorúság titkosan el fogja.
Míg egy Király, ki tsak erőſzakot mívelt,
'S magának koporsót még éltébenn emelt,
Értzbenn, márvány kőbenn várja sorvadását,
És ſzáz eſztendőre rendelt rothadását,
'S akkor is el tölti méreggel udvarát.

A' HADI GYAKORLÁS' VÉGÉN.

Vége van, Barátom! már a' Gyakorlásnak,
El jött az ideje kunyhóba lakásnak,
Hol mezeje vagyon mély gondolkozásnak,
'S olylykor, ha ki telik, Magyar Vers írásnak.

Múlt héten fáradtan hogy haza érkeztem,
Vasamat azonnal falra függeſztettem,
Viaſzkos sarumat kaptárá verettem,
Sarkantyústól együtt melléje téttettem.

János Uramékat haza botsátottam,
Az az, *quártélyokbann* hizlalóbann adtam,
Gazdával egyesség légyen, ajánlottam,
És jó gombótzákot egyenek, meg hagytam.

Ha-

Hagyd, légyen erejek a' jövő Tavaſzra,
Ha pallost kell húzni a' Szomſzéd Kopaſzra,
Vagy pedig éjtſzaki Koronás Ravaſzra,
Ki még vízre viſzen, vígyázz bár ſzavamra.

A' Frantziát hívság ámbár meg rontotta,
De más egyebekbenn terméſzet pótolta,
Ezer mesterséggel ötet meg áldotta,
Íme *Svecusoknál* nem rég meg mutatta.

Szép dolog, az igaz, a' mostani Oſztás,
Ha valahogy vége nem léſzen ágyúzás:
Szép dolog, meg vallom, az ilylyen nyil húzás,
Testvérek közt sem vólt soha ſzebb oſztozás.

De valylyon, ha Török nem akar békélni,
Fogjuk e Moskákat magunk is ſegélni?
Valylyon a' Frantzia meg fog e kémélni?
'S Turíni Szomſzéddal nem fog e beſzélni?

Nem könnyen tágítjuk mi Olaſz országot,
Mert onnét bírták vólt az egéſz Világot,
Béts nem adhat nékünk olyly roppant Nagyságot,
Más partra kell vinni Német Tsáſzárságot.

Rómaival kortsos hivatal magábann,
De még tsak név ſzerínt vagyunk bírásábann,
Igaz Tsáſzár már rég ös hivataljábann
Fő Papnak kengyelét nem tartja Romábann.

Mind

Mind ezek így lévén Frantziák ez okból
Tőnek Jobbágyokat *Corsicanusokból*,
Majd tsipkét kívánnak a' gazdag Belgáktól,
Selyem keſzkenyőket a' *Lombardusoktól*.

És akár melyly kegyes legyen is Aſzſzonyunk,
Nem kell azt gondolni, hogy leg könnyebb jármunk,
Ezen két Orſzágbann sok változást tudunk,
Kivált Olaſzoknak nehéz hitelt adnunk.

Ha Lengyelnél örök léſzen a' Királyság,
Akár melyly kintsiny is, de még is Szomſzédság,
Valylyon kivel léſzen örökös Barátság?
Tzárnénak adhatja a' hál' adatosság.

Ha Moskának léſzen ilyly haſznos Frigyese,
Ámbár meg rövidül Lengyelek' Békese,
De lehet tartani, viſzſza ne vettesse
Azt, mit most nékünk ád Hadik' esketése.

Lehet ugyan az is, hogy módját találják,
'S a' három Foglalók egymást *evincálják*,
De valylyon Törökőt majd mivel táplálják,
Mivel Frigyeseit mellőle el tsalják?

Vagy már azon vagynak, hogy *Mekát* el rontsák!
Különben a' kormányt akár hogy forgassák,
És hartz nélkül a' just akár mint mutassák,
De módját nem látom, azt hogy meg tarthassák.

Azért majd az erő síkra fog ſzálláni,
Ki előtt a' világ meg ſzokott hajlani,
És kit büntetésűl Isten ſzokott adni,
Midőn nemzeteket akar meg dorgálni.

VÁLASZ.

Társ! újra gerjeſzted pislogó tüzemet,
Verseiddel bírod egéſzen ſzívemet,
Azért lúd' tollához ereſztem kezemet,
Hagyd, fesse előtted vándorló eſzemet.

Jól mondod, hogy nékem a' Múzsák tsevegnek;
De korán sem azért, hogy talám ſzeretnek,
Hanem mivel mint vak ſzeretőt vezetnek,
'S néha botlásomon magok is nevetnek.

Olylyanok ők, higyd el, mint ama' Szép Szűzek,
Kiknek mesterséggel lobog kényes tüzek,
Soknak intselkednek, de kevésnek hívek,
Melyly sokaknak véſz el ohajtások 's mívek.

Nehéz az én vasam, nehezek saruim,
Szent Hegy' máſzására roſzak sarkantyúim,
Inkább víjására ſzegezem álgyúim,
Arra találkoznak, tudom, több társaim.

Fritz Bátyánk is addig fújta furuglyáját,
Míg *Márs* nem kívánta síkra katonáját,
De mihelyt hallotta Vitézek' dudáját,
Álgyúkkal *baſsusra* süttette nótáját.

Tsak így vagyon dolga Hadak' Gyermekinek,
Tövére sem érnek *Parnaſsus'* Hegyének,
Ízét sem kóstolják Múzsák' ſzerelmének,
'S már Kereſztért küldik Rákos' Mezejének.

Hová viſz vakságod telhetetlen világ?
Melyly ez előtt fénylett, hol van a' sok orſzág?
Látod, nagyobb réſze ſzomorú puſztaság,
És hogy ez életbenn minden mulandóság.

Mondjátok meg nékem, Udvari Polgárok!
'S Ti fényes nagyságbann el merült Királyok!
Cadmus' Fiainak hová dűlt ſzép Várok,
'S ſzegény Lengyeleknek hol van most határok.

Nem tudom, Barátom! magam mit ohajtsak,
Muftival e, vagy is Kaſ' Aſzſzonynyal tartsak:
— — — — — — — — —
— — — — — — — — —

Bár ülhetnék veled, mint írod, sajkára,
'S érhetnék Hercules' híres ſzorosára,
Vagy hol Atlás vette a' földet vállára,
Tám még ott tsíphetnénk mit Magyar' ſzámára.

Hát

Hát ha meg lelhetnők Eleink' lakását?
Mivel már esméred ſzívem' vágyódását,
Ám légyen! kormányozzd kettőnk' vándorlását,
Menjünk, és írjuk fel Salamon' mondását.

Voltérhozz, nem bánom, igazítsd útunkat,
Ott úgy, mint Jordánbann, mossuk meg magunkat,
Plátó' formájára üssük kalapunkat,
'S hoſzſzú tág köntösbenn végezzük bútsúnkat.

Jövet tekíntsük meg a' Jankó Jakabot,
Ki neveltetésnek külön törvényt ſzabott,
Melylyel Tudósoknak nem kis dolgot adott,
'S Párisi Érsekkel üstökbenn is kapott.

Ha honnyunkba térünk, éljünk tsak figével,
Téjjel és ártatlan rajoknak mézével,
Juháſz mendentzébe forralt ſentyitzével,
A' vizet hörpöljük kézzel nem tséſzével.

Kereſsünk, ha lehet, olylyan ſzegeletet,
Hová még *Commiſsár* 's *Mérő* nem mehetett,
Légyen bár éjtſzakra hóbann helyheztetett,
Emeljünk magunknak ott egy kis fedelet.

BACCHUS,
'S A' TOKAJI BOR' EREDETE.

Ott hagyád hát Örsön görbe tsoroſzlyádat,
'S két ſzarvú kertéſzi kitsiny kapátskádat,
Szórásról ſzüretre hívád víg Múzsádat,
Hagyd, hallja dongatni a' sok mustos kádat.

Számtalan hordódat elôre küldetted,
Pintze Mestereddel mind ſzámba vétetted,
'S ha egynek vagy másnak penéſzét érzetted,
Dió' virágjával jól ki füstöltetted.

Közelitſz, nem vagy már meſzſze Hegy' aljától,
Jó kedvü Bacchusnak leg főbb tanyájától,
Füstöl a' hegy távúl sok zsíros konyhától,
Szóll a' völgy még üres hordóknak hangjától.

Nyerítő lovaid húzzák ſzekeredet,
Termeſzet' titkai foglalják lelkedet,
Hegyről síkra veted bujdosó ſzemedet,
Szűntelen neveled érzékenységedet.

Hasonló ſzép elméd a' magas fetskéhezz,
Ki játſzodva tsapván vizeknek ſzínéhezz,
Onnét lövi magát tsillagok' ſzékéhezz,
'S úgy viſz nedvességet ſzomjazó féſzkéhezz.

Így te is meg járván e' föld' kerekségét,
Magadbann ſzemléled világ' tsekélységét,
'S földhez ragadt ſzegény ember' kitsinységét,
Így éred ſzöllődnél oſztán útad' végét.

El érvén már ott vár bundábann gatyábann,
A' vídám Vintzellér ſzenynyes ruhájábann,
Mondja, melyly ſzerentsés légyen munkájábann,
'S hány ſzáz akó *Nectár* lehet hatalmábann.

Meg járod a' ſzöllôt, ſzemeddel vizsgálod,
Hol Tokaj' gyümöltsét ſzárazon találod,
Egyet le ſzakaſztván ſzemeit próbálod,
Melylyből majd Királyok' italát tsinálod.

Reggel a' ſzedőknek ſzabod a' pázmákat,
Kik rendbenn el állván a' kis barázdákat,
El kezdik foſztani gyengye ſzőllő fákat,
'S édes terheikkel töltnek kádba zsákat.

Ireg forog kiki, dolgot adſz mindennek,
Nagy puttont Iankónak, kis tsebret Petinek,
Aſzſzú ſzőllő' mivét adod a' Szűzeknek,
Kik érdemét tudják az édes ſzemeknek.

Tudom, híttál arra nyájas gyermekeket,
Kiknek ha ſzőllő méz ragaſztja kezeket,
Hívsággal leheſsen ſzopni új begyeket,
'S ártatlanúl kezdi más enyelgéseket.

Ilyly helyen meg ſzokott *Vénus* is jelenni,
És hamis Fiával olylykor sok tsint tenni,
Szeret a' ſzedők közt lopva lézzengeni,
'S sokſzor gerezd gyanánt ſzíveket metſzeni.

Sőt mondják, hogy néha ſzép veres tsuporbann,
Szerelmet elegyít titkon az ú borbann,
Melylyet r'a köſzönvén a' ſzedókre sorbann,
Mosolyog, 's el tűnik hirtelen *Paphosbann.*

E' Szüretre régen, midőn Indiákból
Bacchus meg tért vólna, 's a' több orſzágokból,
Hozott vólt magával ama' Leányokból,
Kik seprót kötöztek a' nyír fa ágakból.

Kötöztek, 's előtte azokkal tántzoltak,
Sok féle fajtalan bor nótát danoltak,
Éjjel pendel nélkűl ſzélylyel kóborlottak,
Mások' ſzőllőjében erővel sajtoltak.

Semele' Gyermeke ebbenn gyönyörködött,
De *Vénus* azonbann nagyon meg ütődött,
Azért boſzſzú állást ő magábann főzött,
'S hamar Szeretsenné bőrbenn öltözködött.

Szép berke kondorság fodrotta ſzőreit,
Körűl nagy fehérség foglalta ſzemeit,
Ki higyeſztés húzta ajaka' ſzéleit,
Meg tartván egyébbenn ékes tetemeit.

Nem írom le néked ama' ſzép helyeket,
Kik testén okoztak gyönyörű gödröket,
Sem pediglen ama' kis lentse ſzemeket,
Kik meg vakítottak már némelyly böltseket.

Elég hogy *Vénus* vólt Szeretsen ruhábann,
Ő így meg jelenik reggel a' pázmábann,
Mint a' több ſzedőknek kosár van karjábann,
Más felől tsebretskét ſzorít kis markábann.

Véle vólt *Cupidó*, ő is ſzüretezett,
Hogy le ne hajúljék Anyja, figyelmezett,
Törpe gerezdeket serényen le metſzett,
'S tölt edénykéjével ő is büſzkélkedett.

Nyír seprűs Leányok tsodálják ſzépségét,
Ilyly kisded korábann olyly nagy fürgeségét,
Látják az Anyjának ſzemérmetességét,
Melyly inkább nevelte nyájas kegyességét.

Bacchus is fel ébredt gőzölgő álmából,
Szőllő levelekből terített ágyából
Fel kél, nagy bor ködök támadnak agyából,
Ásítozva ki jön mustos sátorából.

E' vólt, a' mit *Vénus* soha nem ſzeretett,
Mert hívságot mindég józanon kedvellett,
Azért ſzigetében a' ki részegedett,
Soha templomába többé nem mehetett.

Bacchus kornyodozva midőn el érkezik,
'S önként a' ſzedőnék közé elegyedik,
Cupidó csak hamar nyiláhozz férkezik,
Melyly ſzegény Borosnak ſzívébenn lövetik.

Ilyly nyillal sebhette *Ulíſesnek* Fiát,
Midőn tenger' partján látta *Calipsóját*,
Ezzel kínſzerité Indiák' Királyát
Arra, hogy tiſztelné Szeretetnek Anyját.

Lankad ſzegény *Bacchus*, láng gyullad ſzívébenn,
Tétováz, nem tudja, mit teſz ſzerelmébenn,
Esméretlen tüzet érez kebelébenn,
Melylynek eredete van *Vénus'* ſzemébenn.

Kérleli: de Anyánk gőgösen fogadja,
Kis *Cupidótskáját* ölébenn ragadja,
Arany fellegek közt el tűnik 's ott hagyja,
Bacchust, kinek ſzívét ezer kín ſzaggatja.

Nehéz gerezdekből kötött koronáját
El veti, 's el töri Királyi páltzáját,
El üzi Leányok' tzúfos muzsikáját,
'S józanon most látja előſzör hibáját.

Meg ſzűnt a' dobzódás az egéſz hegyeken,
Nem ordítnak többet éjjel a' völgyeken,
Keresi *Vénuſát* magános helyeken,
A' Szüret meg ſzűnik az egéſz vidéken.

Így

Így vólt, a' míg egyſzer Szent András' havában,
Setét gondolatok közt lévén magában,
Ama' ſző.ló felé el indúl bújában,
Hol Iſten Aſzſzonyát ſzemlélte pázmában.

De melyly nagy bámúlás fogta tetemeit,
Midőn, akár merre fordítsa ſzemeit,
Minden felől látja ſzőllők' gerezdeit,
Kik magokbann rejtik arany' fövenyeit.

A' Nap is nevelte ezeknek ſzépségét,
Mert sütvén közlötte vélek fényességét,
'S a' mi több, meg hagyta levelek' zöldségét,
El tiltván hó harmat' mérges hidegségét.

Tsoda vólt e, vagy nem? *Bacchus* annak vette,
Azért e' gyümöltsöt egy kádbann meg ſzedte,
Szerelmes kínjának italává tette,
Mondják, ez Tokaji Bornak eredete.

Azt tartom, ha abból adnál a' Papoknak,
Kik *Pótsbann* ſzolgálnak régi Oltároknak,
Majd nyelvünkön fújnák a' Misét Rátzoknak,
'S több gyürüjek lenne bútsús Leányoknak.

Tsak pálinkát iſznak, úgy vélem, e' Szentek,
Melyly terméſzet ſzerínt Rátzra oldja nyelvek',
Ez Moska italtól zsibbadnak az erek,
Tótoknak is azért ízetlen beſzédek.

Nem úgy vagyon dolga Keve' Fiainak,
Kik Urai lettek Tokaj' máljainak,
Kedves hangja vagyon Magyar' ſzavainak,
Ellenbenn idétlen Éjtſzak' Lakosinak.

Szűrj hát 's sajtolj, kérlek, töltsd meg pintzéidet,
Meritsd mély kádakbann untig tsebreidet,
Árpával búzával dugd meg vermeidet,
Tsak én olvashassam Magyar Verseidet.

Hagyd, láſsam, hogy folynak Bőség' kebeléből,
Érezzem, hogy kelnek Böltseség' kezéből,
Sőt, a' mi még ſzentebb, Barátom' ſzívéből,
Nem valami fel fútt Tudós' elméjéből.

ÁRTATLAN GYÖNYÖRKÖDÉS, 'S IGAZ BARÁTOK.

Bezzeg! láttam én is a' rigó sereget,
Hallám, kis *Cupidó* mi képen kerepelt,
Látám, a' *Faunusok* hogy vitték a' lepelt,
'S hogy köték fel útnak Szüzek is a' pendelt.

Láttam', hogy fetrengett *Bacchus* is vérébenn,
Hogy dugtak ruhákat iſzonyú zsebjébenn,
Néztem, miként hága *Vénus* ſzekerébenn,
'S hogy vivék Galambok Erdély' közepébenn.

Egéſz

Egéſz Székelységet véle meg sétáltam,
Hol jó Magyarságra örömmel találtam,
Kótyáſzó ſzerelmű ſzép Fátákat láttam,
'S Tráján' Jobbágyival batutát is jártam.

Hívságra ragadák mind ezek Lelkemet,
El is űzék hamar borongó kedvemet,
Barátság' öröme meg lepé ſzívemet,
Ki nyitá, 's fel oſztá érzékenységemet.

Ezen ſzempillantást o! kik esméritek,
Tí, kik egy Barátnak lelkét ſzeretitek,
'S a' több boldogságot érte meg vetitek,
Tudom, tsak egyedűl velem tí érzitek.

Nem ſzállott ő soha Királyok' ſzívébenn,
Sem ama' *Cromvelek*' páncélos melyébenn,
Tsoda vólt Pilades arany idejébenn,
'S most tsak ritkán tér bé Szegény' kebelébenn.

Engemet igazán most tsak e' vigaſztal,
's a' t.

EGY NAGY ASZONYSÁGNAK HALÁLÁT SIRATJA.

Siralom az élet, inség nyomorúság,
Álom, nem egyéb a' leg ſzebb iſiúság,

Böl-

Böltsönket rengetik kín és sanyarúság,
Minden örömünknek vége ſzomorúság.

Ember! hogy apaſzſzam könyvemnek árjait,
Mondd meg, hogy enyhítsem ſzívem' fájdalmait,
Hogy felejtsem halál' kegyetlen fogait,
Kikkel meg emészté Forgátsné' napjait.

El jött mind a' mord ſzél Tavaſz' közepében,
'S bé fújván Barátom' Virágos kertében,
Kedves Liliomát, kit tartott ölében,
El hervaſztá, 's veté ſírnak mélységében.

O! ki nem kesereg? ki nem ſzánakozik?
Tudom, hogy olyly kemény ſzív nem találkozik.

Nem vitt ő magával semmi méltóságot,
Éltében sem kívánt magának nagyságot,
De most árván hagyá a' ſzelíd jóságot,
'S a' ritka példájú kegyes Jámborságot.

Ne kérdezd, Halandó! egyéb Jóságait,
Férjét hogy ſzerette, és több Rokanait,
Hogy tudta ſzívelni Hazája' Fiait,
Mind ezekért Iſten meg áld'a hamvait.

Hanem meſsed velem ím' ezt ſír kövére;

Itt nyugſzik * * * Bottyániak' vére,
Ki még alig jutott élte' Zsengéjére,

'S

'S már halál vezette koporsó' ſzélére,
Gyáſzt hagyván Forgátsra Szerelmes Férjére.

Állj meg, o Vándorló! ne ſzánd könyveidet,
E' tsendes halomra fordítsd ſzemeidet,
Melylybenn halál zárta minden díſzeidet,
Itt porbann ſzemlélhetd leg ſzebb reményidet.

A' SZERZŐ ELETE' MÓDJÁT VÁLTOZTATJA.

Hafztalan ébreſzgetſz, Társ! vígabb nótára,
Mert hogy telepedtem Vág' zúgó partjára,
Lantom' függeſztettem fekete ſzil fára,
'S lafsanként igyekſzem más élet' módjára.

Nem a' nagy buzgóság téſzen ilyly változást,
Tudod, hogy az idő ront minden alkotást,
Ő hoz tagjainkra vénséget rothadást,
Ő ſzerez lelkünknek külömb okoskodást.

Ha vénül a' kertéſz, nem mivel rózsákat,
Nem épit hívságos tornátz házatskákat,
Hanem inkább ültett hafznos gyümölts fákat,
'S fony aſzalójábann füstölő léſzákat.

Több-

Többnyire párákhozz kapnak a' halandók,
Melylyek, mint az álom, könynyen el mulandók,
Olylyanok, mint magunk, nem meg maradandók,
Az örökös jóra kevesen hajlandók.

Egyik oltárokhozz lapúl vénségébenn,
A' más pénzt bálványoz korosb idejébenn;
Ez belé betegszik sok épitésébenn,
Amaz gyönyörködik számtalan pénzébenn.

Menynyi boldogságok várnak utóljára,
Melylyekkel érkezünk halálnak partjára?
'S alig írhatjuk ezt egymásnak sírjára:
Itt fekszik, ki nem lön senkinek kárára.

Harmintz esztendeje, hogy Anyám' méhéből
E' világra sírva jöttem hírem nélkől,
Ezt minap olvasám Atyám' egy könyvéből,
Ideje, ébredjek álmom' mélységéből.

Eleget álmodtam Hazámnak javára,
Sőt ha szemlylyel nézek világ' piatzára,
Úgy tetszik, álmaim lennének hasznára,
De — — — — — — — —

Vagyon Krimieknek egy roppant Ládája,
Melyly azon Országnak leg nagyobb tsodája,
Neve Tatár nyelven a' *Napnak Bárkája*,
Vas annak oldala, vas teteje, 's zárja.

Nintsen

Nintsen Anya levél abbann, se Tudomány,
Nintsen nemzetektől oda rejtett Zsákmány,
Nintsen imádságra benne fekvő Bálvány,
Üres, még is féli az egész Tartomány.

Nehéz vas rudakon őrzik hét lakatok,
Kik úgy függnek rajta mint nagy verő kosok,
Mondják, készítették a' Menynykő kovátsok,
Egyéb részeiről én most tsak hallgatok.

Erről azt hirdetik az egész szigetbenn,
Hogy rég, még emberek éltek egyességbenn,
E' Láda nyitva volt egész esztendőbenn,
'S ki ki mindent talál benne szükségébenn.

Az éh közeledvén talált bő asztalra,
A' szomjú tsak hamar akadt jó italra,
Halálos betegek leltek orvosságra,
És a' mesztelenek kaptak jó bundákra.

Egy képen töltötte szívek' kívánságát,
'S lankadó lelkeknek titkos vágyódását,
Ott találta Dídó kedves Éneását,
Ott lelte Pilades gyengéltető Társát.

A' Bölts oda jövén mély tudományával,
Valóbann egyesült terméfzet' titkával,
A' Tudós könnyebben fért meg tsimbókjával,
Melylyet maga tzinált szédelgő agyával.

Ana-

Anacharsis, *Socrát* jártak e' Ládánál,
Plátó tovább akart menni több Társánál,
De ſzinte hagymáſzbann esék Barátjánál,
Midőn világokat koholt Vatsoránál.

Boldog idők vóltak, de hamar múlának,
Mert hogy a' Nemzetek meg ſzaporodának;
És majd Királyokat külön válaſztának,
Ezek a' Ládára tüstént rohanának.

Egyik Követeket küldött látására,
A' más Katonákat el foglalására,
Harmadik álgyúkat öſzve rontására,
De bé zárá magát ſzemeknek lattára.

Nem is nyilik meg már, mondják a' Tatárok,
Míg e' földön leſznek hatalmas Tsáſzárok,
'S bika tsög tzímerü írtóztató Tsárok,
Kiktől ſzomſzédoknak nem bátor hátárok.

TÁBORI GYAKORLAS
RÁKOS' MEZEJÉN.

Rákos' mezejére küldött leveledet
Vettem, jaj! 's olvastam bab történetedet.
Melpomene tüstént setét fátyolával,
Elómbenn toppana zokogó ſzavával,

Sirá-

Sírásra kíſztetvén gyenge ſzemeimet,
Már súgta fülembenn gyáſzos Verseimet:
Már ama' ſzomorú dombokat átkoztam,
Kiken *Márs* Istennek naponként áldoztam.
Majd megínt Dunának habjaira nézvén,
Vélek beſzéllgettem rólad értekezvén.
Mint midőn *Orpheus Stryrnon'* vize mellett
Erdőket vadakat nyegni kénſzerített.

De haſztalan, mert *Márs* búmat írígyelvén
Keservembe gátolt kínomat nevelvén,
Mezejére hajtott ö'döklést tanúlni,
Mint ha úgy is e' föld nem tudna puſztúlni.

Ott láttam *Bellóna'* kendőzött Fiait,
Hogy vitték elóre Tsáſzárok' Sasait,
Mikép indúltak el középről, ſzárnyakról,
'S *kígyóknak* látſzatván sok tsavargásokról,
Száz felé nyújtották fulánkos fejeket,
'S hol kellett, egy helyre húzták erejeket.

Itt egy hoſzſzú Tsorda álgyús Gyalogokkal,
Vegyesen el indúl ſzámos Lovasokkal:
Maga völgyen útaz, Kémjeit dombokra
Küldözi, 's a' ſzomſzéd nagy országutakra.
Amott egy válaſztott Sereg záſzlóival,
Erdőbe rejtezik *Plútó'* haival.
Itt egy síma mezőn mozog a' derék Had,
Midőn piros hajnal még tsak alig hasad;

Ellenséget keres, útat kér magának,
Vagy jobb fekvő helyet kíván Táborának.
A' Kémek véletlen Kübörre botlanak,
Kik egymáshozz hamar pistolyival szóllanak;
Lárma lesz, az Al Tiszt jelenti Tisztjének,
E' pedig tudtára adja Vezérének.
Túl az Ellenség is ki szökvén ágyából
Fegyverbenn öltözik, siet Táborából:
Előre ki küldi a' Készen állókat,
Hogy távúl mutassák ők is zászlójokat,
Hírt adjanak arról egész erejével,
Ellenség hová vágy rontó menynyköveivel.
Azonbann a' Nagy Had nyomúl, mesterkedik,
Homloka hol szorúl, hol ki terjeszkedik.
Valamint *Oceán*' dühös gyermekei,
Kiket hajtogatnak Éjtszaknak szelei,
Zúgással ütköznek kősziklák' lábához,
Vagy lassan érkeznek *Nereus*' partjához.

De mivel Erőnek Aszszonya Mesterség:
Itt válik meg, kibenn van Elme 's Vitézség.
Egyik magát szedvén kantsali formábann,
Ellenségnek akar tsapni oldalábann.
A' más el indúlván hegyes ék' módjára,
Mint egy mérges vad kan rohan derekára.
Harmadik a' völgyből vegyes Tsordájával
Ki nyúlik, 's bal szárnyát lepi Lovasával.
E' második Sorját előre vezeti,
És mankó' módjára elejébenn veti.

Itt

Itt a' Fegyver zörgés, Lovak' dobogása,
Péterkés villogás, 's Álgyúk' ropogása
Lelkemet ragadván Ditsőség' szárnyára,
Poklokig szállottam *Márs*' biztatására.

Ott Sándor' 's *Scipiók*' Vitéz Árnyékával,
Pompéjus', és ennek Nagy Írígy Társával;
Mertem beszéllgetni, 's vélek tanátskozni,
Hogy kell embert ölni, hogy kell hadakozni.

Mert ember Istennek képe 's teremtése
Nyilván dühösb, mint vad fenék' kölkezése:
Dühösb: mert a' vadak magok fegyvereket
Terméstettől vették rontó eszközöket.
Mí pedig a' földnek el rejtett gyomrábann
Le szállván keresük hideg kő sziklábann.

De mit szomorítom ezekkel szívedet?
Tudom, hogy átkozod te is fegyveredet:
Tudom, győzedelmed' nem' egyszer sirattad,
'S véres koszorúdat könyveddel áztattad.
Tudom; de, Barátom! inségre születtünk,
Istentől jót roszszal elegyesen vettünk.

ELŐBBI LAKÁSÁTÓL BÚTSÚZIK.

Gyalog fenyő fáknak barna gyümöltsei,
Kiktől kékesednek Betzkónak hegyei,
Tí! kiket a' napnak fzikkafztó tüzei
Úgy érlelnek, mint tél' tsattagó derei.

Ablakomból fokfzor tekíntek reátok,
A' sovány bértzeket mikép bórítjátok,
És a' vad rigókat mikép hizlaljátok,
Kikkel sültjeinket majd fzaporítjátok.

A' Nagy Alkotónak bölts rendeléséből,
Tí néktek is jutott jó téteményéből,
És a' Terméfzetnek titkos törvényéből
Tí is adót adtok földnek terméséből.

Látom, a' fzűrös Tót vas fzegű botjával
Havaknak tetején hogy máfz tsáklyájával,
'S títeket le fzedvén kefztyűzött markával,
Hogy hord nagy üstökbe teli tarifznyával.

Meg rothafzt, és ki főz, noha vefzélyére,
Mert e' mérges italt öntvén gégéjére,
Fojtó dühösségek forranak fzívére,
'S késsel támad sokfzor maga Testvérére.

A'

A' Vág, ki sebesen le fut közöttetek,
Tsodálja, fziklákon mikép nőhettetek,
Látni fzőllő fát is nyegni mellettetek,
Ki már el fzáradott, míg tí zöldültetek.

Úgy nőnek éjtfzaknak végső határain,
Érzéketlen fáknak jég tsapos ágain,
Tsodálatos rügyek *Nubia'* partjain,
Kiket lelt *Dodóna Phoebus'* oltárjain.

Így olvadnak hideg vizeknek öblében,
Gyönyörű klárisok *Scylla'* közepében,
Így teremnek gyöngyök *Thetis'* kebelében,
Kiket *Chloris* fel fűz 's függefzt kis fülében.

Fenyvesek, patakok, eleven források,
Tí, kik közt *Nimpháknak* vólt néha lakások,
'S hol fzívemből folytak sok mély sohajtások,
Bútsúzom tőletek — titkomat tartsátok.

HAMVAZÓ SZERDÁRA.

Melyly fzent tsipet hamu fzállott homlokodra?
Lőrintz! jöjjön áldás kívánom Papodra:
Ki olyly nótát adott tziberés torkodra,
És olyly fzent befzédet fűzött ajakodra.

Fel metſzem, Barátom! letzkédet ſzívembe,
Hagyd, ébreſzſzen jóra sok gyengeségembe,
El viſzem magammal temető helyembe,
A' hív tanáts adás ritka ez életbe.

De ne véld, hogy Bétsnek ál artzás piatzán
Én buján hevertem hívság' puha karján,
'S ülvén intselkedő Szépeknek lótzáján,
Vélek tolakodtam tántzolók' pajtáján.

Ha néha világnak árja ragadott is,
Ha a' gyönyörüség ölébenn hívott is,
És ha gyenge ſzívem ſzinte habozott is,
Még soha rabjává nem téve *Sybaris*.

Ezer érzékenység lakja e' ſzívemet,
Melyly ſzűntelen oſztja rövid életemet,
Igaz, de meg ezer kín rágja ſzívemet,
És így mibenn leljem gyönyörüségemet.

Nem tudom, Társ! nálad talám fel találnám,
Ha veled az Örsi kerteket kapálnám,
'S ott a' gyümölts fákat sorjába plántálnám,
Vagy haſznos veteményt burjántól gyomlálnám.

Ha tövisét tépnék, ama' roſz nyelveket
Képzelném, kik öntik éltünkre mérgeket,
Ha bojtorjánt, vélném ama' rest lelkeket,
Kik más' munkájával hizlalják testeket.

De azonbann még te új zöldellő ágat
Mezgésen le fejtvén fújod víg nótádat,
És tsendes akolba hajtod nyájatskádat,
Én tsak meſzſze hallom füz fa furuglyádat.

Minap is előbbſzör ki vivén nyájamat,
Hogy ſzép nap fény érte legelő tájamat,
És ſzökdösni láttam víg báránkáimat,
Tsernek vetvén hátam' próbáltam sípomat.

Azt véltem, hogy talám öröm leſz ſzóllása,
Azonbann a' ſzomſzéd kő ſzikla' hangzása
Szomorún tért viſzſza, mert bús vólt hallása,
'S mint nékem néki is panaſzos mondása.

A' fák' levelei hallván keservemet,
Ők is kettőztették gyáſzos énekemet,
A' patakok vélek vitték nyegésemet,
Hogy még a' vizek is tudják esetemet.

Ha *Chloris* valaha *Neptúnus*' ölébenn
Hitetlenül menne habok' közepébenn,
Hagyd, juſson panaſzom *Thetisnek* fülébenn,
'S küldje *Chlorist* viſzſza kunyyóm' küſzöbébenn.

Azonbann a' nap is égő *Lybiának*
Érvén határira meleg *Africának*,
Hegyekről vastagabb árnyékok hullának,
Az én ketskéim is haza ballagának.

Magam, Iſten hozzád, pedig az erdőknek,
Iſten hozzád, mondék kies legelőknek,
És a' virágok közt mulató ſzellőknek,
S a' harmatos égen bujdosó felhőknek.

De akár est tsillag ragyogó fényével,
Akár világos hold éjjeli díſzével,
Tűnt légyen ſzemembenn hódító ſzínével,
Útamat mulatám tsak *Chloris'* képével.

Mindenütt ő bírja egyedűl lelkemet,
'S midőn éjjel álom enyhítné testemet,
Akkor is árnyéka foglalja ſzívemet,
És jelen léttével tsalja reményemet.

Hánykódásim között sokſzor álmaimbann
Azt vélem, hogy őtet tartom karjaimbann,
'S hogy lábait mosván könyv hullatásimbann,
Végtére kegyelmet nyerek kínaimbann.

Számtalanſzor látom komor tekíntetbenn,
Hogy előttem állván gyáſzos öltözetbenn,
Panaſzos ſzavakkal jutattja eſzembenn,
Melyly keserve légyen most távúl léttembenn.

Kegyetlen Árnyékok! tündéres látások!
Kik tsendes elmémet így háborítjátok,
És ſzabad ſzívemet újra raboljátok,
Nehéz fogságomat, kérlek, tágítsátok.

De már újra virrad, keljetek, Zsellérek!
Izmos tulkaitok' igábann vessétek,
Páſztorok! az ches nyáját vezessétek,
'S délre e' sövénybe fejni térítsétek.

ÚJOLAG VALÓ ÉBRESZTÉS
A' VERS ÍRÁSRA.

Múzsám! kitől immár *Márs'* biztatására
El bútsúztam vala Iózsefnek ſzámára,
Te, kit hajdan Ortzi babonás lantjával
Olylykor ébreſzgetett tudós pennájával,
Míg én nézem *Guibert'* öldöklő fortélyit
'S véres győzedelmek' el rejtett ösvényit.
Éjjel is nyomoztam pislogó gyertyánál,
Vagy ſzunyadó métsnek dohos világánál,
Míg én *Minervának* ſzentelt napjaimat,
'S Vadáſz *Diánának* adott óráimat,
Olylykor búmba *Vénus'* nyájas titkaira,
Kezdtem tékozlani ſzívek' tsinyaira.
Mondd meg, Édes Múzsám! addig hol mulattál?
Ilyly mély kedvűségbe, 's enynyire mért hagytál?
Ébredj fel, és újra jöjj segítségemre,
Hints némelyly virágot gyáſzos életemre.
Hagyd, légyen e' puſztán vándorló lelkemnek,
Bár kis pihenése bádjadott fejemnek.

Szóllalj meg, mint régen, Zobor' tetejéről,
Midőn hangoskodtál Nyitrának Völgyéről.
Menj lapos Tiszának nádas partjaira,
Ott találsz Ortzinak kedves nyomaira,
Keresd fel, és köszöntsd, 's így szóllj ősz fejéhezz.

O! te Ditsőségnek Tudós Éneklője!
Ki vóltál a' Jónak mindég Szeretője:
Emberek' Barátja, tárgya hív Szíveknek,
Lőrintz! Gyámítója légy most Énekemnek,
Védelmezd irígység' mérges fulánkjától,
Ójjad tzáfolóknak szurdosó tollától.
Érzem menynyei tűz' gerjesztő szikráit,
Kik már gyújtogatják Magyarság' fáklyáit.
Látom Gyöngyösinek mosolgyó árnyékát,
Áldani 's szeretni Keve' maradékát.
Haller László ki kél hideg hamvaiból,
És biztató szókat eresztt ajakiból.
A' Garam, Vág, Morva, Duna' Szomszédjai,
Éhezett fváboknak örökös árjai
Hasztalan öntenek Kúnság' mezejére,
Gondja lesz Egeknek Magyarok' Nyelvére.

Akár új Romának tekíntsd oltárait,
Akár Moska Tzárné' rémítő hadait,
Tsászárnak szüksége léjszen Nemzetünkre,
Reá szorúl Német éles Fegyverünkre.
Nemzetek már egymás fülébenn suttognak,
Mint beteg ágyában, iregnek forognak.
Így vólt, midőn Filep Görögök' igáját
El kéfzítvén titkon meg rontá hazáját.

Így

Így fog még lakolni szegény kereszтyénség,
Mert sokáig közte nem mulat békeség.
El értük már ama' szoros mértékünket,
Melylyre szabták egek mulandó létünket.
Valamint hogy a' Nap rendelt tzirkalmábann
Távozik, közelget szabott határábann,
Midőn felleg támad *Néva*' partjairól,
'S a' havas *Tanais*' vad szomszédságiról,
Dantzkának révjétől Azof' tengeréig,
Régi Mitridates' Országa' széléig,
Kegyetlen háborút látok minden felől,
Király Királyt üz ki Ősének székéből.
Mint midőn a' sasok anyjoknak fészkéből
Ki kelvén Szüléjek' nevelő helyéből,
Előbb fellegek közt kívánnak repdesni,
De midőn kezdenek végtére éhezni,
Kegyetlenűl tsapnak hatytyúk' seregére,
Vért fetskendeztetnek vizeknek színére.

BODROG' 'S TISZA'
VIZSGÁLTATÁSAKOR.

Midőn havas Kárpát' jeges fellegein
A' Tél szállván lakik Tokajnak hegyein,
Szakálos *Neptunus*' nedves udvarábann
Nevetik, mi forog Magyarok' agyábann.

Hogy

Hogy az esméretlen Sáros Patakokat,
Hajóssá akarják tenni Nagy Lápokat.
Tsodát írsz, Barátom! Bodrognak partjáról,
Hol tanátsot tartál vizek' folyásáról.

Soha tehén fejű *Gangesnek* habjait,
Enynyire nem vitték *Nilusnak* gátjait,
Soha sebes *Tigris Eufrát* társával
Enynyi gonddal nem folyt *Persák'* hajójával:
Soha *Pactolusnak* sárga fövenyeit,
Így nem vizsgáltatták aranyos vizeit:
Mint Tí büdös Bodrog' 's Tisza' tsavargását,
Homályos kezdetét, 's hasonló folyását.
Jó szívű Polgárok ugyan elmélkednek,
De az igaz tzéltól melyly hamar el esnek.
Így van, mert gazdagság van tsak betsületbenn,
És tsak kintsre vágyunk e' rövid életbenn.
Eredj odvas fáddal szántasd a' vizeket,
Baharem' partjain halászsz szép gyöngyöket,
Pégu' bányáibann áss drága köveket,
Szedj ízlést ingerlő illatos füveket.
Rakd meg hajótskádat, térj visszza honynyodbann,
Meg lásd, hogy mirígyet hoztál városodbann.
Melyly sok partéka van *Corinthus'* révébenn,
Kire nints szükségem, mond *Socrát* szívébenn,
A' Görög igazat szóllott; de Társai
Érzékenységeknek lévének Rabjai.

Lássátok, majd én is Hátzeg' vidékéről,
A' zuhogó Sztrigynek galótzás vizéről,

Meg

Meg rakván sajkámat szilva pálinkával,
Szegednél fel váltom Mokának babjával,
Asztrakán' tájáról vészem kosaimat,
'S vélek beregtetem borzas juhaimat.
Basorai Basa' tátos Méneséből,
Mag lovat hozatok Szelek' Mezejéből.
Rontó fejszét küldök bükös erdeimre,
Tölgy helyett ültetek eprest hegyeimre.
Drága hernyóimnak házakat készítek,
Selyem nyalábimnak tsűreket építek.
Alma, dió, körtvély, mogyoró, geszteny e,
Ez tsak majom', medve', sertés' eledele.
Cocos, fige, narants töltse kertjeimet,
Rozs helyett bors 's sáfrány lepje mezeimet.
Mit használnak nekem számtalan rajjaim,
Ha nintsenek közel mézt hozó nádjaim?
Kegyetlen Természet! mitől foztottál meg?
De boszszúdra lészek — — — — —
Selyembe takarom gyenge tetemimet,
Ezer számra viszem kényes ízlésimet,
Kedvesebbé tészem a' levegő eget,
Fű szerszámmal űzöm a' büdös felleget.
Ott lesz, hol mulatok, hívságok' gyülése.

TÁ-

TÁBORBÓL ÍRT LEVÉLNEK AZ ELEJE.

Itt a' tompa Tsehek' Országa' szélérŏl,
A' zavaros Eger' hideg vidékérŏl,
Hol a' Szász szél fúván bértzek' tetejérŏl,
Éjtszakot jelenget Annának hegyérŏl.

Itt, hol setét fenyves vadas erdejébenn
A' nap alig süthet vadásznak szemébenn,
Nem tudom, Barátom! Társad' kebelébenn,
Mi támad egyszerre habozó szívébenn.

Murányi *Nimpháknak* kedves Énekei,
Kiktŏl lelkesedtek Gyöngyösi' Versei,
Eszembe jutának Ortzi Levelei.
's a' t.

EGY NAGYSAGOS ASZSZONYSÁGNAK INTÉSÉRE.

Vettem, Drága Néném! kedves leveledet,
Fogadom tanátsod', tsókolom kezedet,
Abból esmérhetem egyenes szívedet,
Hogy jóra intetted tévelygŏ Ötsédet.

Ritka

Ritka madár vagy te, *Phoenix* e' világon,
Nints párod városbann, nintsen puszta ságon,
Tsoda, hogy ilyly virág termett vad Tótságon,
Látszik, hogy Eleid nŏttek Magyarságon.

Ott, hol hideg havak' ködös fellegeit,
Liptónak 's Árvának mostoha hegyeit,
Örökös tél tartja Pásztorok' helyeit,
Ki keresné, kérlek, *Flóra*' szekfüveit.

Meg botsáss, Jó Néném! én ki *Daciabann*,
Születtem Hona' tündér Országábann,
Ámbár szép Oláhnék hordoztak pólyábann,
Nem vagyok olyly rögzött *Vénus*' játékábann.

Tudom én zablázni nagy indúlatimat,
Sŏt, ha világ bánná nyájas tréfáimat,
Vagy merné tzáfolni kis mulatságimat,
Tudnám változtatni hajlandóságimat.

Ezer tárgya vagyon érzékeny szívemnek,
Tetszik a' szép a' jó eleven szememnek,
Kedves a' dítséret gyenge fülemnek,
Tzélja ditsŏséges habozó lelkemnek.

Sokszor el merűlvén könyv' olvasásábann,
Éjtszakákat töltök *Minerva*' karjábann,
Sokszor *Diánának* futván hajlékábann,
Napokat mulatok tölgy fák' árnyékábann.

Most

Most egy magas hegyen hajnal' hasadását,
Társaimmal várván kürtöknek fuvását,
Midőn ſzarvas futna kutyák' ugatását,
Nyughatatlan várom puska' ropogását.

Majd a' Nagy Várasak' tolyongó útſzáin,
Egyedül sétálván téglázott bástyáin,
Magambann nevetek Nagyoknak pompáin,
Kiket hívság hordoz bolond taligáin.

Most udvarhozz menvén pipes öltözetbenn,
Kényesen bé lépek büſzke kéſzületbenn,
Hertzegekre török egyik ſzegletbenn,
Még túl egy nagy fejű Tanáts fut elömbenn.

Egymást meg ölelvén mosolygó artzával,
Harmadiknak intek fejem' hajtásával,
A' többit üdvözlöm ſzem' hunyorgásával,
S koptatom a' márványt tsizmámnak talpával.

Képzelj ezer madárt egy nagy kalitkábann,
Kikre nap kezd sütni Pünkösdnek havábann,
Vagy meg anynyi majmot Kálmárnak boltjábann,
Ezek úgy tsevegnek Tsáſzár' udvarábann.

Egyik arany gyapjas, más tsillaggal fényes,
Ennek kúlts van zsebjén, más kereſzttel kényes,
Ez jól tud ſzámolni, amaz nagy törvényes,
Kiki nagyra vágyik, kiki ſzerentsét les.

Egyet toppantanak, sorjábann áll minden,
Az Udvar érkezik leg nagyobb fényébenn,
Gyémántos Kalap van Királynak fejébenn,
Bé ül méltósággal aranyos ſzékébenn.

Szerentse azonnal tsorba kerekével,
Melléje férkezik Irígység Nénjével,
Az hinti javait Királynak kezével,
Míg ez ſzívekbenn ſzáll mérges epéjével.

Barát Barátjának itt leſz ellensége,
Itt véſz sok Jámbornak minden reménysége,
Itt nyeletik soknak sajút öröksége,
Innét bomlik gyakran Hazánk' békesége.

Menynyi híres Vitéz, ki vérét ontotta,
Szedett borostyánját ingyen oda hagyta,
Menynyi igaz Polgárt társa meg rontotta,
Végre vagyonától 's tiſztétől foſztotta.

Nints e' ſzemfény veſztő helynek írására,
Elegendő erőm le rajzolására,
Onnét el tántorgok Nézők' piatzára,
Hol ſzememet vetem Játſzók' tsoportjára.

Itt ezer gyertyának gyenge világánál,
Nyoltzvan hegedűnek babonás hangjánál,
A' Várasnak ſzínét *Mómus'* játékánál,
Ájúlásbann látom leg kisebb tréfánál.

Ott találom *Chloét* bársonyos székében,
Lankadtság van szemén, unalom szívében,
Tárgyat néz magának Nézők' seregében,
Forog legyezője gyűrűzött kezében.

Egy tekintetével *Dámont* tsalogatja,
Mással szép *Alexis'* szívét tsábítgatja,
Egynek alabastrom melylyét mutogatja,
Míg amannak kezét tsókra nyújtogatja.

Más, ki már nyoltzadik ötödét éltének
El érvén végére jutott szépségének,
Hogy el titkolhassa ragyáit szívének,
Festékkel mázolja rántzait bőrének.

Láttam Vén anyóst is kendőzött artzával,
Nézö helyre jöni görbült derekával,
Láttam pipeskedni újmódi búbjával,
'S öt' is nyájaskodni agg Filémonjával.

SORSÁT ÁTKOZZA
HOGY EL KELLETT VÁLNI BARÁTJÁTÓL.

Nem tudom, mit gondolsz ilyly hallgatásomról,
Hív Barát! el hiszem, álmodol sorsomról.
Hová lettem osztán, hogy meg öleltelek,
'S úti szekeredbenn belé emeltelek?

Mélt ó

Méltó tsodálkozni, még vallom magam is,
'S hogy így kellett esni, átkozom sorsom' is:

Valahányszor Oláh hangos tokájával
Szomszédombann zörget *Liturgiájával*:
Valahányszor *Fáta* pótrás pártájával
Batutát jár estve botskoros lábával.

Valahányszor *Fitsór* gombos tarisznyáját,
Előttem vonszolja atzélos baltáját:
'S el hajtván sarjúra kis szarvú marháját,
Keserves nótára fújja furuglyáját.

Valahányszor Iuhász gyapjas bundájábann
Ballagván fris tejet viszen sajtárjábann:
'S meg támasztván magát nagy tsögű botjábann
Unalmas szerelmét fújja dudájábann.

Valahányszor Tzigány régi sátorából
Ki kelvén egy tsomót tsinál purdéjából:
'S egyiket ki hagyván tarisznya' szájából
El vezeti házát nyereg' kápájából.

FARSANGGAL TÖRTÉNT
VEREKEDÉS PESTEN.

Hallám, Hív Társ! Pesti *Bacchusnak* tsinjait,
Ki meg részegítvén Város' Lakosait,

Borral elegy vérrel okádta salait,
'S útszán kínoztatta Verbőtznek Fiait.

Rút dolog! nem történt ez hajdán *Spártábann*,
Nem gyűlt ott a' Község dobzódó pajtábann,
Hogy ott bor gőzölvén szédelgő agyábann,
Éjjel lármát vigyen jámbor' hajlékábann.

Nem vették örömnek ott a' dévajságot,
Erkölts józan szívbenn lelt ott vigaságot,
A' szépek szerettek vitéz ifjúságot,
Mint ezek kedvelltek szűz ártatlanságot.

Valamit a' szem lát, és a' szív érezhet,
Higyd el, hogy az elég hívságot szerezhet,
Ember egyebekbenn bár mit is kereshet,
De való örömet azokbann nem lelhet.

Miért részegedik szőllőnek levétől?
Miért kezd tántzolni húrnak pengésétől?
Gyengeség: mert én hív *Chlórisom'* szemétől
Százszor több hívságot érzek szerelmétől.

Ámbár nints szükségem ama' szép zsebekre,
Kiket *Lycurg* varrott Spártai szűzekre:
Hogy Szerelem onnét lődözzön szívekre,
Még is dítséretet hírítok ezekre.

Jól tudom, Vén Após! szívek' gyengeségét,
Nem tette tsészébe azok' részegségét,

Szem-

Szemmel segítette szív' érzékenységét,
És úgy készítgette főbb gyönyörűségét.

Boldogok ezerszer! kik nagy Városoktól,
Távúl vígadhatnak ál artzás *Báloktól*,
Ójhatják magokat *Redout* Palotáktól,
'S lábok nem hólyagzik *Menuet* Tántzoktól.

LAKADALOM' MÓDJA AZ OLÁHOKNÁL.

Dobzódó Farsangnak ál artzás Leányi!
Vígadó *Bacchusnak* részeg Tanítványi,
Kiket fed 's ápolgat Püspök Szentiványi,
Mit zörögtek anynyit hívság' maradványi?

Meg untam én immár Tótoknak dudáját,
Kik szekérre vetvén Janónak Mátkáját,
Plébánushozz viszik szerelmes Antsáját,
És ott meg áldatják *Cupidó'* munkáját.

Nem így van Erdélybenn, hol havas' tetején,
Egy szép nap virágos tavasznak elején,
Mint régen *Albának* vendéglő mezején,
Híres vásár esik Zarándnak megyéjén.

O! te, ki nem régen ifjú *Florindával*,
Szárnyas lóra ſzökél vén banya *Múzsával*,
Ha meſzſzünnen vóltál *Bacace'* árnyékával,
Szerezz segedelmet ennek hatalmával.

Hagyd, én le festhessem e' ſzent sokadalmat,
Hol az egéſz vásár keres lakadalmat,
Hol *Fáta Fitsórnak* ígér olyly jutalmat,
Melyly két fáradt ſzívnek nem okoz unalmát.

Fényes nap' tüzének első súgárain,
Alig jut kis világ Ojtóz' határain,
Még Juháſz nem sípolt Zsili' havasain,
Hogy már zsib kezdődik Bihar' kopaſzain.

Fel ül e' nagy bértznek kies tetejére,
Már ezer Szüz nyugodt virágok' helyére,
Hol koſzorút fonyván Társának fejére,
Kiki *Hébé* maga, vagy tekínt *Hébére*.

Gyengén lengedező *Zephyr'* suttogása,
Kivel h.sad arany hajnal' mosolygása,
Itt van, nints Szűzeknek tőle nyugovása,
Siet, még is ott van leg több mulatása.

Nap keleti völgyek' kellős közepéből,
Valamit lophatott *Flórának* kertjéből,
Vagy futva nyerhetett *Pómóna'* kezéből,
Véle van, 's itt oſztja kedves kebeléből.

Mondják, hogy el hozván ama' forrás' vizét,
Melylybenn az Est tsillag mosván fényes fejét,
Virradtra úgy fonyja ragyogó üstökét,
Véle fetskendezi Szűzeknek seregét.

Melylyre majd ha *Phébé'* kegyes tekíntete
Fénylik, kitől vidúl világ' kerülete,
Keleti gyöngyekké válik új élete,
Kinek halandóknál harmat nevezete.

Mikor világosság éltető tüzével,
Fának fünek ſzínt ád titkos erejével,
Ez áldott víz múlik ragyogó ſzínével,
Bihar pedig ébred zengő seregével.

Valamit eſztendő kedves ſzakaſzával,
'S újúló terméſzet hozhat tavaſzával,
Itt meg találhatod Szűzek' vásárával,
Melylyet ki ki hozott el adni magával.

Egyik jó illatú epret tart kezébenn,
A' más galamb fiat zárt kis rekeſzébenn,
Ez kosár tseresnyét tett ki elejébenn,
Amaz pedig gombát mutat tenyerébenn.

Alól sürü gyalog fenyők' ſzomſzédjábann,
Számtalan ifiak állanak sorjábann,
Olylyanok, mint *Hercul* vólt serdült korábann,
Mikor még nem lankadt *Omphales'* lántzábann.

E' két ſzép sereg közt Öregek nyugoſznak,
Nagy Atyák és Anyák sokan találkoznak,
Kik e' ſzent vásárra ſzáz unokát hoznak,
Hol boldogságokért égbe sohajtoznak.

Azt vélnéd *Filémon* van itt *Botzisával*,
Vagy az öreg *Ninon* aggott *Dámonjával*,
Vagy — — — — — — —
Már ezt beſzéllje meg Kónyi *Múzsájáva.!*

Végre e' ſzakálos tsoport' közepéből,
Mikép ſzakadt *Glaucus* tenger' mélységéből,
Egy ezüst ſzín hajú fel kelvén helyéből,
Ezt lehet hallani törött beſzédéből.

O! tí, kik e' napon Egek' védelmével,
Ez helyre jöttetek *Ámornak* hírével,
Íme fel oldozlak Tiſztem' erejével,
Legyetek boldogok *Hymennek* mivével.

Erre egy *Tyrusi* tsigának vérébenn
Mártott ſzép keſzkenyöt vévén a' kezébenn,
Ki veti, mint labdát, vásár' közepébenn,
'S rövid fohászkodást teſz *Vénus'* nevébenn.

Az utánn két fehér galambnak véréből,
Kiknek még inai rángódnak testéből,
Áldozatot tévén buzgó ſzerelméből,
Az Iſjakra hinti ſzentelt medentzéből.

Ezzel ezer ſzózat' édes zendűlete,
Mint a' melylyel hangzik *Paphosnak* ſzigete,
Midőn már közelget Anyánk' tiſztelete,
Égig hat, 's meg indúl Bihar' kerűlete.

A' sebesen folyó vizek' forrásai,
Kiktől nedvesednek hegynek oldalai,
Ki ſzökvén, mint *Márli'* ugró patakai,
Vékony fellegekké változnak habjai.

A' Nap ez éltető állat' árnyékábann
Rejtezvén kegyesen mosolyog magábann,
De hogy réſzesűljön *Vénus'* munkájábann,
Súgárait küldi *Íris'* abrontsábann.

Múzsák! kik rég *Homért* Trója' Juháſzáról,
És most leg közelebb Pestnek Farsangáról,
Ontzit sugarlátok *Bacchus'* Templomáról,
Mondjátok a' többit Bihar' Vásáráról.

Én, kit a' ditsőség hartzok' mezejére,
Régtől fogva ſzóllít *Márs'* tiſzteletére,
Mythus ágat hintek végső tömjényére,
'S vékony fátyolt húzok hívság' seregére.

HÍVSÁG' LÁTÁSAKOR GERJEDETT JÁMBOR ÉRZÉS.

Meg romlott világnak szenynyes szugoljábann,
Mit keres Bölts *Múzsád Matsák'* udvarábann?
Melyly idegen vendég Hívság' hajlékábann
Egy Kis Kopasz Ember kurta dolmánykábann.

Látom, hogy vánszorog bástyáról bástyára,
Vélvén, hogy majd talál igaz Barátjára,
Könyves szemmel tekint Község' tsoportjára,
Míg jut végre Sziget Kertnek kapujára.

Itt, hol a' mesterség természet' kezéből,
Mint régen vad *Tibur'* setét erdejéből,
Nagy fákat ki vévén fagyos gyökeréből,
Tündér kertet tsinált Duna' ligetéből.

El telik itt a' szem, szív marad függőbenn,
Ezer tárgyat szemlél árnyékos erdőbenn,
Kik, mint a' pillangók virágos mezőbenn,
Repdesnek, vagy fetskék kékes levegőbenn.

Ide siet *Phrimé*, ki száll szekeréből,
Fő Afszony, ki tetszik kendőzött színéből,
Szemtelen bujaság tsillámlik szeméből,
Mit kíván, ítélhetd lankadt lépéséből.

Ültetett

Ültetett útaknak híves árnyékábann
Sétál egy ideig község' tsoportjábann,
Végre szűk ösvénykén esmért barlangjábann
El tünvén oda dűl *Leander'* karjábann.

Hagyjuk ott, és menjünk titkos ösvényekre,
Hol *Cupidó* lest áll ártatlan szívekre,
Elsőbb arany béklót ver ifjú kezekre,
'S végre kínos lántzot vet szegény fejekre.

Üljünk egy szegletbe zöld borostyán mellé,
Nézzük, hogy sietnek Szűzek e' tőr felé,
Hogy viszi Dajkája, ki Phillist nevelé,
Most már kerítője, 's veszteget elé.

Ámor *Myrthus* alatt egy rút vén banyával,
Hogy lappang meg hódúlt ifiak' hadával,
Hogy lődöz szívekre kegyetlen nyilával,
'S hogy veszteget mindent hívság' fulánkjával.

Űlj le, de ne keresd itt *Cátót*, *Senecát*,
Ne kívánd te látni itt Szűz *Lucretiát*,
Keresd tsak *Lucullust*, köszöntsd *Aspasiát*,
Kik szokták jelentni Birodalmok' fogytát.

Így dőlt *Corinth*, *Athen*, *Róma* nagyságával,
Így küszködik *Páris* hívság' kórságával,
Így vész híres *London* nagy gazdagságával,
Így enyészik *Béts* is Szent István' tornyával.

Pozson

Pozson nevekedik, Buda roppant léfzen,
Belgrád, még úgy lehet, Király fzéket véfzen,
De ha egyfzer oda bús kints féfzket téfzen,
Ott is lefz romlottság, kit rabság vár kéfzen.

Ilylyen fő végzése *Alpha 's Omégának*,
Ki tudja titkait Terméfzet' Urának,
Új fzülöttek, 's holtak, o! bár fzóllhatnának,
Egy aránt adóznak örök hatalmának.

Elég ha fzülettem, hogy már meg halhassak,
Elég hogy meg haljak, hogy fel támadhassak,
Életről halálra így vándorolhassak,
'S Nagy Teremtőm' tagja mindég maradhassak.

Szűnjetek, Halandók! hitek' fzerzésében,
Szűnjetek titkoknak mély keresésében,
Nyugodjatok inkább terméfzet' ölében,
Mert bár éltek, 's haltok, ő tart kebelében.

A' fa, ki most dőlt le, gyenge tsemetével,
Melyly nem rég kele ki vékony tetejével,
A' túzok, kit Sólyom hasíta melylyével,
A' víg fülemüle epedt gerlitzével.

A' tzethal, ki döglött habok' mélységében,
A' pifztráng, melyly úzik sebes Jun' vizében,
A' bárány, kit Juhász melegít ölében,
Oroszlány, kit Vadász el ejtett törében.

Vad ketske, ki fzökdös magas kőfziklákon,
A' béka, melyly meg fult fzáradt potsolyákon,
A' bika, ki bömböl zanótzos puftákon,
Kis légy, ki meg fagyott sepretlen rámákon.

Király, ki most sírbann fzállott trónusából,
Koldús, ki kenyérért kiált furuglyából,
Kis tsetsemő, ki sír fzoros pólyájából,
Agg, ki földbe vágyik kínos nyofzolából.

Törpe gunyhó, melylyet fzegény most épite,
Erős vár, kit *Vaubau* bástyákkal keríte,
Oltárok, zsámolyok, kit kints fényesíte,
Egy fzóval, valamit terméfzet kéfzíte.

Egy aránt változik formából formábann,
Van e' föld', levegő', víz', 's tűz' hatalmábann,
Kinek élet lakik örök tsatájábann,
De nintsen semmiség ezek' munkájábann.

Semmiség! tünjél el érthetlen voltoddal,
Bölts előtt nem találfz helyet hatalmaddal,
Plátó rég el üzött üres árnyékoddal,
Nints helyed soholt is ijefztő álmoddal.

Bár majd midőn egyfzer fagylalt tetemeim,
Hideg földbe fzállnak érzékenységeim,
Nem élek köztetek; de minden réfzeim
E' világbann léfznek, hol vagynak eleim.

Akkor ki gőzölvén vékony párátskábann,
Jutván láthatatlan testek' tsoportjábann,
Megyek esméretlen világok' számábann,
Nem lankadok, tsak itt, földünk' határábann,

Akkor e' sár darab, melylyet kedvelltetek,
Nem léfzen, Barátim! e' képen köztetek,
Hanem sok formábann repdesvén veletek,
Füven, fán, virágon léfzen előttetek.

Így mikor egy por fzem, ki fzelek' fzárnyain
Mefzfze ragadtatott tengerek' partjain,
'S fagyos fellegek közt éjtfzak' havasain,
Végre le fzáll, 's nyugfzik *Hybla*' virágain.

Így támad hívságos váras' omlásából
Kis gunyhó, kit gazda font gyenge füz fából,
Így léfzen Ortzinak Örsi lakásából
Szép Templom, melyly épült *Múzsák*' malafztjából.

Így múlik el *Phriné* bujaság' kerjével,
Halálos *cupreſsus* gyáfzos seregével,
Bé növi vad fáknak suru gyökerével,
Így hanyatlik Béts is veſzett erköltsével.

Így — De már el hagyom hofzfzas verseimet,
Szabad fzókbann küldöm többi rendeimet.

A' BÉKESÉGHEZZ.

Ohajtott Békeség! ki nyájas artzáddal,
Nyugalmat parantsolfz ditső koronáddal,
Nemzeteknek inteſz olaj ágatskáddal,
'S e' földnek pihenést fzerzeſz fzent munkáddal.

Bé hunja fzavadra *Medusa* fzemeit,
Nem önti világra *Cocytus*' vizeit,
Nem nyújtja katlanba kárhozott mérgeit,
Hogy abba márthassuk halál' eſzközeit.

Az egyenetlenség emberek' fzívéből,
Ki tér Királyoknak tántorgó fzékéből,
Nem nyerhet menynykövet *Jupiter*' kezéből,
Sem puſztító hadat pokol' fenekéből.

El űzted régenten *Simois*' partjáról,
Az utánn végezvén nemzetek' sorsáról,
Bölts rendelést tettél *Vestának* lángjáról,
'S most *myrthusok* nőnek *Ilion*' hamváról.

De onnét hová tünt? hol kívánt puſztítást?
Hová taſzította a' Kegyes Énéást?
Mitsoda mezőkön parantsolt vér ontást?
Melyly vad nemzeteknek ígért jó vándorlást?

E' föld a' kép' látta bújdosni fiait,
Valamint tengernek fel zúdúlt habjait,
Kik el hagyván meſzſze *Nereus'* partjait,
Egymást űzik, 's tolják dagályos halmait.

Végtére el sülylyedt gályáknak kintseit
Ki vetvén, terhelik *Tríton'* fövenyeit,
Legeltetik vélek *Nazamon'* ſzemeit,
'S mások' veſzélyével táplálják népeit.

Enynyi inségek közt, ilyly nyomorúságon
Sürget maga sorsa kit kit e' világon,
Míg egy nemzet kapdos városi hívságon,
A' más nyilat kéſzít fene puſztaságon.

Tudod, o Békeség! meg nem gátolhattad,
Sándor' dühösségét nem tartóztathattad,
Mivelt mezeidet hijábann mutattad,
'S *Múzsák'* templomait haſztalan sirattad.

El indúlt, mint egy Sas *Imaus'* hegyéről,
Vagy ehes Oroſzlány *Líbia'* ſzéléről,
'S még honynyábann törvényt tett *Persák'* kintséről,
És ſzegény *Darius'* temető helyéről.

A' nagy tsillagzatok, kik földünk' forgatják,
'S adott törvényeket közöttök meg tartják,
E' kínokat reánk vagy tudva botsátják,
Vagy ők is ſzűntelen egyik a' mást rontják.

Min-

Minket is meg ſzánván el jöttél végtére,
Tsendességet hoztál Duna' melylyékére,
Malaſztodat adtad *Scythák'* nemzetére,
Ama' Nagy *Árpádnak* vitéz seregére.

De menynyi vér folyta új örökséginket,
Mint dúlta *Bellóna* foglalt mezeinket,
Hogy hánytuk Rómára éles tőreinket,
'S hogy hagytuk el érte régi Isteninket.

Égeknek munkája! titkos történetek,
Nemzetek' sorsáról tsoda végezetek,
Testvérink is *Kayug'* partjára érkeztek,
Hol Jámbor *Sinestől* más tudományt vettek.

Boldogok anynyibann, hogy ſzelídség alatt
Lakván olyly sok inség rájok nem ſzállhatott;
Ómár' buzgó kardja oda nem juthatott,
Sem *Szulimán'* tüze ott nem puſztíthatott.

Örök tavaſz folyja eſztendő' réſzeit,
'S gazdag harmat ſzállván *Sinesek'* mezeit,
Nem sújtja igában ott lakos ökreit,
A' föld ingyen oſztja minden gyümöltseit.

Nékünk is épűlnek ugyan Városaink,
Változnak Falukká régi Szállásaink,
Emelkednek sürűn fényes Templomaink,
'S temjénnel ſzüntelen égnek Oltáraink.

A' Bőség' Szarvából önti adományit,
Melylyekkel el öntvén Duna' tartományit,
Már Házánkba híja világ' tudományit,
'S közünkbe szóllítja *Parnassus*' Leányit.

Ajándékid ezek, o áldott Békeség!
Sőt ha verseinket kedvelli Istenség,
Tied a' dítséret, övé a' ditsőség,
Tsak boldogságunkat ne kövesse inség.

SZERELMES VITÉZ
EGY TUDÓS MAGYAR FŐ ASZSZONYSÁGNAK.

Engedd, hogy már egyszer, Gyönyörű Évátskám!
Bár mit rajzolhasson vers szerző pennátskám:
Küldhessek kis adót nevednek napjára,
'S írhassak valamit Farsang' homlokára.

A' Farsang, jól tudod, tarka öltözetbenn,
Sok száz ál artzával ezer tsengetyűbenn,
Hat szép bonta lóval aranyos szánkábann
Tsattogtatva siet Pápához Rómábann.
Ez már Szent Székéből idők' hoszszaságát,
Telet, nyárt, őszt, tavaszt, emberek' vígságát,
Egy kis hazug könyvbenn íratván előre,
Áldást ád Farsangra, tántz lesz nyakra főre.

Azonnal

Azonnal a' Szűzek lankadt orsójokat,
El vetvén fonyásbann kopott guzsalyokat,
Tűkörhözz szaladnak, 's annak tanátsából
Kenőtsöket lopnak *Pándóra*' tokjából.
Egyik kíván lenni *Szultánnak* ágyasa,
Más *Spanyor*, vagy *Anglus* Hajósoknak társa:
Ez *Boszloni* rabné, erdők' lakosnéja,
Amaz Duna mellől *Szent Endre*' Rátznéja:
Egyik hív *Indusné*, más szelíd Iuhászné,
Ez Lengyel, Tót Aszszony, Oláhné, vagy Szászné.
Ilyly tzifra udvarral *Paphos*' szigetébenn
Siet a' víg Farsang *Vénus*' elejébenn,
Pápának levelét vévén *Vulcán*' Társa
Jelt ád, nints Fiának többé maradása.
Vegyes nyilaival dugott puzdérkáját
Kis vállára vetvén nyomja hátatskáját.
Szárnyát készítgeti, kis íján játszodik,
Nyakán tsügg Anyjának, 's hé tsókkal bútsúzik,
El indúl, 's azonnal tündér seregével,
Velentzébe repül Anyja' levelével.
Ott Szent Márk' piatza' kellős közepében,
Vénusnak petsétjét mutatja nevében.
Szép petsét! hathatós! kinek erejéről,
Nem szükség beszéllnem örökös mivéről.
Ádám, Noé, Dávid, Salamon, 's több Szentek
Bizonyságot tettek, erről énekeltek.
E' hirdetés utánn, mint a' sebes szelek,
Egész *Európán* hamar el terjednek.

Szeretik, jól tudom, *Garamnak* partját is,
Lakták velem hajdan *Radvány'* Kastélyát is.
Jut eſzembe, midőn *Urbár'* hirdetésén
Nálad tántz közt sírtunk Hazánknak esésén:
Mint mikor a' Juhász vén tserfa' tövénél
Kárát felejtgeti sípja' énekénél,
A' jól lakott farkast ballagva szemléli,
Nints mivel el ejtse, bánatját kíméli.
De mit szomorítlak ilyly bús beszédekkel?
Hajó törés utánn mit szóllok szelekkel?
Ha van ürmös borod, jó borsos kolbászod,
Elég hetsepetséd, liszted, szép kalátsod,
Légy víg, és ha fázol, Társad' kebelébenn
Olylykor melegedjél Istennek nevébenn,
Hagyjad gyermekidnek tennen erköltsidet,
Hogy majd vigasztalják agg esztendeidet.
Szeressed férjedet, mint tennen magadat,
'S el ne felejtsd, kérlek, régi Barátodat.

EL' VÁLÁSA UTÁNN TÁRSÁTÓL VIGASZTALTATNI AKAR.

Mit mivelsz, Boldog Agg! Örsi kertetskédbenn?
Mondd meg, mit forgatsz most angyali elmédbenn:
Hol jársz? hová sietsz Hazánknak térségén?
Talám újra tzirkálsz Tisza' ligetségén.

Állj

Állj meg, ne menj továbbb: híjd visszza *Múzsádat*,
Vessd el gonddal püffedt leveles táskádat.
Ideje már egyszer Nimfák' forrásából,
Kóstoltass engemet *Linus'* poharából.
Mert miólta *Janus* kettős homlokával,
Új időkre nyitott titkos ajtajával,
'S engemet Hazámmnak édes kebeléből,
Hirtelen ki ragadt *Chlorisnak* öléből,
Mikor a' *Szeretet Bellónát* átkozta,
És epedt szívemet gyászba borította,
Egy felől ditsőség borostyán' ágával,
Más felől Kegyesem halaványartzával,
Olyly próbára tették érzékeny szívemet,
Melyly most is hervasztja bádjadt életemet.
Szörnyű szempillantás! kegyetlen el válás!
Halál e'hezz képest tsak gyenge rajzolás,
El jöttem, Barátom! — öledbe siettem —
De nagy keservemet ki sem is önthettem.
Tőled el válásom új sebet késztett,
'S azólta szép napot r'ám nem is derített.
El vittem titkomat világ' lármájába,
O! bár hagyom vala Ortzi' hatalmába.
Ő majd enyhítette vólna sérelmemet,
Kötözgette vólna iszonyú sebemet.
De nem: így hurtzoltam egyedűl kínomat,
Ím' tudjad hát, 's oszszad velem bánatomat.
Az az Isten Aszszony, kit K* * tiszteltél,
És felőlem véle fülbe beszéllettél,
Tudd meg, hogy Aszszonya Barátod' sorsának,
Légy hát hív Sáfárja leg szentebb titkának.

TÁBORBÓL IRT LEVÉL JÓ BARÁTNAK.

Óriás hegyeknek híves oldaláról,
Itt iszom *Albisnak* jeges forrásából,
Hol *Anhalt* lövöldöz füstös álgyújából,
'S prédáért sohajtoz ches táborából.

Azt vélte Fritz Bátyánk, hogy egér' módjára
Egy sajtnak kerűlvén repedt oldalára,
Belé fúrja magát, 's ott leſz olyly sokára,
Míg túl felől talál más tömlő' lyukára.

Nem így van a' dolog: mert a' sajt' ſzélébenn,
Mind árt keritettük egy ſzűk keleptzébenn:
Viſzſza megy, honnét jött; vagy még vénségébenn
Madzagon kinlódik gyermekek' kezébenn.

Nagy ringyó vólt mindég a' Tündér Szerentse:
Tsalárd, és változó minden adott kintse,
Azon meſterkedik, a' büſzkét meg ejtse,
'S el hitt kedveseit miképen felejtse.

Nem rég Vitez *Denhoff* kóstolván javait,
Hartzra kéſzítette oroſzlány karjait,
Alig éré egy kis súgár ſzép napjait,
Hogy már itt *Arnaubann* temetők tsontjait.

Vígyázz

Vígyázz te magadra méhes kertetskédbe,
Ne ejtsen téged' is valahogy tőrébe:
Gyűjts inkább raj viaſzt ezüst medentzébe,
'S küld a' Békeségnek ſzentelt sekrestyébe.

VÁLASZ.

Megínt nem hagyſz békét, ébreſzted tüzemet,
Igen jól esméred hajlandó ſzívemet:
Melyly a' Barátságnak ſzoros kötelével,
'S a' Kilentz Szűzeknek titkos erejével,
Egy aránt vonz hozzád, és tiſzteletedre,
Verset írat velem gyönyörű versedre.
Írjunk hát, Barátom! vígat, vagy ſzomorút,
A' nélkül, hogy várnánk borostyán koſzorút.
Nemtelen fűz fának ſzegény árnyékábann
Többſzör lakik öröm, mint nap' templomábann:
Hol ditsőülteknek ſzentelt oltárokat,
Írígység mardosván fényes oſzlopokat,
A' leg nagyobb Lelkek sok ſzázadok múlva,
Örök háborúk közt vagynak fel zúdúlva.
Boldogabb ezerſzer! ki zab sípotskával,
Esméretlen lakván völgyébenn nyájával,
Nem énekelt soha fene vitézekről,
Se már el eyéſzett büfzke nemzetekről.
Hanem Barátjának, vagy hív *Philisének*,
Szentelte verseit juháſz énekének:

És bik hajra metſzvén páſztori nótáját,
Laſsan hajtogatta ugrándozó nyáját;
Míg egyſzer, o egek! melyly ſzörnyű gondolat,
A' *Párkák* el metſzvén e' kínos fonalat,
Nem marad itt egyéb hideg árnyékánál,
'S *Philisnek* könyveit áraſztó hamvánál.

A' TÁBORBÓL.

El múlt Lőrintz' napja, 's dinynyét még nem ettem,
Se kedves Ortzimnak verset nem küldöttem:
Chloris' ajakiról tsókot nem ſzedhettem,
Ilyly kegyetlen Nyarat soha sem töltöttem.

Itt a' nedves Őſz már hideg harmatjával,
Pómónát tzitzázza borzas ſzakálával,
Majd el illant innéd esős palástjával,
'S által ád a' Télnek Szent Mihály' havával.

Nem látok én itten rosdás gerezdeket,
Se kertéſz' kezével mivelt körtvélyeket,
Vintzellér nem lakta soha e' helyeket,
Hideg fenyves lepi a' völgyet 's hegyeket.

Innét sebes *Albis* jeges vizeivel,
Zúgással hömpölyög síkos kövéivel,

'S

'S olylykor pirosodván Kurutzok' vérével,
Nyegve elegyedik éjtſzak' tengerivel.

Mi történik, *Albis*! még te partjaidon?

MIDŐN
ERDŐDI GRÓF PÁLFI KÁROLY
BUDÁN
FELSÉGES MARIA THERESIA'
HAGYÁSÁBÓL
A'
TUDOMÁNY MINDENESSÉGNEK
ERŐSÍTŐ LEVELÉT HIRDETNÉ.

Mit hallok, Magyarok! *Pindus'* tetejéről?
Nints kérdés már Budán Rákos' mezejéről,
El tűnt már *Bellóna Pannonok'* hegyéről,
'S *Thalia* hárfázik Szent Gellér' bértzéről.

Ott, hol rég *Attila* kegyetlenségébenn
Mártotta kezeit Ötsének vérébenn,
Hol világ' zsákmányát rakván ſzekrényébenn,
Bizantz', 'S Róma' sorsát tartotta kezébenn.

Hol Mátyás az utánn szelídebb időkbenn,
Békeséget hozván kalászos mezőkbenn,
Pallásnak templomot emelt a' felhőkbenn,
Melyly csak hamar dűle rút vér feredőkbenn.

Hol vad Muszulmánok Mahomet' holdjával
Tündökölni kezdtek, 's Szulimán kardjával
Atyáinkat ölvén vitette Dunával,
Melyly *Pontusig* nyegve folyt véres habjával.

Igaz e, hogy ott most Békeség' ölébenn,
Minerva szoptatván kegyes kebelébenn,
Nevel benneteket *Apolló'* nevébenn,
'S kard helyett tollat ád Fiatok' kezébenn?

Ha igaz, küldjetek Gyöngyösi' Lelkéhezz,
Ki már régen jutott *Elis'* mezejéhezz,
Térjen onnét viszsza megint Nemzetéhezz,
'S adjon kedvet néki született Nyelvéhezz.

A' FÖSVÉNYSÉGRŐL
A' TISZÁNAK MÉREGETÉSEKOR.

Hát már megint indúlsz *Neptún'* szigonyával,
Tiszát méregetni *Krieger'* zsinórjával?
Neveti szakálos *Tríton* dudájával,
Hogy aggódik ember vizek' folyásával.

A' föld nem elég már sok fösvénységének,
Aranyt szomjuhozó rút betegségének:
A' gyöngyöt írígyli tenger' mélységének,
Az értzet kősziklák' hideg kebelének.

Semmi sem áll ellent nyereség' árjának,
Örvényére nem hajt ugató *Scyllának*,
Meg fogja deszkáját el tört hajójának,
Által úsz, 's bút viszen szelíd gazdájának.

Új gondokat ébreszt ártatlan szívébenn,
Idegen szükséget okoz életébenn,
'S majd hívság' eszközét adván a' kezébenn,
Úgy vonja magával önnön inségébenn.

Zsib vásárra viszen mindent hajójával,
Partról partra mégyen tsalárd vitorlával,
Ember társát hajtja piatzra marhával,
A' szegény Szeretsent váltja aranyával.

Kérdezd bár a' fetskét, 's bujdosó gólyákat,
Ha láttak olyly bűnös árúló gályákat,
Melylyek *Ganges* mellől a' jámbor gazdákat
Ásni lántzon vitték az arany bányákat.

Halálnál keservesb sorsok vólt azoknak,
De még kegyetlenebb amaz *Indusoknak*,
Kik esvén kezébenn a' *Spanyol* Papoknak,
Lettek áldozati fösvény oltároknak.

Nints ott szánakozás, hol Isten' nevébenn,
A' bűn öltözködik szent hitnek képébenn,
'S pusztító fegyverrel indúlván kezébenn,
Színes buzgóságot visel tzímerébenn.

Mondd meg, mi jót szerzett *Columb'* vitorlája,
Bermudes' szigeti, 's Montezum' hazája,
El esett már ott is a' hit' ál artzája,
Pénzért egymást rontja Keresztyén' gályája.

Még is arany Száznak merjük ezt nevezni,
Hol leg nagyobb érdem sok kintset szerezni,
Ilylyen értelembenn meg lehet engedni,
Mivel tsak aranyért szeretünk evezni.

Ím' már a' *Moska* is hideg országából,
Ki kelvén hajókon dedergő honynyából,
'S boldogságát várván *Ocean'* habjából,
Halat hoz magának *Hudson'* blatonjából.

Felejti nap kelet', 's délnek szomszédságát,
Hol elégíthetné vétkes szomjúságát,
Éjszaknak irígyli kevés gazdagságát,
Két úton követi romlott kívánságát.

Nem szóllok most a' több régibb nemzetekről,
Melylyek már híresek kereskedésekről,
Majd eleget hallunk gyászos esetekről,
Mint *Tyrus'* 's *Carthagó'* lett el veszésekről.

Te

Te míg igazítod Tiszának partjait,
Míg tsapokra húzod nádas posványait,
Én addig szemlélem nemzetek' dolgait,
Melylyek vele vonják Hazámat 's Fiait.

AZ IGAZ BOLDOGSÁGOT HOL LELI FEL AZ EMBER.

Meg járád, meg járad Bátskát 's a' Bánságot,
Pénzért se kaphattál Királytól Jószágot,
Fel áldoztad ennek karddal ifjúságod',
'S Hazádnak, mint Polgár, egész boldogságod',
Ősz vagy, görbült tested esztendők' terhével,
Már föld felé hajlik aggott tetemével.
Tekintesz a' partra, honnét el indúltál,
Messze van, tsak álom minden, mit tanúltál.
El tűntek a' napok, meg tsalt a' reménység,
Bizonyos a' halál, keserves a' vénség.
De még is szép Lelked küszködvén azokkal,
Tsillagokhozz emel fel sebes szárnyakkal,
Szánakodva nézed onnét e' világot,
Melyly tsak ígér, de nem adhat boldogságot.
Indúlj bár utánna *Japponból Chynábann*,
Keresd a' rest *Spanyol'* kintses országábann,
Soholt sem találod — egyedűl szívedbenn
Lelhetd szerentsédet egész életedbenn.
Tudomány, disőség, nagy név, kints, méltóság,
Tsak füst, álomnál is kevesebb valóság.

A'

A' BOLDOG VÉNSÉG.

Hallom *Aquilónak* fagyos süvöltését,
Fázom, 's várom *Gróf Nord'* Bétsbenn érkezését,
Míg te, hitt Barátom! nyilván Hegy' aljánál
Víg nótát énekelsz *Bacchus'* Oszlopánál.
Távúl az aranyos tündér kárpitoktól,
Hívságbann fetrengő udvari raboktól,
Másnál boldogabbann töltöd napjaidat,
Számlálod göbölyöd', 's avúlt asztagidat.
Most sajtolsz — és talám *Chloris* sem hitetlen,
Érzékeny szívedhezz ő sem érzéketlen.
Kedvesebb, és ritkább, ha télbenn szedhetünk
Virágot, 's akkor is édest ízlelhetünk;
Örűlnek a' *Párkák Philemon'* nevének,
Kedvvel hoszszabbítják fonalát éltének.
Az idő, melyly siet sebes szárnyaival,
Nem hoz bút fejére tűnő napjaival.
Betegítő gondok' setét fellegei,
Nem terhelik szívét kínok' seregei.
Örömmel néz viszsza már múlt tavaszára,
'S őszivel fel változott hevesebb nyarára.
Múlt idő, 's jövendő, ijesztő jelekkel,
Nem furdalja szívét mardosó képekkel.
Tsendesen él, 's várja végét pályájának,
Bátran lép szélére nyugovó sírjának.

Ilylyen

Ilylyen a' Jámbornak mindenkor jutalma,
És ha ellenkező történet' hatalma
Olylykor meg fosztja is érdemelt bérétől,
Holta utánn veszi nyilván Istenétől.

EGY SEBES KATONÁNAK SOHAJTÁSA A' MEG TÖRŐDÖTT VITÉZEKNEK SZÁMOKRA ÉPÜLT PESTI NAGY HÁZRA.

Nyugodalom' helye tsonka *Caesároknak*,
Rév partja fa lábon úszó Sándoroknak,
Oszlopa kis zsoldért meg tört *Martyroknak*,
Bárkája meg aggott 's romlott Bajnokoknak.

Te vagy temetője sok jeles Vezérnek,
Kik meg áldoztattak hímes Betsületnek,
Hallod e, melyly panaszt mutatnak egeknek,
Melyly átkot mondanak a' vak szerentsének.

Ez e munkájoknak, úgy mond, a' jutalma?
Nékünk, a' kik valánk országok' oltalma?
Boldog Isten! melyly nagy a' sorsnak hatalma,
Ím' rajtunk végződik kemény diadalma.

Ah

Ah *Márs*! ah *Betsület*! ah tsalfa reménység!
Melyly drágán vétetik a' hadi ditsőség:
Melylyik, mondd meg, melylyik az a' nagy erősség,
Kit követ, 's el nem hágy a' méltó tiſztesség.

Mi is, kik veſződünk ruha darabokkal,
És fizetve vagyunk veres krajtzárokkal,
Néha napján vittunk gyalog' 's lovasokkal,
Keményen birkoztunk tündöklő vasakkal.

Értz, atzél, bömbölő füstös eſzközökkel
Küſzködtünk, ütköztünk vitézlő melylyekkel,
Mind ſzárazon 's vízen sok ezer népekkel
Dolgunk vólt, 's bontottunk bástyát kezeinkkel:

Ellenséget győztünk, tábort ſzélylyel vertünk,
Sántzokat meg máſztunk, várakat meg vettünk,
Népet hódítottunk, orſzágokat nyertünk,
Szerentsétlenséget, 's sebet meg vetettünk:

Azért, hogy valaha vitézlő munkánkért,
Márs reánk tekintvén jó viseletünkért,
Tiſztbenn helyheztessen erős tetteinkért,
Igaz bért juttasson kivált hívségünkért.

Ő még is gondatlan az igaz mértékre,
Feledékeny 's fejes méltó érdeminkre,
Laurusát fel tette gyáva emberekre,
Füze tiſzteséget érdemetlenekre.

Sírván

Sírván emlékezünk gyors iſiúságbann,
Midőn erőnk 's tagunk vóltak virágjábann,
Menynyit nem ſzenvedtünk nehéz igájábann,
Mint bíztunk hamisan ígért jó voltábann.

Nem vólt akkor veſzély, sem ſzerentsétlenség,
Kit meg nem vetetett a' forró ditsőség,
Hol sűrűbb puſka ſzó, hol több vólt ellenség,
Oda ut nyargalva vakmerő vitézség.

Hol kénköves lángot az álgyú okádott,
Szélylyel terűlt ólom rendeket ragadott,
Egéſz várasakat rejtett tűz el rontott,
Tornyokat forgatott, hegyeket meg bontott.

Minket nem rettentett iſzonyú dörgése,
Sem apróbb, de éles fegyvernek tsörgése,
Jó reménységért vólt veſzély' meg vetése,
Nagy ſzívvel halálos sebek' ſzenvedése.

Menynyiſzer, O Hívság! tűz lobbant ſzívünkbenn,
Önként bé rohantunk a' veſzedelembenn,
Vér ontáſt ſzomjúzván keltünkbenn fektünkbenn,
Háborút kívántunk egéſz életünkbenn.

Most immár, hogy éltünk' ősze bé érkezett,
A' tagok, az elme erőből vetkezett,
Testünk mindenestűl öſzve töredezett,
Régi ſzolgáiról *Márs* el felejtkezett.

És íme sebünkért 's vérünkért kegyetlen,
Bérünket fizetni fösvény és kedvetlen,
Szép kérésünkre is eddig engedetlen
Sorsbann ejtett, melyly majd el ſzenvedhetetlen.

Ki *Széntánál* Török Táborbann bé vágott,
Ki *Siciliabann* leg elsö bé hágott,
Ki igaz hívségért tsisma talpot rágott,
Itt vagyon, és visel tsak *comiſs* nadrágot.

Köztünk van *Hochſtätnél* sebhült Muskatéros,
Köztünk Pétervárnál bénult Granatéros,
Mind ez, mind a' másik Tiſzt, de hat krajtzáros,
Ilyly zsoldért savanyú bort ád a' Kotsmáros.

Nintsen paſzamánynyal dolmányok prémezve,
Görnyedt derekokra kereſzt nints fel tüzve,
Mankón sétálgatnak ſzegények reſzketve,
Jajgatnak jámborok mind reggel, mind estve.

Menynyi Vitéz Legényt *Márs* köztünk temetett,
Ki épen maradván tábort vezetgetett,
Van itt, kinek tüze *Fritzhezz* téttethetett,
Vagyon, *Sabaudussal* ki sorbann mehetett.

'S mind ezeket titkos tudatlan okokból
Szerentse ki vette azoknak ſzámokból,
Kiket felsö poltzra emelt gyakran porból,
Mert ö sem teſz immár *Generált* Dobosból.

Veſzſzen hát sok jajjal böves ſzolgálatja,
Azt sok árva 's özvegy naponként siratja:
Há ilylyen rendetlen *Mársnak* a' malaſztja,
Jöjjön elö régi világ' állapatja.

Esmérje meg egéſz földi ifiúság,
Hogy hadi ſzolgálat tzifra nyomorúság,
Valamit *Márs* ígér, az merö bolondság,
Füst, és múló árnyék, és végre koldússág.

Ha Károly Tsáſzárnak ezen épűlete
Nem vólna, mi lenne Vén Vitéz' élete?
Rongyos ſzűr, vagy kankó vólna öltözete,
Talám a' ganajon vólna végezete.

Áldás hát 's ditsöség Néki 's Leányának:
Ennek, hogy jó zsoldot fizet a' Tsonkáknak,
Annak, hogy hajlékot tsinált Katonáknak,
Kik érte, 's Királyi Nemért hartzolának.

ÉLETE' MÓDJÁNAK VÁLTOZÁSA.

Az én életemet a' magánosságnak
Szentelem, nem léfzek rabja a' világnak,
Áldozatot adtam én már a' hívságnak,
Szolgáltam Hazámnak, Másoknak, Királynak.

Az idő változtat ám minden dolgokat,
's a' t.

KÉT

KÉT JÓ BARÁT KÖZÖTT VALÓ
LEVELEZÉSBŐL
SZEDETT
VERSEK.
MÁSODIK RÉSZ.

MEZEI FOGLALATOSSÁGRÓL,
's AZ UTÁNN
MIBENN GYAKOROLTASSANAK A' KATONÁK.

Azt véled, Kenyeres! hogy én e' ſzegletbenn,
Gyáva henyélésnek ülvén az ölébenn,
Montesqieut, *Pópet* vezetvén kertembenn,
Vélek mulatozok ősſz öregségembenn.

És mikor te vasas tekenős sereggel
Szembenn ſzállaſz, 's hartzolſz erős ellenséggel,
Nyargalſz jobb ſzárnyáról balra sietséggel,
Győzedelmes Vitéz meg térſz nyereséggel.

Én akkor gyümöltsös fáknak árnyékábann,
Poros *Auctoroknak* zavart írásábann,
Földes boldogságot nyomozván hijábann,
A' napot el veſztem hívságos munkábann.

Nem úgy vagyon dolgom: én is vezérlettem,
Kaláſzos mezőbenn záſzlóm' ki ütöttem,
Egy ſzép kies dombra sátorom' fel vertem,
A' tsatázó helyre *légiót* vezettem.

Itt vagyok táborbann nagy izmos Tótokkal,
Kis Hont Vármegyei két ſzáz aratókkal,
Kik jobb munkát teſznek görbe sarlójokkal,
Mint a' kit te mivelſz tömpe pallosokkal.

Míg te rendbenn ſzeded a' ſzőke fürtöket,
Ki oldod a' bajuſzt ſzoritó fékeket,
Addig az én népem döntött sok kévéket,
Két *treffenbenn* rakott sürű kereſzteket.

Nem gondol ez napnak sütő súgárjával,
Háborodott égnek tüzes villámjával,
Köz jóra dolgozik izzadt homlokával,
És bőséget terjeſzt haſznos munkájával.

Noha tudja, nem nyér sem arany lántzokat,
Kereſztet, pántlikát, fényes tsillagokat,
Lankadt kézzel rakja a' nagy aſztagokat,
Kikből táplálhaſson Királyt, 's orſzágokat.

Nem tudom, ki kezdte ezen külömbséget,
'S ki adta fegyvernek azt az elsőséget,
Hogy, ki azt hordozza, nyerjen ditsőséget,
Ellenbenn haſznos nép viseljen inséget.

Küldjük el, ha tetſzik, e' kérdést *Chynábann*,
Confútz' Fiainak boldog orſzágábann,
Lássuk, a' dolgos rend van e ott homálybann,
A' Herék vagynak e ott is méltóságbann.

Te azonbann kéſzíts két féle festéket,
A' hozz sürű borzos apró etseteket:
Fehérrel fessed meg a' nyakbann vetőket,
Feketével pedig nyergi eſzközöket.

Jól vígyázz bajſzoknak hold forma horgára,
Fülre tsüggő hajnak egyenlő fodrára,
Fehér port hintegess kankarikójára,
Tégy fényes kenőtsöt nehéz sarujára.

Kíméld meg népedet a' nyári melegtől,
Őrízzed leg inkább a' sebes ſzelektől,
Tartóztasd goromba kemény eledeltől,
Fehérebb ſzíne leſz a' híg levesektől.

Engedd meg, Katonád lovát vakargassa,
De alomját paraſzt hete-sel hányassa,
Ő hozza a' vizet, ugyan ő itassa,
Lábát, és serényét, farkát mosogassa.

Meg térvén düljön le gazdának ágyára,
Gazd'aſzſzony kéſzítsen addig konyhájára,
Míglen *János* Uram álmot ránt nótára,
Ébredvén ülheſsen ásítva lótzára.

Kímélje, mint lehet, tagját és ereit,
Tsak hüsön tsendesen forgassa fegyverit,
Gyengén, és keſztyüben takarja tenyerit,
Sétálással töltse napnak több réſzeit.

Tanítsd meg népedet sürögni forogni,
Hogy kell a' mezöbenn gyalogot gázolni,
Mint kell a' ſzárnyakbann sebesen bé vágni,
Hátráló sereget helyből mozdítani.

Vakmerő ellenség ha bé vág rendedbenn,
Tolódást ritkúlást okoz seregedbenn,
Mutassd, mi fortély kell ilyly veſzedelembenn,
Minő mozdúlással zárhatod kerekbenn.

Oktassd seregedet lovát kormányozni,
Síkon, hegyen, völgyen kantáron hordozni,
Tudjon ſzoros helyen egybenn tsoportozni,
Sebes nyargalásbann lyukakat foldozni.

Intsed, r'ád vígyázzon hartznak melegébenn,
Dandárját ne hagyja nyereség' fejébenn,
Lódúlt ellenséget ha veſzen üzésbenn,
Meg ne bontakozzon sorjábann rendébenn.

Nem árt, ha meg fogod aztat is próbálni,
Mint kell tzélt futtábann lövéssel találni,
Mivel tí nem tudtok dzsidát hagyigálni,
Leheſsen távúlról embert taſzigálni.

De minek fáraſztlak én ezen letzkével,
Hiſzem, tele vagyon fejed mind ezekkel,
Móritz Gróf eléggé terhel ilylyenekkel
Títeket, 's több ilylyen gyilkos tzikkelyekkel.

El hagyom a' tsatát, *chamádát* veretek,
Már én győzedelmes próbát nem tehetek,
Öldöklő sereget nem is vezethetek,
Az új Sándorokkal tábort nem verhetek.

Azért *Polybiust* már nem is forgatom,
Inkább *Virgíliust*, 's *Varrót* olvasgatom,
Ezek' hagyásából földem' ſzántogatom,
A' jobb mesterségnek módját tanúlgatom.

Hogy mikor Hadaink meg jönnek Trójából,
Az az, el puſztított Veres *Ruſsiából*,
Adhassak pogátsát fehér liſzt' lángjából,
Lovaknak abrakot pajta' fiókjából.

MERRE KELL A' HADAT INTÉZNI.

Hová vitted, Pajtás! Hazánknak tsóváját?
Haemushozz; hagyd, foldja Révészed hajóját:
Szaporán egye meg sült viza' ikráját,
Fordítsd víz' mentére rongyos vitorláját.

Kelet felé vagynak a' makats nemzetek,
Kik Magyar Országnak részeiből téptek,
Ott vagynak a' kintsek, kit innen el tsíptek,
Viszsza kell azt venni, mit innen el vittek.

Mondja meg Hajósod *Belgrádi Basának*,
Jó kávét készítsen a' Tsászár' Hadának,
Márs' útját tsinálja *Vidinnek*, *Nyssának*,
Stambult rendelje el téli *quártélyának*.

Révészed tsóváját üsse fel *Varnánál*
Egyikét, másikát *Otzakóv*' sántzánál,
Köszöntse *Neptúnust* Duna' hét ágánál,
Várja meg népünket Kún László' sírjánál.

Hagyjuk *Petronellát* a' Jó Sógoroknak,
Kik savanyú borhozz répához szoktanak,
Olyly földet keressünk a' mi Fiainknak,
Hol még híre nintsen *Mathematicusnak*.

Hol sok torony vagyon, sokat harangoznak:
Hová mégy, honnan jösz, sürün tudakoznak,
Nem kedves lakása ügyetlen Magyarnak,
Nem vólt ö Barátja a' Nagy Városoknak.

Nem tanúlta soha Kálmár' praktikáját,
Azért nem szereti, ha bontják ládáját,
Madame Entremontnak betsüli barlangját,
Annak formájára építi gunyhóját.

Tér mezöt szeret ö, hol szarvas tinaját,
Szép fajú makrantzos rugdaló tsikaját
Nevelvén, futtatni lehet paripáját,
Tsengö pengö lántztzal nem mérik ugarját.

Szinte most beszéllik: nyeregbenn lovatok,
Fel is vagyon rakva nehéz putzikátok:
Ha valahogy tí is Keletre indúltok,
Add tudtomra, lészek én jó Kalaúztok.

A' *Bátskai* síkot szinte *Orsováig*,
Temesi Bánságot Trajánus' hídjáig,
Duna' két oldalát *Erzsébet*' tornyáig,
Úgy esmérem, mint a' tsárdákat *Budáig*.

Jász Vásárhelyt mondják a' guga el lepte,
Hogy a' sok Töröket Moskákat meg szökte,
Osmán, a' frigy tévö sereget el vitte,
Egy tölgyes erdöbenn meg telepítette.

Vagy alusik, vagy nem, *Prussus* néz *Dantzkára*,
Moska veti szemét a' *Krimi Tatárra*,
Tsászár, mint *Protector*, vágy Havas' aljára,
Nem is hallgatnak már a' hauda handára.

TARS TARSÁT INTI,
MIKÉNT MULASSA MAGÁT.

Mivel fel függesztéd fényes sisakodat,
Huvelyébenn tetted éles pallosodat,
Szegre akasztottad viaszkos sarudat,
Fél abrakra fogtad fegyveres lovadat:

És már végét vettéd vitézi munkádnak,
Nyugodalmat szerzél lankadt tagjaidnak,
Jó *quártélyt* rendeltél fáradt Katonádnak,
Ágyat is vettettél Zsoldos Társaidnak.

Méltó, hogy elmédet régi járására
Botsássd, vándoroljon *Parnassus*' tájára,
Hagyd, akadjon ottan kútak' forrására,
Melylyekből vers folyjon *Flaccus*' nótájára.

Múzsák is szeretnek árnyékos erdőket,
Útálják a' puszta zanótzos mezőket,
Kedvellik leg inkább a' vizes völgyeket,
Mivel gyakran szokták mosni szűz testeket.

Nym-

Nymphátskák is inkább tsergő patakoknál
Ősz felé mulatnak mohos kő szikláknál,
Ha azért ezekhez akadtál *Szklenónál*,
Telemak' módjára danolgass azoknál.

Híres a' Szép Nemről *Besztertze*' vidéke,
Szőke Nemzetségnek ott vagyon a' fészke,
Tsínos Gyermekeket szül *Garam*' melylyéke,
Hajdant mulatságnak *Radvány* vala széke.

Itt *Vénus* Mamátskánk járt fehér szoknyábann,
Kis *Cupidó* pedig kurta kankótskábann,
Azért az idegent vígyázatlanságbann
Tsak hamar meg tsalták, 's vitték kamarábann.

Ha tehát sétálgatsz a' *Garam*' partjára,
Mosónéknak ne nézz patyolat tzombjára,
Ne talám vigyenek az Arany Bányára,
'S szíved' szabadságát fel tegyék próbára.

Tót Lyánkák fris vízzel mossák artzájokat,
Terméfzet pirosra festi ajakokat,
Posta nélkül tsalják sutra Mátkájokat,
Lassú katzagással ámítják azokat.

Ezeknél is lelhet elméd édességet,
Ártatlan mulatást, víg gyönyörüséget,
El higyd, hol Jó Barát mutat szívességet,
Tsak azon helynek kell adni elsőséget.

Mulass hát, ne búsúlj, mi leſz az oſztályból,
Kit taſzítanak ki a' foglalt orſzágból,
Mahomet' ládáját viſzik e *Mekából*,
Vagy mi leſz Lengyelek' *Pospolitájából.*

A' Nagy Kétfejű Sas az Egyfejű Sassal,
A' Fehér Sas pedig a' Fehér Lovassal
Meg egyez, 's *Frantzia* a' gyenge *Svecussal*
Meg bukik, mert nem tart frigyet az *Anglussal.*

Vagyon még ereje *Ómár'* zsoltárjának,
A' *Stambuli Mufti' Antiphónájának*,
Legyen tsak roſz vége *Aly Beg'* hadának,
Meg látd, minő lovas sereg jön *Moldvának.*

A' véres háborút *Moskák* már meg unták,
Mert nagy ſzámú népét nyavalyák meg ronták,
Kat' Aſzſzonyt, mint hallom, Papok el árulták,
Tanátsosaival ſzámadásra hítták.

Nem lehet veſzélytől egyébtől tartani,
Hanem, hogy ha ſzomſzéd' háza kezd bomlani,
Más ház is mellette ſzokott omladozni,
A' nagy a' kisebbet öſzve ſzokta zúzni.

Az Istenre hagyjuk, Pajtás! e' dolgokat,
Ő ád, ő veſzen el, ő oſzt orſzágokat,
Ő áld, ő törűl el erős táborokat,
Ő tsinál a' ſzabad nemzetből rabokat.

Tsak

Tsak minket úgy tartson, mint most, békeségbenn,
Nyomhassuk az édes mustot a' tsebrekbenn,
Élhessünk tsendesen házunk' ſzegletében,
Commiſsárt ne láfsunk immár Vármegyénkbenn.

Ne törődjünk azon, mi leſz *Ásiából*,
Azért, hogy *Benyovſzki* meg tért *Kámtsátkából*,
Egy két népnek mostan el fordúlásából,
Világ nagy változást nem veſz romlásából.

El dűlhet a' Lengyel, el dűlhet Török is,
's a' t.

TÁRSA' VERSEIT DÍTSÉRI.

Társ! néked a' *Múzsák* ſzüntelen tsevegnek,
Akár hová fordúlſz, veled járnak, kelnek,
Most vig, most ſzomorú nótát énekelnek,
Gyönyörű koſzorút játſzodva kéſzítnek.

Mondd meg, hogy győzheti elméd vándorlását,
Naptól a' hold alá sebes tsavargását,
Nem unta e még meg képek' mázolását,
Melyly Szűz támogatja kezed' rajzolását.

Minap

Minap *Arcadia'* ſzélére vezettél,
Régi Vitézekkel meg telepítettél,
Sok jó Királyokkal engem' esmértettél,
Nyájas mulatságot barlangnál ſzerzettél.

Alig hogy le tettem zomántzos kardomat,
Kezdém építeni hantból hajlékomat,
Mindjárt el rontottad fel tett ſzándékomat;
El bontád már kezdett víg mulatságomat.

Melyly meſzſze hordoztál tudós írásoddal?
Tudod, *Haemusnál* is valék Hajósoddal,
Tróját is meg jártam Hertzeg Aſzſzonyoddal;
Carpatust meg máſztam jövendő mondóddal.

Keve' Fiainak zanótzos hazáját,
Mekábann Mahomet' teteme' ládáját
Meg mutatád, hallám Ómárnak zsoltárját,
Ím' végre meg nyitád Menynyeknek kapuját.

Menjen, kinek tetſzik, *Pater Sajnovitstsal*,
Vizsgálni a' napot, hogy birkozik Kossal,
Én veled ſzüreten maradok *Bacchussal*,
Végezvén tovább is mehetünk *Vénussal*.

Nem bánom, járjuk meg a' föld' kerekségét,
Tsapjuk evezőnkkel tengerek' mélységét,
Vizsgáljuk terméſzet' titkos mesterségét,
Dítsérjük Alkotó' tsodás kegyességét.

A' tsillagos égről ſzálljunk föld' gyomrábann,
Az embert nézzük meg tükrös palotábann,
Onnan fordúljunk le mázolt kosarábann,
Vizsgáljuk tetteit tündér formájábann.

El megyek te veled az *Antipodákhozz*,
Ha tetſzik, hajózok ſzinte *Kámtsátkához*,
Tsólnakom' ki kötöm *Hercul'* oſzlopához,
Ilyly írást ragaſztok egyik oldalához.

Itt vólt két Jó Barát, a' világot járta,
Embereknek tettit ſzándékit vizsgálta,
Sok nyomozás utánn mind kettő meg látta,
A' mit Zsidó Király vénségbenn kiálta.

Azért a' *Fernei* Böltshözz viſzſza tértek,
Genevai Tónál egy ingre vetkeztek,
Az öreg emberrel egy nótát kezdettek.
Jankójával sokſzor sírtak és nevettek *).

*) *Jean qui pleur, et Jean qui rit.* Voltaire.

TOKAI SZÜRET.

Kellemetes képet festél Hegy' aljáról,
Őſzi mulatságok' vidám tanyájáról,
Apellesnek vetted talám váſzonyáról,
Vagy *Rubensnek* rézbenn metſzett táblájáról.

Mint írád, úgy láttam *Bacchusnak* sátorát,
Hogy kelt fel, hogy törlé szemét és pofáját,
Mint dörmölt, ásított, mint húzta derekát,
Hogy nézett hegyekre bigyesztvén ajakát.

Láttam, hogy érte el seregét szedőknek,
Kik hátra tekintvén majd el rémülének,
Vizes levelek közt titkon nevetének,
Tréfából nevezvén Kartsu Legénykének.

Zsuzsi szóllt Örzsének: nézd Mátka, a' tzombját:
Rózsi kis Katival szemlélte tomporát,
Mind kettő egyszer 's mind el tzitzantá magát,
Hamar fordúlásbann meg látván lódingját.

Piros posgás Szüzek, kik éjjel dőzsöltek,
Harmat' száradtáig oda enyelgettek,
Tsüggő emlőjökkel ők is fel érkeztek,
Tsomoszló Társokkal szedéshezz kezdettek.

A' pásztа' szélébenn láttam Szép Anyánkat,
Ki Fiának adá a' mérges nyilakat,
Melylyel szokta ölni a' vad *Casandrákat*,
Sebhetni sanyarú életű *Cátókat*.

Illett feketeség gyenge termetéhezz,
Súgár, kartsu, nyúlánk, vékony tetemehezz,
Nem férhettem közel egyéb szépségéhezz,
Göndor barkájához, sem lentse szeméhezz.

Azt mondják, miólta *Vulcán* el jegyzette,
S őkeségét a' vas hámorba veszтette,
Párisnak kedvéért egyszer elől vette,
Az égi *Dámákat* mikor ingerlette.

Szememet ragadta tsak külső formája,
Fehér patyolatból vólt kettős szoknyája,
Fekete selemmel varrott gallérkája,
Szörös botskorkája, tarka harisnyája.

Kondor Fiatskája fel ment a' töltvényre,
Le ült a' Pásztorok' vígyázó helyére,
Kerepelt nótára Szedők' örömére,
Paritytyáját hányta rigók' seregére.

Azonbann bé fordúlt Pásztor' gunyhójábann,
Tegzét el készíté íjastól markábann,
Bal lábát támasztván küszöb' oszlopábann,
Három nyilat lökött *Bacchus'* oldalábann.

Láttam, hogy el dűle ordító szavakkal,
Sebét bé kötötték ruha darabokkal,
Szekerét húzatták fene pardutzokkal,
Fel tolták reája támasztó rudakkal.

Egyszer 's mind meg verték a' zörgő dobokat,
Fútták a' retsegő hangos trombitákat,
Nyírfa seprus Szüzek bugyor putzikákat
Szedvén a' táborbann bonták a' konyhákat.

Lepleket fel ſzedvén nagy hoſzſzú rudakra,
Erős *Faunusoknak* fel adák vállokra,
Vén *Szilent* fel tolák konya ſzamarára,
Vert had el indúla *Ganges*' oldalára.

Vénus is fel hágott arany ſzekerére,
Kit két Galamb hozott a' *Mezsdje*' ſzélére,
Kis Fiát ragadván fel tevé térdére,
Gyeplőt és korbátskát adván a' kezére.

El tűnt, 's Erdély felé látſzott útját venni,
Egyűgyű ſzerelmet ſzívekbenn sejteni,
Oda többſzör is ment búját felejteni,
Katzki mulatságot Fiának ſzerzeni.

Mert mondják, van Nemzet *Csíki* Havasokbann,
Régi *Dácusoknak* mohos barlangjokbann,
Ki Nemes Hazáját látván zúrzavarbann,
Jó erköltsöt hoza ezen tartománybann.

Ez idegen vérrel még nem keveredett,
Noha sok népekkel hartzolt 's verekedett,
Jó Nemzet ſzűntelen arra törekedett,
Tiſztán maradhasson vérbéli eredet.

Nem nagy, se nem fényes nálok a' Nemesség,
De van Férfiakbann vitézi erősség,
Aſzſzonyoknál kedves a' ſzemérmetesség,
Szabad Személyeknél betses a' ſzűzesség.

Ezek-

Ezekhezz hát *Vénus* néha le érkezik,
Vélek forrásoknál erdőn mulatozik,
Juhotskáknál gyapjút fony, és nevetkezik,
Sokſzor barlangjokbann Fiával férkezik.

Egyűgyű játékot kezd pislogó tűznél,
Batutát tántzoltat hold' fényességénél,
Ha *Fitsúr Fátáját* vezeti kezénél,
Mosolyog, 's meg lesi bikfa töviskénél.

El hagyom! nints kedvem képeket feſteni,
Pirost feketével jól egyelíteni,
Te tudſz tsak egyedűl ſzínt ſzínnel keverni,
Lelketlen dolgokat eleveníteni.

ÉLETE' MÓDJÁNAK VÁLTOZÁSÁRÓL.

Te, ki nékem hajdant *Zobor*' oldalából
Víg verseket küldél *Násó*' *tomusából*,
Szerelmet danoltál *Voltér*' *kótájából*,
Hartzokat harsogtál *Márónak* sipjából.

Mondd meg, hogy, 's mint esett, hogy Mátyus' földébenn,
Tótok közé jutván fris Vágnak mentébenn,
Nyájas ſzó már nem jön furtsa leveledbenn,
Fetskendő gondolat nints pennád' végébenn.

És engem', kit ſzőttek veled egy bordábann,
Jó példáddal ragadſz lelki buzgóságbann,
Emelvén ſzívemet *Mojses'* írásábann,
Réſzeltetſz *Tserei'* ſzent Zsolosmájábann.

Bizony nagy változás! méltó is jegyzésre,
Így lévén meg hajlok én is a' térésre,
Nagy kereſztet vetek *Paphos'* ſzigetére,
'S veled el indúlok Golgota' hegyére.

Keressük meg ottan Igazság' Mesterét,
Reménylem, meg leljük Emberek' Vezérét,
Mellőzvén a' világ' habozó tengerét,
El érjük Illésnek lángoló ſzekerét.

Ugyan is más tzélja mi lehet Embernek?
Hódúlni ſzükséges a' jó Kereſztyénnek,
Véget is kell vetni hívságos életnek,
Nyomára akadván Nemesebb Lelkeknek.

Ne írtózzunk, vagynak sok elől járóink,
Léſznek minden nyelven tsoportos társaink,
Ilylyen változásbann vagynak sok példáink,
Szint' ezt tselekedték mí régi eleink.

Ille ego, qui quondam! mondani nem újság,
Mondá ezt *Salamon*, mert minden tsak hívság',
Idővel változik ifiú bolondság,
Későn 's tsak őſz főre jön laſsú okosság.

Nézzd *Racint*, *Gyöngyösit*, *Miltont*, *Horatiust*,
Násót, nem Romait, hanem *Tomitánust*,
Ifiú *Gyöngyösi* írt *Murányi Vénust*,
Racin legény korbann adá *Hyppolitust*.

Kereſsük ſel *Milton'* veſztett alma fáját,
Mondjuk el Gyöngyösi' Rózsa Koſzorúját,
Jézus' Társainak bútsúzó nótáját
Kezdjük, és danoljuk *Loyola'* ódáját.

A' SZERENTSE.

Minap a' Szerentse ki jött az udvarból,
A' Bétsi Bástyákon sétált unalomból,
Hányá veté ſzemét tolyongó tsordából,
Kire háríthatná kintsét tárházából.

Már régen javait zárva tartogatta,
Múló ajándékit nagy halomba rakta,
A' népet tsak ingó reménynyel táplálta,
Kire 's mint hinthetné, a' jó időt várta.

Szép nap vólt, mint ſzokott György Vitéz' havábann,
A' Bétsi henye nép nem marad honynyábann,
Ki kelt a' Bástyára tzifra subájábann,
Téli gőztől fejét ſzellőzé jártábann.

Nagy, Kis Úr, Pap, Polgár, Udvari Kényesek,
Marquis, Bárók, Grófok, Hadi Fő 's Al Tiſztek,
Patyolatos Nemből Özvegyek és Szűzek,
Mind rútak, mind ſzépek ide sietének.

Nintsen virágos kert ſzéles e' világbann,
Ki ezen ſzínezést haladja módjábann,
E' tárházas ſzemnek tetſzett valójábann,
Érzékenységét itt nevelé javábann.

Mint midőn a' ſzelek tengeren játſzanak,
Tajtékos habokat öſzve taſzigálnak,
Erősebbek gyengét nyomnak és hátrálnak,
Jönnek, mennek, fogynak, nyőlnek, 's hanyatlanak.

Úgy itt külön rendű tarkázott Polgárság,
Vegyes tsoportokra oſztatott Társaság,
Dagad, apad, halad, nyől, múlik Sokaság,
Meg újúl úntalan bokros zavarodtság.

Szerentse e' tengert pislogó ſzemekkel,
Vizsgálván sokáig lassú lépésekkel,
Nyomot veſzt, meg vegyül esméretlenekkel,
Közép rendből való tiſztes emberekkel.

Alatsony ház vala árnyékos ſzegletbenn,
Három zöld fa nyúlt fel falaknak mentébenn,
Hoſzſzas lótzát tettek azoknak tövébenn,
Házi Gazda itt ült fel duzzadt kedvébenn.

Íme meg ſzóllítja, a' kik közelítnek,
Kínálja, ha tetſzik, melléje ülnének,
Véle a' víg napon itt örvendeznének,
Ragyiva népekre jó kedvvel néznének.

Ki ſzép! úgy mond, látni e' boldog sereget,
Kintsbenn gazdagságbann tántorgó felleget,
Bizony méltó nékünk áldani az eget,
Ki közinkbe hinté e' fényes böséget.

Íme minden ſzemből az öröm ki tetſzik,
Vígság, elégedés, artzákan mint játſzik,
A' gond, buslakodás homlokon fejtőzik,
Komor kedvetlenség tsak kevesen látſzik.

E' boldogság jele Bölts Uralkodásnak,
Utólsó prábája jó rendű Tanátsnak,
Tsalhatatlan oka helyes Orſzáglásnak,
Mérő serpenyője Menynyei Áldásnak.

Úgy van, meg ſzóllamlik lótzának végébenn
Egy Öreg, mosolyog Gazdának ſzemébenn,
Vaj ki! nyílás vólna emberek' ſzívébenn,
Úgy mond, ítélhetnénk mind ezek' fejébenn.

Sok nehéz sohajtást titkol víg ábrázat,
Szegénységet fedez fényesebb ruházat,
Rejtetik mindentől a' hiba 's gyalázat,
Fris tekíntet, ſzép ſzó, tsak külső pártázat.

Édes mosolygása sok piros artzáknak,
Szívet sebesítő kláris ajakoknak,
Fedező lárvája mardosó titkoknak,
Nem jele; festéke tetszö vídámságnak.

Esmérem, ki imént el mene gőgösen,
Tzifra tselédjével lépdegélt pipesen,
Ama' görbe Kálmárt köszönté kegyesen,
Erszényét imádja, 's nyegi keservesen.

Nézzétek, mint adnak útat e' Nagy Úrnak,
Még futójának is mi képen bókolnak,
Vélnétek, jó szívvel mind ezek hódúlnak,
Félik, 's nem szeretik, tsak azért hajúlnak.

Minap kitsiny sorsból nagyra emeltetett,
Fényes születésük' elibenn téttetett,
Ő ugyan egynek is még eddig nem vétett,
Tsak azért gyűlölik, hogy így fel véttetett.

Ezer közt nehezen találunk tsak egyre,
Ki panaszt nem tenne a' vak történetre,
Ki maga sorsával egyezne végtére,
'S ügyét támasztaná Menynyei Felségre.

Ez mátkáját szidja búsúlt haragjábann,
Ez férjének vétkét harapja magábann',
Mind kettő forralja mérgét a' gyomrábann,
Bosszú állást rejtvén szív' kamarájábann.

Nem mondom mind, de több e' díszes séregbenn,
Ki sorsát átkozza keserüségébenn,
Van itt sok száz, ki fogy édes reményébenn,
Jót nem látott soha, már juta vénségbenn.

Ritka, ki magának egyenes bírája,
Ritkább, kit nem ragad tsoportnak példája,
Mást belől, mást kívől mutogat artzája,
Van a' fedezésnek látszatos példája.

Tsak hibás ítélet vethet a' Felségre,
Ennek szíve nyitva van jótévőségre,
A' panasz egyedül lehet szerentsére,
És az ő garázda rendetlenségére.

Menynyi sok érdemet Szerentse el titkol,
A' Jókra fekete 's bal híreket kohol,
Gazdagra több kintset 's tiszteséget pazarol,
Szegényeknek hátán tapodván kóborol.

Ő köti szíveknek páros egyességét,
Ő bontja továbbra azok' tsendességét,
Ő szerzi a' Jókra Nagyok' gyűlölségét,
Vezeti sorsoknak egyenetlenségét.

Fel veszen részegest bársony hintójára,
Déltzeg', bujét, korhelyt fel fog a' szárnyára,
A' kevélyt, horgászót ülteti jobbjára,
A' szelíd érdemet tolja taligára.

Fényesebb erköltsnek el rendelt jeleket',
Tsillagot, pántlikát, 's arany kereſztéket
Tsak vaktábann oſztván', a' jobb embereket
Le veri: így tsalja a' Fejedelmeket.

Nem rég mulatságot ſzerzett a' Táborbann,
Játékot indíta *Márſnak* Sátorábann,
Fel öltözött lopva fényes pántzéljábann,
Tiſztet, bért, jutalmat kevert sisakjábann.

Így sorsra botsátván Vezéri páltzákat,
Ezreket, Százakat, Kapitányságokat,
Több e' féle Hadi Nagy Méltóságokat
El oſztott, 's okozott ezer panaſzokat.

Mert ő nem tekíntvén régi érdemekre,
Sem tett ſzolgálatra, sem a' vett sebekre,
Történetből emelt sokakat Tiſztségre,
Több fizetés, több kontz jött al emberekre.

Ezt hallván Víg Gazda fejét tsóválgatta,
Két köhentés utánn Szerentsét átkozta,
Más napra beſzédjét erről hallaſztotta,
Hány óra? Uraim! tsak azt tudakozta.

Szerentse pediglen bútsúzván Társaktól,
Pirúlt ábrázattal el válék azoktól,
Szapora lépéssel le ſzállott bástyáról,
Vegyes ítéletet ſzerezvén magáról.

JÖ-

JÖVENDÖLÉS, HA NEM HIBÁZ.

Vígan, Kereſztyének! az új eſztendőbenn:
Az Isten, ki lakik a' fényes egekbenn,
Le ſzállott a' földre e' végső idökbenn,
Hajlékot válaſztott Királyok' ſzívébenn.

Látjátok, nem azért öntik az álgyúkat,
Hogy azzal bontsanak erősebb várakat,
Nem azért fogadják a' zsoldos hadakat,
Hogy azzal rontsanak roppant táborokat.

Törvényes Igazság, Szeretet, Böltseség
Téſzi a' frigyeket, nem buta Írígység,
Íme már az erőt el nyomja Kegyesség,
Mondjátok, mikor ment ilyly nagyra Szelídség.

Most kötik *Jaſzibann* Töröknek kezeit,
Ki sokáig dúlta világ' jobb réſzeit,
Most vetik ſzorosabb határbann ereit,
Ne lobogtathassa ezentúl tüzeit.

A' Fő Pap Rómának meg nyitja Kapuját,
Melylyen bé hordhassa vegyes gabonáját,
Konkoltól tiſztítja el fajúlt búzáját,
Örökös Gazdának rakja garmadáját.

Már

Már az Ur' útait gyorsan egyengeti,
A' rögöt, a' követ félre hengergeti,
Harmatos mezején nyáját legelteti,
A' tévedt juhotskát vállán emelgeti.

Ő leſz, ki aklától a' vad farkasokat
El űzi, és rendel ſzelíd Páſztorokat,
Kik téjjel meg kenik kisdedek' ſzájokat,
Ígével táplálni fogják a' Nagyokat.

Ő alatta meg leſz a' kívánt egyesség,
Kit ohajt ſzívéből egéſz Kereſztyénség,
El tűnik elmékből setét Eretnekség,
Meg újúl Szeretet, bé telik Reménység.

Egyházi Világi Vezéri Népeknek,
Kintsért, földért, hírért már nem verekednek,
Egyes akarattal arra törekednek,
Mikép boldogságot népre terjeſzſzenek.

El hagyta a' minap Tsáſzár palotáját,
Bétsbenn felejtette fényes koronáját,
Szegre függeſztette királyi páltzáját,
Rongyos jobbágyának meg ſzállá gunyhóját.

Szentelt kezét veté az eke' ſzarvára,
Mutatá, mi ſzükség embernek javára,
Együgyű paraſztnak vígyázván ſzavára,
A' Kevély Nagyokat hitta példájára.

Ki vezette ugyan mezőre hadait,
Nem hogy ſzomſzídoknak dúlja határait,
Vagy hoſzſzú pórázra kötözze rabjait,
Tüzével gyújtsa fel háború' lángjait.

Hanem hogy mutassa pártos nemzetségnek,
Mi ereje vagyon hatalom' 's fegyvernek,
Mikor betse el véſz népnél a' törvénynek,
És Orſzág ellene jár Fejedelmének.

Bé tölt, miről ſzóllott a' mesés régiség,
Emberek között fog járni az Istenség,
Trónusáról le ſzáll Királyi Felsőség,
Jobbágyival társas leſz Fejedelemség.

Le teſzik a' drága köves koronákat,
Lemes vasnak verik majd a' kópiákat,
Ökörért tserélni fognak paripákat,
A' hegyes tőrökért veſznek tsoroſzlyákat.

Ne menjünk tsodálni *Arcades*' völgyébenn,
Miképenn öltözik Nagyság Kisdedségbenn,
Hogy változik erős Vitéz Szelídségbenn,
És él a' Páſztorral Király egyességbenn.

Nap nyugati Tsáſzár el hagyja lakását,
Mint más *Diogenes* meg gyújtja lámpását,
Embert keres, járja hívságos várasát,
Dús gazdag Uraknak hágja garáditsát.

Nem régen meg járta népesebb orſzágát,
Közelebbről nézte ſzegénységnek sorsát,
Kebelében ſzedte nyegését, sírását,
Éhező községnek oſztata pogátsát.

Ím *Solon*, *Lycurgus*, Moskábann sétálnak,
Együgyű nemzetnek törvényeket ſzabnak,
Fő ditsőségére van Nagy Katalinnak,
Hogy mása lett híres *Justiniánusnak.*

Anyja tehát ő is fő hajtó népének,
Mivel már tágítja lántzát bilintsének,
Többitője leſz ő sok gyönyörüségnek,
Kiről íze sem vólt éjtſzak' vidékének.

Ha Vazáknak Vére le teſzi hatalmát,
Ölébenn fogadja mint Atyja Orſzágát,
Társnak nem Királynak nevezteti magát,
El érte *Svecus* is földi boldogságát.

Nagyobb ez *Marmontel'* tudós Meséjénél,
Baucis' Filémonnál tett vendégségénél,
Ott egyſzer ült Felség ſzegény' ebédjénél,
Vaza örök lakást vett jobbágy' ſzívénél.

Tsak te, ſzegény Lengyel! hartzolſz ſzerentséddel,
Meg vetésbenn jöttél pártos fegyvereddel,
Mert bántál Királylyal mint ellenségeddel,
Le vagy verettetve már Nemességeddel.

Ne félj, meg ſzabadúlſz, tegyd le fegyveredet,
Trónusábann leld meg Jó Fejedelmedet,
Változtasd jobb módra büſzke törvényedet,
Barátsággal öleld erős Frigyesidet.

Jobb Sasoknak éles körmébenn akadni,
Mint tsalmás Töröknek ló farkát imádni,
Sasok kis madarat nem ſzoktak rontani,
Török Szabadságot, 's Oltárt fog bontani.

Kövessed nyomdokát határos Nemzetnek,
Ki ſzedi gyümöltsét áldott Békeségnek,
Kóstolta ez súlylyát Török segítségnek,
Nem régen múlt oka keserüségének.

Most vagyon kezdete Arany' Századának,
Tsáſzárok Atyjai lettek Orſzágoknak,
Királyok Társai a' Jobb Polgároknak,
Urak Oſztályosi ſzegény Jobbágyoknak.

Kitsiny hibája van első Rendelésnek,
Kit az Örök Isten tett az Embereknek,
Közös leſz föld' 's tenger' gyümöltse élőknek,
Békés Atyafia leſz Nemzet Nemzetnek.

TÖRÖKKEL VALÓ ÜTKÖZET' KÉPE.

Látom már lélekbenn az erős hadakat,
Hallom a' retsegő dobot 's trombitákat,
Úgy tetszik, szemlélem a' fényes kardokat,
Mikép szedegetnek pamukos tsalmákat.

Itt sereg sereget nyom lassú lépéssel,
Ott lovas gyalogót kerget igetéssel,
Az álgyúk egymásnak felelnek zengéssel,
Szárnyakan hartz újúl sürű tüzeléssel.

Rendetlen de sürű tsoportos sokaság,
Ázsiai népből öszve vert lovasság
Meg sejdíti, hol van a' gyenge gyalogság,
Bé tsap, és előtte haboz a' bátorság.

Ki tolja helyéből az erős rendeket,
Fel fűz kópiára le vágott fejeket,
A' Vezér meg látván ilyly veszedelmeket,
Segítségre botsát vasas vitézeket.

Ezek meg állítják tzáfolva társokat,
Bé dugják szablyával a' tágúlt útakat,
Nyomják erős renddel az elöl járókat,
Meg fordítják végre a' Musulmánokat.

Sza-

Szalad az ellenség, támad nagy kiáltás,
Iszonyú két fél közt itten a' vér ontás,
Fegyver' tsörgésével vegyes a' visítás,
Hol lett a' nyereség! hol jobb a' rendtartás!

FÖLD INDÚLÁS BÉTSBENN.

Mit hallok? meg rendűlt a' föld Ausztriábann,
Tornyok ingadoznak Béts' tartományábann,
Tűkörök mozognak tántzoló pajtákbann,
Tűz, vagy fojtott szelek zúgnak föld' gyomrábann.

Pater Hell tubusát az égnek szegezte,
Nevton' Systemáját elejébenn tette,
Barometromát is gyakran nézegette,
Honnan jön a' veszély, gyorsan keresgette.

Egek felett vagyon ám a' nagy erősség,
Ki ellen nem állhat a' földi böltseség,
Onnan jön emberre öröm 's keserűség,
Onnan bizodalom 's egyéb gyönyörűség.

Az, a' ki markábann szorítja az eget,
Újára függeszte a' tengert, a' földet,
Az ád, az küld reánk rettentő jeleket,
Így húzván magához el fajúlt szíveket.

Tudósok' Serege a' vak történetnek
Tulajdonít mindent, 's a' nagy terméſzetnek:
Meg lehet: de oka van ilyly eſeteknek,
Melylytől az emberek ilyly ſzörnyen réműlnek.

A' farſangos tsorda hívság' kebelébenn
Buja tüzet hörpölt gerjedő melylyébenn,
Dögös lehelletet fúj község' ſzívébenn,
Halálos mérget nyújt aranyos tséſzébenn.

Ha elől jön *Novér* vitézek' tántzával,
Római mesékből ſzövött tsatájával,
Bétsi nép nem gondol Sodoma' lángjával,
Tréfát üz Bírája' 's Ura' hatalmával.

Jó Társ! ne kövessed ezek' tanítását,
Fodros eſzelőknek vesd meg tsábítását,
Király *Próphétának* tartsad ſzép mondását,
Mert tsak az Úr őrzi Szelidek' várasát.

Alkotó az Ura egéſz Terméſzetnek,
Ő igazítója öſzve tett réſzeknek,
E' nélkül meg akad mozgása mindennek,
És *elementumok chaosbann* sülylyednek.

A' HALDOKLÓ HATYTYÚ.

Haldokló Hatytyúnak végső keserveit
Meg hallván, bús ſzívvel könyveztem könyveit:
Halál kérésemre ölő eſzközeit
Le rakta, 's hoſzſzabbra nyújtá eſztendeit.

ÁRTATLAN FALUSI ÉLETNEK ÁBRÁZOLÁSA.

Jól képzed, Barátom! tavaſz' nyílásával,
El ſzunnyadt terméſzet' fel támadásával,
Pestet oda hagytam büſzke polgárjával,
Házamhozz repültem együtt a' gólyámmal.

Itt, hol a' terméſzet egyűgyűségében
Látſzik, 's nem fedez kínt gyönyörüségében,
Nyugſzom én, de elmém nints tsendességében,
Az embert vizsgálom tévelyedésében.

Nem győzöm ts odálni, hogy nagy várasakbann
Nagyobb a' romlottság, mint rongyos falukbann,
Az is tsoda nálam, hogy a' nagy urakbann
Kevésb jót találok, mint rongyos pórokbann.

Nézem Királyoknak pompás fényességét,
Nagyságát, erejét, féltő ditsőségét,
Papi Fejedelmek' szomorú szentségét,
Közelről ezek is el veſztik szépségét.

Választott Nemzetek' Kegyes Vezérlőjét,
Menyny' 's pokol' kúltsának erős Őrizőjét
Vizsgálom, melyly bajjal tartja menynyegzőjét,
Minő erőszakkal őrzi Szeretőjét.

Fáradságos nagyság népet kormányozni,
Nemzetet, országot törvény alá hozni,
Nagy baj a' világi javakkal osztozni,
Még nagyobb ok nélkűl népet ostorozni.

Kegyetlen kín forog azoknak melylyébenn,
Kiket hívság ringat arany böltsőjébenn,
Talám szempillantás nintsen életébenn,
Melyly örömet adna fáradt elméjébenn.

Az én vén méhészem fáknak árnyékábann,
Nem tudván, mit tsinál *Stakelberg* Dantzkábann,
Nem gyötrődik, télre jut e Asztrakánbann,
Jobb kedvvel sétálgat mint Pápa Rómábann.

Nyugott elméjével ha reggelt el érte,
Tudván, hogy tegnap is senkit meg nem sérte,
A' Menynyei Atyát ma is arra kérte,
Küldje el Angyalát későbbenn ő érte.

Nem látván még soha álgyú' lobbanását,
Nem látván két élű fegyver' tsillámlását,
Nem hallván Sándornak buszma vándorlását,
Józan szívvel várja napja' hanyatlását.

Holott téged' 's engem' Hazánk' dolga rémít,
Most ditsőség, most a' szerelem háborít,
Jobbról a' félelem, balról kétség szorít,
Reménység, vándorló szerentse tántorít.

Ő pedig gunyhója' füstös oldalábann,
Barna *Chlorisának* ülvén irányábann,
Dúdol, *projectumot* nem főz bográtsábann,
Meg marad bölts *Horátz*' agg *syſtemájábann.*

Boldog! ki távozik nehezkés dolgoktól,
Kinek függni nem kell gyémántos nagyoktól,
Kinek békesége lévén szomszédoktól,
Enni inni nem kér gyilkos orvosoktól.

Ilylyen, 's több e' féle ki tsapott mondások,
Sanyarú *spartából* származott szóllások,
Tetszik, hogy ritkábbak a' víg tálalások,
Melylyet szülni szoktak kerti újúlások.

Mosolygó szemekkel bár nézzek táblákra,
Abbann külön színnel bimbózó rózsákra,
Vesek tekíntetet bokros gyümölts fákra,
Elmém' nem bírhatom vígságos nótákra.

Lelkem nem találván ebbenn elégedést,
Gondolatbann keres édesebb szélylyedést,
De belső rejtekbenn látván veszekedést,
Zokogja a' földi lármás vetekedést.

Ha őszve jön velem *Phillis* a' forrásnál
Hajnalbann, 's meg leljük egymást az akolnál,
Siralmas nótátskát zengünk a' tanyánál,
Bánkodva mulatunk *Dido'* barlangjánál.

Átkozott vólt! a' ki *Pándóra'* ládáját
Fel bontá, 's meg nyitá sok zárú fiókját,
Onnan hullajtották emberek' sok baját,
Abból eresztek ki ezer galibáját.

Tűrjük sorsunk' zsoldját! így van a' végezés,
Nintsen más orvosság, nintsen védelmezés,
Embernek élete nagy kínos lélekzés,
Fájdalmas küszködés, örök ellenkezés.

TOKAJBANN VALÓ ÉRKEZÉS TÉLEN.

Hol régenten *Bacchus* jövén Indiából,
Meg szállott nyugodni fáraszto útjából;
Hol halálos sebet mérges paritytyából
Veve, 's viszsza téve *Vénus'* hagyásából.

Ott

Ott vagyok, 's képzelem a' szőllős dombokat,
Tokaj' hegye körül fel kelő ormokat,
Most a' szomorú tél bé fedte azokat,
'S rejti szemeimtől víg ábrázatjokat.

Nyugszik a' természet, jég fedez vizeket,
Hó fehérségével bé lepett réteket,
Zúz, és fonnyaszto dér borít ligeteket,
Homályos köd fekszi a' szép vidékeket.

Vetem szemeimet tsavargó Tiszára,
Büdös Bodrog' vize' lassú patakjára,
Hányom az elmémet tekergő útjára,
Gondolattal megyek ezeknek partjára.

Már mély örvényekbenn fekvő bálványokat
Lántzokon srófolom, 's húzom az ágakat,
Szigonyokkal tolom az akadályokat,
Itt nyitok, itt töltök iszapos tokokat.

Nagy dolog! ilyly kitsiny embernek vállára
Ki rakott ilyly terhet? nem fér a' hátára:
Átkot mondok Huszti' bölts *projectumára*,
Magambann ítélem *Algíri* gályára.

Boldog Isten! minek e' munkás fáradság?
Meg fonnyad e' miatt sok ezer parasztság,
Bátor hajózásból jöhet sok gazdagság,
Úgy tartom, nem ebbenn áll igaz boldogság.

Meg engedem, Anglus száll Tokaj' tájára,
Az édes italból fel rak gályájára,
De ő majd tsipkét hoz Aszszonyink' bübjára,
Drága árt fog vetni tsetsés portékára.

Mí tőlünk el viszi a' haszonra valót,
Sok entzenbentzével tsalja a' pazarlót,
Utóbb majd jobbágyunk meg veti a' sarlót,
Hajós lesz, 's nem fogja meg járni a' tarlót.

Itt vagyon közöttünk a' nagy vetekedés,
Illik e Magyarhozz tsalfa kereskedés,
Mivel ebből jöhet erkölts vetemedés,
Mit mondasz, mire megy az ilyly vetélkedés?

Zemplin, Bereg, Ungvár, Szabolts Vármegyébenn
Van pénz, van eledel, van bor a' pintzébenn,
Mi kell több? mért vesse életét kétségbenn
A' Magyar, hogy több pénz jöjjön erszényébenn?

Ha kitsiny határbann szívét szoríthatta,
Magábann a' nagyra vágyódást fojthatta,
Kints szerzéstől józan elméjét el vonta,
Vélem, boldog sorsát ilyly Magyar meg fogta.

AZON

AZON ÚTAZÁSRÓL.

A' munkás hangyátska téli viskójábann
Bé vonódott immár, 's nyugszik zsombikjábann:
Engem' pedig bal sors sok malmok' kárára,
Kerget sebességgel Homonna' tájára.
Ung, Bodrog, Latortza, Labortz, és Hanajna,
Szamos, Tisza, Kőrös, a' Maros, és Krasznа
Tőlem várják, hogy lesz ez utánn folyások,
'S merre engedtetik szélylyel bujdosások.

UGYAN AZON ÚTAZÁSÁBANN GERJEDETT ÉRZÉS.

Mint hajdant *Columbus Christoph* sajkájával
Tzirkálván a' tengert, mérte tsáklyájával,
Végre új világra új népre akadott,
Kiknél fáradságos munkától nyugodott.

Úgy én is jó remény' fejébenn hajómat
El oldám, botsátám szélnak vitorlámat,
Bízván, olylyan partnál vetem vas matskámat,
Hol meg jutalmazzák kétséges munkámat.

Nin-

Nintsen arany gyapjú Tiſzának mentében,
A' milylyen tartatott *Colchos'* ſzigetében,
Helena sints talám Munkáts' vidékében,
Ki tüzet gerjeſzſzen vén hajós' melylyében.

Nem keresek üstöt, aranyt, 's drága követ,
Úgy tartom, gyöngy nélkül a' világ el lehet,
A' kints, a' gazdagság sok embert el veſzthet,
Más az, a' mi utánn nemes ſzív eredhet.

Tehát tsak *Aenaeást* követem útjábann,
Hajózok el áradt vizeknek folytábann,
Didót nem keresem özvegy hajlékábann,
Calypsót kerülöm mohos barlangjábann.

Fel, vagy alá úſzok zavaros habokon,
Sebes patakokon, vagy nádas lápokon,
Rólad emlékezem fűzfa furuglyákon,
Neved írva vagyon homokos partokon.

KERESKEDÉSI GONDOLAT.

Hátra hagyád tehát *Gibraltár'* ſzorosát?
Meg nézted, vizsgáltad *Indostán'* lakosát?
Hajódat ki húztad *Nilusnak* partjára?
Jutál ſzerentsésen *Persák'* orſzágára?

Meg rakád gályádat ſzeretsen dióval,
Kakáo, *Fenili*, *Opó'* balzsamjával?
'S Hátzeg' lakosának idegen mívedet
Bé küldéd, el végzéd kereskedésedet?
Örűlök, meg tértél meſzſze tartományról,
Hol ſemmit sem tudnak Magyarok' bajáról,
És már Fő Várasnak pillangós Nagyait
Vizsgálod, mint oſztják ſzerentse' javait.
Jól jártál, nyugodj meg *Trónus'* árnyékábann,
Szedj fel te is gazdag aſztal' morzsájábann,
Hagyj hátra Vitézlő Társakat Tiſztségbenn,
Ragaſzkodj Szerentse' forgó kerekébenn.

KÉT BARÁTNAK
HOSZSZÚ ÚTRA VALÓ VÁNDORLÁSA.

Társ! látom, tégedet a' *Múzsák* ſzeretnek,
Tetſzésedre sírnak, kedvedre nevetnek.
Bátor egy időre töled el repűlnek,
Tsak hamar sebesen ismét vifzſza térnek.
Ha le jősz homokos Rákos' mezejére,
Szállítod sereged' dombok' tetejére:
Sátorodnak ſzélén ők ott enyelegnek,
Koſzorúkat kötnek, hadat énekelnek.
Ha fel mégy Vág mellé a' kies erdőkbenn,
Diánát keresed árnyékos völgyekbenn:

Ott is veled járnak tsergő patakoknál,
Szerelmet danolnak kristály forrásoknál.
Ha bé jutsz a' lármás fustös városakbann,
Hívságot keresel tükrös palotákbann:
Ott is kárpitoknak rejtezvén rántzában
Udvari titkokat súgnak alattombann.
Lépsz bátor Tudósok' gyülekezetébenn,
Krákogó Papoknak komor seregébenn:
Apollo' Társai körületted járnak,
Jegyző táblátskádra verseket firkálnak.

Szerentsés Bartsai! mit nem énekeltél,
Miólta én velem Bétsbenn esmérkedtél?
Tündér járásoddal hová nem vezettél,
Mit nem mutogattál, mire nem ébresztél?
Miltonnál fel vivél a' hetedik égbenn,
Hol Uraknak Ura lakik ditsőségbenn.
Artzunkra borúlván fényes trónusánál,
Áldozatot nyújtánk lába' zsámolyánál.
Halandók! rettegve láttunk mély titkokat,
Rémítő zavarbann menynyei karokat.
Mint víttak Seregek ott fő ditsőségért,
Mikép veretettek szörnyű büszkeségért.
Láttuk, mint zuhant le *Lucipher* mélységbenn,
Mint húzta társait örök setétségbenn.
Az *Édeni* kertbenn Ádám nagy Atyánkat,
Alma fa' tövébenn Éva Szép Anyánkat
Szemlélvén, sirattuk ki költözéseket,
Tudván, mi viseljük majdan ő terheket.

Sátán

Sátán hogy hágta meg pokol' torkolatját,
Miképen tsalta meg Angyalok' Barátját:
Hogy közlé kígyóval halálos fulánkját,
Mint tölté emberi nemzeten bosszúját.
Mind ezen szomorú gyászos eseteket
Vizsgálván, meg törlénk könyves szemeinket.
Le szállván sebesen *Arméni* hegyekre,
És reá akadván boldog földiekre,
Kik Pásztorok lévén az arany időkbenn,
Munka nélkül éltek szép híves erdőkbenn.
Bé térvén egyűgyű tsínos gunyhójokbann,
Ártatlan párokat leltünk lugosokbann:
Hol tsendes egyező társalkodásokkal,
Kies ligetekre el vittek magokkal.

O! melyly boldog vala ottan mulatásunk,
Bú 's gond nélkül való szabados lakásunk!
Melyly édes e' szelíd nép közt maradásunk,
Szent lévén és tiszta egyező vágyásunk!
Nappal a' dombokon őrzöttük nyájunkat,
Estve a' zöld mohán meg leltük társunkat.
Tekéztünk, játszottunk Pásztor Bujtárokkal,
Délbenn patakokra mentünk Húgainkkal.
Nád sípon danoltuk a' tiszta szerelmet,
Így üzénk szívünktől epesztő gyötrelmet.
Nem vala még akkor sem Király, sem Tanáts,
Kapitány, vagy Hadnagy, sem Kultsár, sem Szakáts,
Harsogó trombita nem hallott világbann,
Kardot se koholt még senki a' hámorbann.

Nem

Nem is valánk rabja sok buta szokásnak,
Kit nyomorúlt ember tart uralkodásnak.
Ott Szabadság Öröm együtt ölelkeztek,
Szerelmet, vígságot bennünk ébresztettek.
O édes árnyékok! *Arkádi* dombotskák:
Hol vagytok? hol vagynak a' birke juhotskák?
Kiket vígadozva bé hajtván tanyára,
Sürü édes tejet adtak vatsorára.
De melyly hamar el múlt ilyly gyönyörűségünk!
Mind álom: felejtsük méltó gyötrödésünk'.

Jut eszedbenn. Innend el vittél Trójához,
Bé szállánk az öreg *Anchises'* Fiához.
És mivel már akkor a' bástyák omlottak,
A' Görög Vitézek vérbenn tántorogtak,
Szaladánk *Aenaeas'* rakott hajójához,
Sok bujdosás utánn fel jutánk Rómához.

Rómához; ki osztán sok idők' jártábann
Híres és szerentsés lett birodalmábann,
Kinek egész világ jutván hatalmábann,
Már most egy Fő Papnak sínlődik markábann.
Rómát tehát láttuk kitsiny kezdetébenn,
Vizsgáltuk az utánn emelkedésébenn.
Néztük tovább, mikor jött fényességébenn,
Tsodáltuk leg inkább őszve dűlésébenn.
Itt nékem mutatád világ' bálványait,
Jupiter' menynykövit, *Bellóna'* hartzait,
Óriások' tettit, *Saturnus'* dolgait,
Herculesnek botját, *Cupidó'* nyilait.

Jánus'

Jánus' templomából a' *Vaticanumbann*
Mentünk, 's keresgéltünk régi Krónikákbann.
Meg lelvén Kúmai *Sybilla'* Könyveit,
Ki néztük sok régi Nemzetek' tetteit.

Ott látánk a' meg lett 's léendő dolgokat,
Babylon' zavarját, nyelvek' oszlásokat:
Sálemi Templomnak arany boltozatit,
Zsidók' vándorlásit, tsúfos áldozatit:
Pháraó' szekerét, *Mojsesnek* tábláját,
Áron' imádságát, *Dávidnak* hárfáját:
Tsodáltuk leg inkább a' *Noach'* bárkáját,
A' Frigynek szekrényét, a' Zsidók' mannáját:
Jordán' patakánál világ' Jobbítóját,
Azt a' Szentek' Szentét, a' népek' Bíráját.

Beljebb mentünk, 's láttuk *Zénó'* oskolájját,
Lycurcus' törvényit, *Diogen'* hordaját:
Socrates' palástját, *Ciceró'* tógáját,
Lucretia' kését, *Horátzok'* dárdáját:
Achilles' paizsát, *Sándor'* paripáját,
Szilágyi' sátorát, Mátyás' palotáját.
Bánk Bán' részegségét, Zrínyi' vitézségét,
Görögök' hadának egyenetlenségét:
A' bujdosó *Scythák'* dúló tsoportjait,
Persák' győzedelmit, *Omárnak* álmait:
Lais' verdigályát, *Phrine'* kenőtseit,
Faustina' *Drusilla'* tsúfos szerelmeit.
Mit nem láttunk többet *Sybillák'* versébenn,
Zoroaster', *Confútz'*, *Braminok'* könyvébenn?

Jut eſzedbenn. Innen *Tyberis'* partjára
Ki vittél, 's fel ülénk *Tyrusi* gályára;
El jutánk a' gazdag *Smirnai* vásárra,
Bahárem' gyöngyeit ſzedtük tariſznyára.
Meg mutatád nékem *Tanais'* vizeit,
Pactolus' aranyát, Nagy *Mógol'* kintseit:
Hercules' oſzlopit, *Aetna'* kéményeit,
Chynai bástyákat, Bihar hegy' völgyeit.
Viſzſza evedzettünk *Gibraltár'* ſzorosán,
Lapponokat néztük *Pater Hell'* túbusán.
Kerestünk erköltsöt barna Indusoknál,
Kintset, drága követ a' Patagonoknál.
Ilyly formán nints ſzeglet, hová nem jutottunk,
Nints nemzet, nints orſzág, kit meg nem vizsgáltunk.
O Társ! tsak azt bánom, jutok öregségre,
És már nem mehetek veled meſzſze földre.

Mi van hátra? *Caesárt* mutattad *Pharsalnál*,
Fridriket Prágánál, *Daunt* pedig Kolinnál:
Láttuk *Eugenit* Szentai hidaknál,
Xerxest Athénásnál, *Attilát* Rómánál.
Mahomet' ládáját *Mekka'* templomábann,
A' Pápák' ſzentségét Nagy *Vaticanumbann*:
Vizsgálván tsodáltuk *Pent Virginiabann*,
Senecát ferdőbenn, *Mórust* fogságábann.

Láttuk tehát világ' sok féle lakosit,
Külön vallásoknak változó *ritusit*.
Láttunk nagy versengést menynyei dolgokért,
Vér ontást, üldözést nem értett titkokért.

Fényes

Fényes Koronától le mentünk kápáig,
A' *Vaticanumból* Basa' Haremjáig.
Tsáſzártól utólsó néma *Satrapáig*,
Tatárok' *Chámjától Seraill'* Strázsájáig.
Régi bálványozást, újabb oltárokat,
Majd minden nemzetek' tsúfos vallásokat:
Vizsgáltuk fekete fehér *Martyrokat*,
Sirattuk emberek' fogyatkozásokat.
Királyt, Birodalmat, Törvényt, Orſzágokat,
Népeket, Erköltsöt, Tudományt, Hadakat,
Szerelmet, Hívságot, egyűgyü életet,
Jó Társ! meg mutatád nékem mind ezeket.
Békeség' gyümöltsét, Szabadságnak fényét,
Hadaknak erejét, Tanáts' ſzülemányét,
Böltseség' haſznait, Törvények' örvényét
Vizsgáltuk, 's kerestük el rejtett ösvényét.

Setét Régiségből léptünk Újságokra,
Okos Tudósoktól furtsa Bolondokra:
Láttuk Tudományok' jeles változásit,
Orſzágról Orſzágra tsodás vándorlásit.
Solontól le jöttünk ſzinte Kálmár Györgyig,
Braminokon által a' Piaristákig:
Horáztól Könyihozz, *Voltértól* Ortzihozz,
Sviffitől Bartsaihozz, *Póptól* Bárótzihozz.

Ilyly formán meg járván világ' sok réſzeit,
Meg esmértük tovább Népek' veſzélyeit:

Mint nőttek Nemzetek kitsiny eredetből,
Melyly fényesek lettek véres ütközetből:
Mikép' ſzállottak le drága Szabadságból,
Mások hogy keltek fel sanyarú rabságból:
Győzedelmes hadat győzött ellenségtől
Mint verettek, 's mire mentek gyengeségből:
Mikép' vetkeztek ki a' jobb erköltsökből,
Mint veſztek hívságos apró történetből.
Hatalmas *Monarchák* vándorló Népektől
Mikép' nyomatattak tzudar Nemzetektől.
Hogy kelt fel kis Király ſzegénység' poráből,
Mint esett le ismét gondatlanságából.

Saját Hazánknak is meg jártuk réſzeit,
Itt ott könyves ſzemmel néztük veſzélyeit:
Sorsát meg vizsgálván sírtunk, nevettünk is,
Tudván, mint egyebek, változik Magyar is.
Mert Nemzetek' sorsa van Isten' markábann,
Végzéseit titkon tartja tsak magábann.
Mint határát tette nagyra menésének,
Úgy tetſzi idejét el enyéſzésének.

Már tehát nem lévén, miről beſzéllgeſsünk,
Halgassunk, és titkon magunkbann nevessünk:
Azon legyünk, mikép' boldogak lehessünk,
A' tengerből a' jó partra evezhessünk.
Böltsek' írásait, ſzú ette könyveket
Ne olvassunk, ne is tsináljunk verseket:
Mert, hi yd el, fiaink nevetik ezeket,
Mint mí most meg vetjük a' régiebbeket.

Mit

Mit tsinál a' Pápa Angyal' Kastélyábann,
Második Staniszló kies Varsavábann:
Ignátz' Társasága fel áll e Moskábann,
A' Hármas Szövetség bé megy e Moldvábann:
Királyt ha válaſzt e Boſztoni Kálmárság,
Londonnal marad e sokáig Barátság:
Algír 's Madrit között leſz e háborúság,
Ne vizsgáljuk tovább, mert ez is nagy hívság.

Elég haſzna léſzen mí vándorlásunknak,
Sok féle zavaros gondolkozásunknak:
Ha böltsen rendelvén életünk' folyását,
Víg artzával nézzük annak el múlását.
Azonbann míg el jön éltünk' vég órája,
Hozzánk nem közelít halálnak kaſzája:
Viseljük sorsunkat mások' példájára,
Szolgáljunk Köz jónak Nagy Lelkek' módjára.

Kössd fel hamarsággal két élű pallosod',
Zöld borostyán ággal ékesítsd homlokod':
Nyargalj ditsőségnek tágas piatzára,
Tégy ſzert nagy kereſztre, habos pántlikára;
Ott, a' hol kénköves láng ereſzt ködöket,
Álgyúknak zengése mozdít fellegeket,
Komor tekíntettel halál' elejébenn
Sétálj, és parantsolj hartznak melegébenn.
Hol gyilkos kis kender' pislogó tüzétől
Tűz lobban, és a' föld reſzket zörgésétől:
Vidám tekíntettel dúlj ritkúlt rendekre,
Told meg ellenséged', ne nézz a' sebekre.

És mikor halmokat raktál holt testekből,
Sok rabot tsináltál fegyveres népekből:
Győzedelmes Vitéz! térj meg nyereséggel,
Szedett *laurusokon* nyugodj tsendességgel.
Keress fel engemet kertem' ſzuglyájábann,
Meg találſz terepély vén fa' árnyékábann.
Beſzéld el kérkedve gyilkos tetteidet,
Írd le tsatáidat, ſzámláld sebeidet.
Én addig Tiſzának tsavargó járását
Tiſztítom, 's jobb módra rendelem folyását.
Bassorai Basa' híres mag lovától,
Paripát nevelek Hátzegi kantzától,
És módját követvén jámbor Eleinknek,
Szedem gyümöltseit együgyű életnek.

ERKÖLTSÖK' ROMLÁSÁRÓL.

Minek hozod elő *Sparta*' Vitézeit,
Lycurcus' 's több Görög Szentek' Törvényeit?
A' mostani élők ezek' erköltseit
Meg vetik, 's kerűlik nyomott ösvényeit.

Miólta nemzetek öſzve keveredtek,
Módit, ruhát, vétket egymással közlöttek,
Emberek roſz útra félre vetemedtek,
Régi jobb ſzokások meg veſztegettettek.

Oda van hajdani tiſzta ártatlanság,
Bé jött e' helyébenn ſzínezett tsalfaság,
Valamint el fajúlt a' jobbik Magyarság,
Úgy ſzinte meg romlott az egéſz társaság.

Szép vólt a' hajdani egyűgyű ſzerelem,
Édes keserűvel vegyesült sérelem,
Ha jött is hív ſzívre kurta kis gyötrelem,
Annál betsesebb vólt a' vett győzedelem.

Most a' ſzív nem érez, mit teſz? tsak kóborol,
Nem köttetik egyhezz, sok utánn vandorol,
Mátka Mátkájának hívséget ha danol,
El higyd, tarthatatlan esküvést pazarol.

Te tudod, két Nem közt minő a' barátság,
Meg holt a' ſzemérem, el tűnt állandóság,
Gyengeségbenn merült emberi rokonság,
Útat nyitott minden bűnre ſzabadosság.

A' váras, a' falu, a' kastély, a' kő vár,
Méſzárſzék, ispitály, bólt, klastrom, 's az oltár,
A' Paraſzt, Katona, a' Nemes, Pap, 's Polgár,
Mind el vetemedett, 's ez bezzeg a' nagy kár!

MIKOR EGYMÁST EL TÉVESZTETTÉK EGYMÁST KERESVÉN.

Mitsoda történet hányja a' dolgokat?
Melyly végzés hátrálja a' jó ſzándékokat?
Ki az, ki egymástól válaſzt Barátokat,
Halaſztja egymásnak adandó tsókjokat?

Te ki jösz Erdélyből Rákosi Homokra,
Én a' Mátra alól a' lármás Városra,
Ki megyek Táborba, vígyázok sorokra,
Te bé jösz, tekinteſz a' nyílt ablakokra.

Így egymást nyomozván midőn közel jutunk,
Te jobbra, én balra ismét el távozunk,
El érni akarván két felé ſzakadunk,
Én érted, te értem, árnyékot nyomozunk.

De hagyján! már tudom váſznos hajlékodat,
Várom, még ki állod mezei ſtrázsádat,
R'ád ütök, mint farkas, el bontom álmodat,
Által veſzem tőled jó gondolatidat.

Most, Bajnok, vigyd véghezz kötelességedet,
Állítsd vígyázásra vitéz seregedet,
Ne engedd senkinek r'ád bízott helyedet,
Verd viſzſza, és törd meg te ellenségedet.

Ott

Ott állaſz, hol hajdant, keserves fajdalom!
Sokſzor egybenn veſzett Magyar Birodalom:
'S Nemzetünktől távúl esett nyugodalom,
A' törvényt gátolta Erőſzak 's Hatalom.

Vígyázz hát, ne juſsunk a' régi időkre,
Hol fegyver rántatott nem-az ellenségre,
Hanem egy nemzetű Bátyákra Ötsékre,
Egy vérből ſzármazó Nemes Testvérekre.

Őr állókat rendelj keletre nyugotra,
Martalék ſzűntelen menjen jobbra balra,
Írígység ne üſsön valahogy *poſztodra*,
És onnét bé vágja magát táborodra.

A' BÉTSI SZIGET KERTBENN VALÓ SÉTÁLÁS.

Mit írjak a' roppant tzikornyás városból?
Hol minden Rend ki megy Terméſzet' nyomából,
Hol igaz emberség ártatlanságában
Lappang, 's jobb örömet keres tsak vaktában.
Jer ide hívságok' zavaros féſzkében,
Gyönyörűségeknek dűlj édes ölében.
Sanyarú letzkéit hagyd el Papjaidnak,
Vegyd haſznát érzékeny ifiúságodnak.
Bé állott a' vásár fél világ' mivével,
Meg teltek az útſzák népek' örömével.

Szem, szív, elme talál, mit vihess házadhozz,
Van itt folt, melyly illik majd minden ruhához.

Rotsélyos kapuja meg nyílt Sziget Kertnek,
Szép Nem áldozatot készít Kikeletnek.
Most néz helyt, hol tegye Kedvese' tetszését,
Sohajtva késleli erdő' zöldülését.
Nyárfa, hol múlt őszszel szívek el válának,
Melylyre tő' hegyével jelet rajzolának,
Bimbós már, de nem zöld, 's árnyékot nem vethet,
Titkosabb mozdúlást 's párokat nem rejthet.
Bástya' falán sétál a' pimpós Nemesség,
Azzal együtt, kiknek terhes a' Szűzesség:
Vélek van szerelmet gerjesztő eszközök,
Lesbenn állnak szerte rejtezett Kerítők.
Játszó hely világos ezer méts' tüzével,
Kit Szépek oltanak legyező' szelével.
Tsendességgel várván kárpit' fel húzását,
Lankadva követik *Zákó'* zokogását.
A' Kar íme zendült muzsika pengéssel,
Sok szív ájúlásbann merült pihegéssel.
Titkos érzékenység gyötri indúlatit,
Haboz, mire bírja sebes gondolatit.

De mit festem néked a' Város' szokását,
Jobbann tudod nálam tsúfos változását.
Ilylyetén újságok szíved' nem mozdítják,
Véled Nagy Szombatot tudom nem hagyatják.
De, tudom, akarnál Országok' sorsáról,
Tatár Kám', vagy Szultán' táborozásáról.

Azt tőlem ne várjad! Királyok' ügyében
Ha' ki merül, úszik tenger' örvényében.
Ritkán jut halandó a' tiltott helyekre,
Hol boldog tanátsot főznek nemzetekre.
Berlin, London, Párizs abbann munkálkodnak,
Üres füsttel népet mikép' tápláljanak.
Így tehát a' tsoport nagy 's kitsiny tagjával
Vesződik világnak kínzó szerszámával,
Örömét kevervén változó sorsával
Hörpöl bajt bút 's gondot vesztő poharával.
Ne jöjj hát, ne hagyd el vitéz seregedet,
Ne talám puhaság ragadván szívedet,
Te is részegűlvén *Vénus'* maszlagjától,
El térülj jobb erkölts' göröndös útjától.

PESTI FARSANG.

Itt vagyok, hol *Bacchus* tükrös Templomábann
Népeit vezetvén tarka maskarábann,
Hatalmát mutatja bódúlt pompájával,
'S minden nap új tántzot járat tsordájával.
Síp, dob, és trombita zeng magos karokbann,
Lárvás nép tolyongva hintókon, szánokbann
Jön, gázolja egymást szoros pitvarokbann,
Végre fel hat, 's oszlik szeglet kutzikokbann.

Ide jön Tanátsos gondját felejteni,
Ide Al 's Fel peres félelmét rejteni:
Ide a' Prókátor baját ſzéleſzteni,
Ide több Gyülevéſz idejét tölteni.
Itt Bíró le teſzi mordos tekíntetét,
Fel húzza rántzából fodros ſzemöldökét:
Víg ſzínre fordítja setét öltözetét,
Neveti törvényből húzott ítéletét.
Peres *causájának* meg vetvén homályát,
Szélylyel veri tekert kérdéseknek sulylyát;
Feledékenységbenn veti akadályát,
Vídámságra húzza rántzos artzulatját.

Hadi Rend vetkezvén nehéz pántzéljából,
Kis Mestert penderít durva állásából,
Válogat Szép Nemnek virágos sorjából,
Szerelmét susogja ſzíve' tárházából.

A' Szép Nem hódító könnyű öltözetbenn,
Alá 's fel sullogván begyes kényességbenn,
Terméſzet' kintseit mutatván rendébenn,
Ütközetet támaſzt iſiak' ſzívébenn.
Most jobbra, most balra hányja tekíntetét,
Várja ſzerentsének boldogabb esetét,
Vénusnak ſzentelvén ſzív' érzékenységét,
Helyt keres, hol vegye képzett édességét.
Izeg, mozog: jár, kél zavarodott sereg,
Meg nem áll, ſzaladoz, sok felé tekereg.
Némelyly történetből akad Mátkájára,
Kit más esméretlen fel fogott karjára.

Tántz

Tántz, öröm, vigaság, játék, gyönyörüség,
Szeremes hódúlás, édesgető kétség,
Jó kedv, páros ſzívből eredett egyesség,
Társai *Vénusnak*, nints itt keserüség.
Itt tehát, itt vagyon az igaz boldogság,
Kibenn réſzeltetik vénség iſiúság,
Él véle piartzot nyargaló betyárság,
Arany időt jelent ilyly egyes társaság.

Kérded, mit mivel itt a' Te Kopaſz Társod,
Hajdant verselésbenn kenyeres Pajtáſod.
Köztök járok kelek *hypocondriámbann*,
Satyrát koholok *mysantropiámbann*,
'S látván boldogságát Nemes Nemzetemnek,
Könyvezem el fordúlt erköltsét Véremnek.
Themis vólt valaha Király e' Várasbann,
Láttad a' *Trónusát* a' Barát útſzábann.
Nem vólt ennek ilylyen lármás áldozatja,
Szent tsendességel ment véghezz ſzolgálatja.
Nemzet kevés temjént vetvén oltárára
Figyelmetes vala változó sorsára.
Most, hogy a' gazdagság virágzik Hazánkbann,
Minden Rend el fajúlt, 's merült puhaságbann.

TU-

TUDOMÁNYOK' NEVELKEDÉSÉRŐL, BUDAI FERDŐBENN.

Itt vagyok, hol hajdant zokogó Múzsával
Vén Kopasz Verselő Nemzetek' sorsával
Játszott, 's öszve vetvén Királyt Jobbágyával,
Szabadságról mesélt 's firkált pennájával.

O! múlt 's következő időknek homálya,
Halandó titkodat hasztalan vizsgálja,
Mert a' Történetet akár mint tsodálja,
Eseteknek rendit még is nem találja.

Hol dühös *Ibrahim* szeg paripájával,
Fekete *Mustafa* tíz fontos baltával,
Tsuporly fél mázsát nyomó buzgányával
Dőzsöltek, ott *Phoebus* mulat *Minervával*.

Hol haragos *Aly Despóti* pompával
Divánt tartott ezer Keresztyén' kárával,
Véres törvényt szabott éles pallosával,
Ott áll az Igazság mérséklő fontjával.

A' hol kényes *Kady* Keresztyén rabokat
Sartzra vetett, 's lóért tserélt sok foglyokat:
Ott immár Böltseség formál Tanítókat,
Természet Vizsgálók adnak Orvosokat.

Gond-

Gondviselő Felség! hát így volt végezve,
Ezer hét száz hetven hét lenne jegyezve,
Mikor Tudományok bujdosván rettegve,
Budára szálljanak fejek' fel emelve?

Úgy van! így hozta ezt időnek forgása,
Országoknak, szükség, légyen változása:
Nem lehet világnak egy módon állása,
Ebbenn áll Nemzetek' fő boldogúlása.

Jer tehát, Jó Barát! Szent Gellért' hegyére,
Nézzünk Mátyás Király' Palota helyére,
Vessük szemünk' tsonka torony' tetejére,
Küldjünk ezer áldást Mária' fejére.

Ne sirassuk többé Nemzet' romlottságát,
Nézzük fiainknak pallérozottságát,
Tsodáljuk Rokonink' sebes okosságát,
Várjuk tsendes szívvel bajunk' orvosságát.

Pozson nevekedik, Buda roppant lészen,
Prófétának szava most tudom mit tészen,
Magyar Haza meg nő, szent szép lesz egészen,
Fiaink jók lésznek Szentzen és Tseklészen.

O Buda! te játszó Szerentse' lapdája,
Gyászos eseteknek gyakori példája,
Ki régenten valál Törökök' prédája,
Te légy Tudományok' tündöklő fáklyája.

Így

Így dúdoljunk mohos kő ſzikla' tövébenn,
Tekíntvén léendő dolgok' örvényébenn,
Várjuk Nemzetünknek aggott idejébenn,
Tudomány mit ſzül majd Magyarok' ſzívébenn.

Látok már hegyeken atzélos nyárſakat,
Hogy menynykő ne érjen bádogos tornyokat,
Tüzi pára hajtja a' terhes hajókat,
Sodrott ſzél gyógyítja a' romlott tagokat.

Ne kéſzülj hát, Jó Társ, kérlek, a' halálra,
Látd, ſzép Század nyílik Nemzetünk' haſznára,
Nem ſzorúlunk többé ſzomſzéd' tárházára,
Mert Böltsnek ſzüksége nints más' aranyára.

El múlik veſzendő kintsnek áhítása,
Igazságnak meg tér sebesebb járása,
Kit hová sors rendel, ott leſz maradása,
Nem léſzen iramló jó polgár' állása.

Faluról az erkölts bé jön városokra,
Egyúgyú áldozat lobban oltárokra,
El aludt ſzeretet le ſzáll jobbágyokra,
Gőgös ſzív meg hajlik erőtlen tagokra.

Harag, és irígység több apró hibákkal
El tűnik, meg egyez *Bellóna Múzsákkal*,
Öſzve keveredik tsoroſzlya dzsidákkal,
Együtt fog retsegni duda trombitákkal.

Többet

Többet mit fog ſzülni Tudomány Hazánkbann,
Istennél van, ő lát setét kamarákbann,
Hol jövendők függvén kútsolt zatskótskákbann,
Kedvére omolnak halandók' nyakábann.

A' MENYNYKŐ HÁRITÓ DÁRDÁKRÓL.

Tehát meg hallottad *Pindus'* tetejéről,
Hogy Budán nints kérdés Toldi' erejéről:
'S Magyarok nem nézik hegyes kópiáját,
Siſakját, buzgányát, rozsdás sarkantyúját.
Úgy vagyon: Fiaink Békeség' ölébenn,
Minervának jutván kegyes kebelébenn,
Kard helyett tollatskát forgatnak kezekbenn,
Tziſrán nevekednek *Apollo'* nevébenn.
'S ott, hol Mátyás hajdan hallott Követeket,
Szomſzédos Népeknek ſzabott 's tett frigyeket,
Ott gyáva Papotskák tanítnak *Bé-Céket*,
Oſztván Fiainknak tsetsés ereklyéket.
Ne nevess: jó lehet még ezen dologból,
Hadi Ember válik tudós ifiúból,
Verulám ſzármazhat *Normál Iskolából*,
Magyar *Kolbert*, *Póp*, *Taſzſz*, gyenge Grófotskából.
Athénás, Róma is ſzeretett betüket,
Gyüjtött idő múlva tudós Mestereket.
Fegyverhezz kaptsolván több meiterségeket,
Úgy terjeſzték meſzſze híreket neveket.

O Várd

Várd el tsak e' ſzázad' utólsó tzikkelyét,
Akkor nézd Fiaink' elő menetelét.
Meg látd, melyly nagy fényre viſzik Hazájokat;
Melyly híven ſzolgálni fogják Királyokat.
A' koſzos malatzból léſzen küzdő ártány,
Úgy mondá régenten Debretzeni Kálmány:
Fiainkból ha nem leſz Ezres Kapitány,
Leſz Meſter, Prókátor, Érsek, vagy Kis Káplány.
Gyenge rágó mozdít nemesb eseteket,
Szerentse keveri a' történeteket,
Nem várt végre hajtván sok kéſzűleteket,
'S nevetvén tzéljoktól el dűlt embereket.
Elég, hogy már Budán Menynykötől nem félnek,
Ha az ég háborog 's zörög, tsak nevetnek,
Hét atzélos póznán fellegek repdesnek,
Ég' tsattanásának süveget nem veſznek.
Hogy föl meg üst arany hideg föld' gyomrábann,
Só mint válik kövé vizenyős almábann,
Azt tudják, 's több ilylyen el rejtett titkokat
Beſzéllvén meg vetik el őszült Apjokat.
Ne várd hát, hogy ezek Gyöngyösi' Lelkének
Valaha oſzlopot 's oltárt emeljenek.
Sőt ezek temetik feledékenységbenn
Mind azt, mind ki tudós vólt Anyja' Nyelvébenn.
Ha *Spártai* Polgár most Budára jönne,
Nevelés' módjáról kérdéseket tenne,
Sok pántlikás Papot, hiſzem, ki vezetne,
Mesterek' 's Atyákat, tudom, ki nevetne.
De talám e' Század maga úgy kívánja,
Múljék el *Seneca*', 's *Zénó*' tudománya,

Sza-

Szagáni Prépostnak folyjon találmánya,
Terjedjék világbann furtsa Tanítványa.

EGY TÁBORI VITÉZNEK.

Kérded, mit mivelek Örsi Kertetskémbenn,
Hol vagyok, mit főzök bujdosó elmémben:
Hol járok, melyly vizet tsapok evedzőmmel,
Tiſzán, vagy Bodrogon úſzok tekenőmmel.
Kívánod, meg oldjam leveles táskámat,
Énekre gerjeſzſzem ſzunnyadó *Múzsámat*:
Békeség' ölébenn nyugovó Hazámból
Néked italt nyújtsak *Nymphák*' forrásából.

Tudd meg hát! Miólta el válánk egymástól,
Én is bútsút vettem a' ſzőke Dunától:
Repűltem Kaſsának omlott bástyájához,
Szomorú Szépeknek gyáſzos hajlékához.
Ott láttam könyvek közt olvadó ſzíveket,
Kínos zokogásbann hervadó ſzemeket.
Nem győztem hallgatni sűrű panaſzokat,
Márs ellen menynyekbe botsátott átkokat.

Egy a' többi között holdnak világánál
Sétálván meg álla Szent György' oltáránál,
Ilyly könyörgést kezde ſzíve' gyökeréből,
Könyveit hullatván hódító ſzeméből.

Szent Vitéz! ki valál Lovasok' Vezére,
Ártatlan erköltsnek Nagy Védelmezője,
Légy Hadi Népeknek most is Fő Mentője,
Hartznak melegében Istápja, Őrzője.
A' Vitézt, ki minap Szamosnak folytában
Bokrétát kötöze, 's küldé Kolosvárbann,
Ki nékem Szívének titkát jelentette,
S örökös hívségét kebelembenn tette,
Tartsd meg, jöjjön vifzfza tsatázó mezőről,
Diadalmat hozzon ellenség' földjéről:
Sisakját kerítsd meg borostyán ágakkal,
Derekát tzifrázzd meg habos pántlikákkal:
Kereſztet függefzfzél egyik oldalára,
Arany galandokat varrass dolmányára.
Így jöjjön nyertesen Hátzeg' vidékére,
Ezrét vezesse bé Székelyek' földére.
Seb nélkül akadjon vólt tiſztelőjére,
Nézhessek örömmel két barna ſzemére.
Többi könyörgését mondá susogással,
Szenttől el bútsúza díſzes bókolással,
El kele oltártól mély fohászkodással,
Én Szemmel kísértem pajkos katzagással.

PANASZ.

Bánságot meg jártam, Bátskán által jöttem,
Arany kaláſzt hozó földét meg ſzemléltem,
Három rongyos falut Királyomtól kértem,
Drágán ſzabott árát meg nem fizethettem.

Papok ſzedik zsírját kövér mezeinknek,
Hadi Sereg ſzíja erejét népünknek,
Zsidó, Görög, Örmény töltözik kintsünkkel,
Nemzetem veſzödik setét törvényekkel.

MEGINT PANASZ.

Ismét meg butykáztam Tiſzának árjait,
Ott töltém, itt nyitám iſzapolt árkait,
Kriger' zsinórával mérvén tsavargásit,
Jobb egyenességre intéztem folyásit.

De mikor én repedt hajlongó hajótskán
Tekenő formára vésett tsolnakotskán
Ki téſzem lelkemet véletlen veſzélynek,
Béts, Pozson Társaim engem' tsak nevetnek.

Azt mondják, szükséges egy embert találni,
Ki tud szenvedéssel Országot tzirkálni:
Küldjük Ortzit, majd ő meg fogja vizsgálni,
Lehet e pénz nélkül nagy dolgot tsinálni.

Károlyi le húzta az Etsedi Lápot,
Ki írta sok ezer tekenős békákot,
Zsigrai Sárvízből el küldé a' rákot,
Tégyen már Ortzi is Tiszán ilyly tsodákot.

Árkokat ásunk hát bizonytalan bérért,
Várván, bársonyt hoznak töretlen kenderért,
Aranyat küldjenek Tokai ürmösért,
Idegen mű jöjjön Magyar Gyüjteményért.

Tiszán le, Dunán fel hajóink úszkálnak,
Fischementi bádog toronyhozz mászkálnak,
Tiszta búzát küldünk Német Sógorinknak,
De tsak rezet adnak Győri Hajósinknak.

Ha Kulpa meg tisztúl, Triesztnél ki kötünk,
Mármarosi sóval Fiúméba megyünk,
Bukarihozz viszszük füstölt berbétsinket,
Páduábann hajtjuk hízott ökreinket.

Az álnok Udvari kárpitos szobábann
Ilyly gondolatokat forralván magábann,
Viszi korán reggel Kaunitz' Udvarábann,
'S azonnal lárma lesz egy egész Országbann.

Mi

Mi vége van a' sok furtsa rendelésnek?
Moldvából hajtsanak ökret lovat Bétsnek.
Magyar-földön termett jószág el maradhat,
Ez, úgy is tsak Nemest, mást nem gazdagíthat.

PANASZ AZ ÖREGSÉGRŐL.

Kérdezed, mint folynak hanyatló napjaim,
Hogy bírnak erőtlen tántorgó tagjaim.
Rövid válaszomból értsed: én még élek,
És téged', mint hajdant, most is úgy szeretlek.
De bezzeg nem köt már *Phillis* bokrétákat,
Mint gondolod, *Chloris* nem hint r'ám rózsákat.
Ha bé tér is hozzám nyájas mosolygással,
Tsak hamar el tűnik pajkos katzagással.
Egy Szép azt mondotta minap vendégségbenn,
Bár tsak csmért vólna virágzó épségbenn.
Felelék: Aszszonyom! szívem nem változott,
Egyéb épületem noha romladozott.
Úgy is van, szívem él, 's van érzékenysége,
Hívságot el hagyván meg jött tsendessége.
De ha néz sebesen el tűnt jobb időkre,
Nyög, és sohajtással gondol jövendőkre.
Fél, retteg ijesztő balog történettől,
Látván, sok nagy dolog függ tsak szerentsétől.
Nagy gonddal mérsékli sorsát Hazájának,
Bú baj közt készítget eszközt halálának.

Mivel napról napra tódúl sok insége,
Hijábann biztatja édes reménysége.
Mert kegyetlen *Párkák* fenik ollójokat,
'S már metszeni kezdik fonott tzérnájokat.
El hervad hát ez is ilylyen bánatjábann,
Kéfzulget naponként Ösök' hajlékábann.
Meg vetvén hívságos Várasak' lármáját,
Honnjábann tsendesen várja vég óráját.
Félre teszi tehát *Arouet'* írását,
Buffon Póp Bolinbrock' tzifra mázolását.
Ötvenedik Zsoltárt penget most hárfáján,
Salamon' nótáját zengi furuglyáján.
Ilyly szív mit tsináljon Bétsi lámpásoknál,
Fél világot bíró Két Nagy *Monarcháknál.*
Illő áldozatot nem adhat Kis Polgár,
Kivel elégedjék egy Tsászár, és egy Tzár.
Marad hát Barátod füstös kunyhójábann,
Várja mit tsináltok *Vénus'* Templomábann.
Mint viszték Szűzeket Hébé' párnájára,
Bihari lakosok' haidani módjára.
El találtad, Jó-Társ, Hegy'alján is valék,
De sok muskataltól ám majd meg is halék.
Ott hagyám hát *Bacchust* seprős Szűzeivel,
Mádi hegy' oldalán Szedők' seregével.
'S míg ők arany szőllőt szedének tsebrekre,
Nékem nagyobb gondom vólt egészségemre.
Ez ugyan már meg tért, élek, és pihegek,
De már tsak mint árnyék föld' hátán lebegek.

SOPRONI

SOPRONI HIENTZEK.

Mit ítélsz, Barátom! világ' dolgairól,
Királyok', Tsászárok', Pápa' bajairól?
Már régen nyugoszn.k mély gondolataid,
Nem jönek szívemet oktatni szavaid.
Szánd meg életemnek unalmas óráit,
Ébreszszed Múzsádat, újítsad nótáit.
Itt, hol kitsiny Volga hömpölyög vizével,
Siet elegyedni Fertő' mélységével,
Magyarból Hientzet tett Német Szomszédság,
És Béts' lakosival kötött rút Sógorság.
Szegény kortsosodás lakik e' vidéken,
Nints *Scytha* maradék az egész melylyéken.
Viselnek ők ugyan kék dolmánt 's nadrágot,
De nem lelsz szívekbenn Magyar Barátságot.
Többnyire zöld sapka fedi tetejeket,
Üstök nélkül olló nyírja rab fejeket.
A' nyelvek hasonlít polykáknak szaváhozz,
Vagy kenetlen szekér' bús tsikorgásához.
Nyilván, mivel sokat isznak a' fertőkből,
Kis gelyvátskák nőnek benn a' nyeldeklőből:
Ezek el záppasztván a' szónak hangzását,
Úgy okozzák osztánn polykák' glugalását.
Ezt írják *Becmandes'* egyik szigetéről,
'S ott lakó vadaknak idétlen nyelvéről.

De hagyjuk anynyibann most a' Hientzeket:
Vizsgáljuk, ha ſzabad, a' Fejedelmeket.
Lám *l' Abbé du Midi* Bétset meg áldotta,
Comte du Norde Pajtását ott meg látogatta.
Koronás Vendégek jönek Várasinkbann,
Pénzt viſznek, vagy hoznak viſzont Orſzáginkbann.
De még Magyar földre nem lépett egyik is,
Kaſzás lé 's bosporos nem tetſzik nékik is.
Vadaknak tartanak talám Ő Felségek,
És így Debretzenbenn nem leſz vendégségek.
Boldog együgyűség! hol, még a' hívságot
Meg vetvén, a' polgár ſzeret ſzabadságot:
Hol a' kints ki ſzállván rézzel vert gályákkal
Nem hozott még romlást büſzke vitorlákkal:
Hol még a' betsűlet drágább az aranynál,
Erkölts és jámborság betsesb sok vagyonnál:
Hol még nem esmérik *Finántzok*' ſrófjait,
A' ſzegényt sajtoló Abaldót, 's vámjait:
Ott, ott a' Szabadság' biztos árnyékábann,
Szeretőm' 's Barátim' tsendes hajlékábann,
Kívánok meg halni Kedvesem' ölébenn,
Ők takarják testem' földnek kebelébenn.

RICH-

RICHVALDSZKI GYÖRGY APÁTÚRNAK NEVE' NAPJÁRA.

Emberek' Baráti'a, 's Istennek Szolgája,
György! kit már kéſzen vár Szent György' Koronája:
Mivel fel ébredett Barátod' Múzsája,
Mond meg, mit rajzoljon lankadó pennája.

Nagy a' kívánsága, fél, hogy utóljára
Gyulladást okozna *Phaeton*' módjára,
Ki méréſzűl ugrott Atyja' hintajára,
Jobb azért másokkal menjünk a' kortsmára.

Mit haſznál, ha, ſzintén *Sophocles*' tsizmáit
Fel húzván, hirdetném Almusnak tsodáit,
Vagy Vitéz Eleid' haragos kópjáit,
Kikkel rettentették Róma' katonáit.

Hol van a' Szabadság? hol leſz maradása?
Tsak vadon puſztákon vagyon mulatása,
Kerített Várakbann nem lehet ſzállása,
Mert ki ſzorította Királyok' lakása.

Heroldok kiáltnak útſzáról útſzára:
Népek! kik jöttetek e' híres pompára,
Királytoknak jertek térden látására,
Ki állott kedvünkért fényes tornátzára.

Ezer

Ezer gyertya világ egy nagy Palotábann,
Minr régenten *Ammon*' ſzentelt templomábann,
Ide tsak Uraság léphet bé gálábann,
Gróf Világ is ott leſz utólsó porábann.

Jertek! Arra tódúl a' balgatag község,
Nem kell az embernek sok ſzem fény veſztőség,
Kit már meg vakított mulandó ditsőség,
Hamar meg tántorít tsak tsekély nyereség.

Az ember így siet keserves jármához,
Nimród erejével jutott hatalmához,
Mások mosolygással érnek koronához,
Semiramis hajdan így ért bírásához.

Tatár *Chám* vette meg *China*' kő falait,
De *Confuciusnak* olvasván ſzavait,
Azonnal le tette kegyetlen nyilait,
'S Pekínnek meg hagyta régi ſzokásait.

Szelíd erköltsöknek vólt ilyly birodalma,
De Kereſztyének közt roſznak van hatalma,
Ezzel nevekedik Nemzetek' siralma,
Sok Fejedelmeknek pedig nyugodalma.

A' reménység renget kit kit böltsőjébenn,
Menynyi hajlandóság van ember' ſzívébenn,
Anynyi békó hever Királyok' kezébenn,
Melylyel ſzegényt tartják fogva tömlötzébenn.

Hogyha

Hogyha *Fabricius* fel kelne porából,
Mit ítélne, kérlek, *Oxus*' tsillagából,
'S válláról oldalra függő pántlikából,
Melylyet büſzkeség ſzött bolondság' gyapjából.

Mit vélne, ha másnak nézne bárányára,
Kit nyakába tettek kötőfék' módjára,
Nem de nem gondolná, hogy már utóljára
Az emberi nemzet jutott romlására.

Nem de nem így öntné ki ſzomorúságát:
Tí, kik fel hozzátok *Sibaris*' világát,
Tartsátok meg bátor *Chochus*' gazdagságát,
Tsak hagyjátok épen Hazánk' Szabadságát.

Vagy adjátok viſzſza hajdon erköltsünket,
Míg meg esmérhetjük igaz Nemzetünket,
Majd *Meótis* mellé viſzſzük Seregünket,
Onnét meg halljátok idővel hírünket.

Ha már Európa egyet ért kárára,
Jertek, Unokáim! Tánais' folytára,
Vigyétek hamvaim' a' túlsó partjára,
Várjuk ott esetét világ' példájára.

De, Kedves Barátom! miről álmodozom?
Látom, hogy ebbenn is nagyon tsalatkozom,
Mert a' Szabadságot én viſzſza nem hozom,
Jobb talám, há róla nem is gondolkozom.

Jobb

Jobb talám, mint mondtam, menni a' kortsmára,
Mint sem véletlenül bódúlni gályára:
Jobb hozzád érkezni ma György' poharára,
Mint sem *Pétsit* látni holnap vatsorára.

ARKÁDIA' LE ÍRATÁSA.

Jól mondod, Kenyeres! én is azt állítom,
Hogy tsak herék vagyunk, már régen tanítom,
Ezen igazságot most is bizonyítom,
Confútz Mestert azért én meg nem ſzóllítom.

Nagyobb most az Örsi Böltsnek Oskolája,
Mint régen Plátónak *Academiája*:
'S különben táplálja lelkemet Múzsája,
Mint Tsáſzárnak egéſz Könyves Palotája.

Ádám Uram ugyan néha jó kedvéből
Sok Könyvet ki húzván régi penéſzéből,
És lopva ki rántván réz poros zsebjéből,
Kezem közé nyomott tudós ſzere méből.

Láttam ott nagy *Mautschont* és *Fient* képekbenn,
Ceres Aſzſzonyt néztem titkos ſzentségekbenn,
Olvastám *Mahomet'* Zsoltárit versekbenn,
'S *Omar'* imádságit apró tzikkelyekbenn.

Tanúl-

Tanúltam kezdetét egéſz Régiségnek,
Mesés eredetét anynyi Istenségnek,
Kit vagy a' Gazdagok adtak Szegénységnek,
Vagy pedig a' Papok balgatag Községnek.

Láttam *Minos*, *Solon*, 's *Lycurg* Uramékat,
Hogy akartak tenni boldog maradékat,
Kivált ez hogy adott kedves ajándékat,
Midőn oſztogatta a' ſzép lakosnékat.

Celéus' Fiának édes hagyománya,
Tudom, haſznosabb vólt, mint *Márs'* buzogánya,
'S talám mint sok Böltsnek ritka találmánya,
Apisnak is azért lönn betsbenn bálványa.

Azt jegyzi egy régi Tsodálatos Írás:
Hogy van e' világon egy bizonyos forrás,
Melylyet nem veſz körűl emberi boltozás,
Hanem van környüle menynyei alkotás.

A' ſzép Arkádia' gyönyörű völgyében,
Kőſziklák hasadtak egy hegy' közepében:
Hová nap nem süthet tavaſz' melegében,
Sem pedig a' nyárnak gyullaſztó hevében.

E' kőſziklák között sok mohos helyeken
Tiſzta víz tsergedez apró követseken,
Melyly el tévelyedvén ſzámtalan ereken,
Újra találkozik virágos réteken.

Éjſzaki

Éjszaki szeleknek fagylaló fúvása
Nem jut oda, hol van e' víznek folyása:
Ott vagyon a' fáknak örök virágzása,
Ott van *Pomónának* kedves mulatása.

Ezer madaratskák fáknak tetejéről,
Szűntelen tsevegnek párjok' hívségéről,
Az egyik énekel új szeretőjéről,
A' más emlékezik régi szerelméről.

A' levegő égnek és helynek szépsége,
Úgy az állatoknak ritka szelídsége,
'S az egész vidéknek örök tsendessége
Jelentik, a' helynek hogy vagyon szentsége.

Demiurgos véget vetvén munkájának,
'S részeit el osztván föld' golyóbisának,
E' vizet békeség' tsendes forrásának
Nevezte, hogy lenne hasznos világának.

A' Királyok ide vezetik Népeket,
A' már lántzok között nyögo Nemzeteket,
Kik, ha meg kóstolják ez édes vizeket,
Azonnal el vesztik ott kemény szíveket.

Látnál, ha sétálnál e' kies helyeken,
Sok vizest mesztelen a' puha gyepeken,
Kiknek már koszorú nintsen a' fejeken,
Sem pántlika nem függ vitézi melylyeken.

Ott mossák némelylyek véres köntösöket,
Mások pedig fogván gyilkos fegyvereket,
Azokból késztenek szántó eszközöket,
Mások ló' helyébenn tserélnek ökröket.

Azok, kik tábori föld mérést értettek,
Meredek bástyákat 's sántzot épitettek,
E' babonás vízből alég merítettek,
'S immár mulatozó házat méregettek.

Sokan azok közül, kik perbenn borúltak,
'S Verbőtz' homályibann már meg is vakúltak,
Ez édes forrásnál midőn meg tisztúltak,
Még onnét *Parnasus* felé el indúltak.

Látnád ott *módinak* első eredetét,
Mert hamar meg unván maga öltözetét,
Ki ki meg kívánja szomszédja' köntösét,
'S *leibelért* ád dolmányt, és *plundráért* mentét.

Nem szóllok artza', fő', 's haj' miveléséről,
Egyik hogy veti el kalpagját fejéről,
Hogy oldja tsimbókját a' más ustökéről,
'S hogy metszi bajuszát ajaka' széléről.

Hát még az Aszszonyok' sok féle ruháját,
Egyik a' másiknak hogy adja szoknyáját,
Ez nyakába veti másnak verdigályát,
Amaz kis paputsért el rúgja tsismáját.

Nagy titok e' forrás: de higyd el, Barátom!
Hogy már Nemzetemet a'hozz közel látom,
Én addig le vetvén Tsáfzári kabátom',
Lafsanként puttonnak kéfzítem a' hátom'.

Abbann vetem tőled vett Leveleimet,
Mint bujdosásombann fzerzett kintseimet,
'S az ég felé vetvén könyves fzemeimet,
Lángnak adom eddig firkált verseimet.

EGYŰGYŰ ÉLETNEK

DÍTSÉRETE.

Tündér Ilonának híres országábann
A' mint Alvintzról méfz Marosnak folytábann,
Szép mező terjedett Erdélynek torkábann,
Melylyről mit olvashatfz Magyar Krónikábann.

Keletről a' Maros' 's Kenyér' vize folyják,
Kik arany fövénynyel bőven ifzapolják,
Délről a' Hunyadi Bértzek árnyékolják,
Nyugatról 's éjtfzakról nagy bányák árkolják.

Régen *Márs'* mezeje, most *Ceres'* tanyája,
Ott tompúlt vala meg Bátori' fzablyája,
De majd meg érkezvén Kinizsi' kópiája,
Ott fetrengett porbann Törökök' tsalmája.

Tráján arra repült, útját ott is hagyta,
E' munkáját idő ámbár oftromlotta,
Fenn áll bofzfzújára, 's még el nem ronthatta,
József minap azon fzekerét hajtatta.

Rég nem fzállott oly'y Sas Közép Dátziára,
'S mivel Szegényeknek jött volt hallására,
És inkább községnek ügyelt panafzára,
A' nép minden felűl tódúlt látására.

Egyedűl egy ágg Pór Tráján' útja mellett
Földjét fzántogatván Tsáfzárra nem nézett,
Hanem némelyly ember kaponyákat fzedett,
Sisak, kard, tör darab, 's egyéb a' féléket.

Ezeket rakásbann vetvén, fzép tulkait
Hajtván, tartogatta ekének fzarvait,
'S nem is látván József' repülő hintait,
Reſzketö kezekkel vitte barázdáit.

A' Tsáfzár ezt látván fzekerét állítja,
És a' fzántó vetőt magához fzóllítja,
Ki legyen, röviden őtet meg tanítja,
'S hogy kérne valami kegyelmet, bíztatja.

Mit kérjek? o Király! mond a' Pór Józsefnek,
Jobbá teheted e gyümöltsét földemnek?
Avagy, meg fordítván rendjét terméfzetnek,
Vifzfza hozhatod e hajnalát éltemnek?

Melyly földet mivelek, Ösim is fzántották,
'S véreket érette sok ízbenn ontották,
Íme bizonyítják e' néma barázdák,
Bár fzólljanak értem e' rozsdás kaponyák.

Azért, Tsáfzár! ha mi kegyelmet mivelhetfz,
Meg köfzönöm, ha e' tsontoktól meg menthetfz,
Hely van fzekeredbenn, belőlök el vihetfz,
Nefze! Isten hozzád! repülj, míg repülhetfz.

NINTS IGAZ GYÖNYÖRŰSÉG A' NAGYOK KÖZÖTT.

Sokfzor leg fzebb fzűz is lankad virágjábann,
'S kínos gondot visel fényes pártájábann,
Nints gyönyörűsége kies tavafzábann,
Lát nehéz rabságot jövendő sorábann.

Terhes ajándékok: fzületés, gazdagság:
Ritkán fzerentséltet fzomorú méltóság:
Mit hafznál fzíveknek a' világi nagyság?
Nem adatik kintsért ám igaz boldogság.

Unalom többnyire büfzke palotákbann
Kér fzállást magának, és nem gunyhótskákbann,
Nints kivel fzenvedjen fzegény kalibákbann,
Lótzán fzeret ülni bársonyos fzobákbann.

Ott kártya, berilis, kotzka, 's lotteria
Között a' henyéket egy tsoporbann híja,
Tolódik Hertzeggel 's Gróffal Kálmár' Fia,
Ezt nyereség, amazt más bolondság víja.

Ennek tsak ditsőség füstölög fejébenn,
A' másnak írígység tsillámlik fzemébenn,
Ez örökös bofzfzút forral epéjébenn,
Amaz egy barátot nem esmért éltébenn.

Még is öfzve gyűlnek, egymást meg ölelik,
A' jámbor Gazd'afzfzonyt, mondják, hogy tifztelik,
De fülét hitetlen fzavakkal terhelik,
Mivel alattombann mindnyáján gyülölik.

El bomlik a' vásár, *Dámonhozz* sietnek,
Hol ötven Személyre afztalt teríttetnek,
Kedvetlen le ülnek, görbén tekíngetnek,
Ásítva fzóllanak, fzunynyadva nevetnek.

Hasztalan igyekszik *Berki* húrjaival,
Amphion szíveket rabló hangjaival,
Jó kedvre nem birja minden titkaival,
Világnak így élnek viszsza javaival.

Azonbann ifiú *Chloenak* szívében,
Titkos tuz sinlödvén ártatlan melylyében,
Unalom férkezik lassan kebelében,
'S el hervad éltének leg szebb idejében.

Nintsen Nagyok között tiszta gyönyörűség,
Minden boldogságok mázos keserűség,
Masz'agos javak a' hatalom 's ditsőség,
Ha szivünkbenn nintsen óhajtott tsendesség.

TSILLAG NÉZŐ SAJNOVITS' ÉS HELL' HIBÁI TZÁFOLTATNAK.

Meg szűnik nap kelet nép özönt küldeni,
Délszín villongásit kezdi felejteni,
Nap nyug t oltárit kéfzül el dönteni,
Éjtszak új világot akar teremteni.

Nem

Nem elég, hogy már rég nyúlt gyilkos fegyverhezz,
'S a' sok ki ontott vér kiáltoz egekhezz,
Hanem hogy emelje Királyit ezekhezz,
Böltseit idézi a' fagyos tengelyhezz.

Láfsák a' jeleket, mi fog következni,
Talám fzabad léfzen Hellel fzövetkezni,
És általa olyly nagy hatalmat fzerezni,
Hogy e' földet lehet lántzokra kötözni.

El lepik *Gróóknak* zuzmaráz hegyeit,
Viszik *Zoroaster'* tündér eszközeit,
Ijesztik *Lappóknak* félénk nemzeteit,
Midön tsöből nézik az égnek jegyeit.

Tsillagoknak ezek szabnak ösvényeket,
Bolt hajtáson húznak mellyeslegeseket,
Mérnek esméretlen világ szegleteket,
Tsak nem ostromolnak újra Isteneket.

Partról partra űzik terméfzet' tsodáját,
Keresik Neptúnus' el hagyott tsigáját,
Azokkal meg töltik Királyok' fzobáját,
Mondván, ott tartották Elei gályáját.

Némelylyek le fzállván a' földnek gyomrábann,
Ott a' fövenyeknek sok rétű ágyábann,
Világnak kezdetét kérdezik hijábann,
'S a' föld hogy önthette magát e' formábann.

Ki válaſztá külön a' kis követseket,
'S kintsttsel elegyítvén a' hideg értzeket,
Mi moshatta öſzve így a' fövenyeket,
Hány ezer eſztendő végzé mind ezeket.

A' Nap még is fel jön enynyi tébolygásra,
Setét felegekből tér ſzánakozásra,
Súgárival segélyt igazság látásra,
'S *Vénus* önként kéſzűl ſzokott utazásra.

Te is el érkeztél oda kukutsálni,
Hellel tsillagokat Nap alatt vizsgálni,
Ezeken, mondjátok, nintsen mit tsodálni,
Azért hagyjuk öket kedvekre bujkálni.

De mivel olyly távúl találtál feledre,
Mondd meg, hogy esmértél kedves Nemzetedre?
Látom, írásodbann hárítod tsak Hellre,
Hogy ő kínſzerített ilyly esméretségre.

Tudom, meg örültél az Atyaſiságnak,
'S ilyly Nemes Nemzettel való rokonságnak,
Nagy híre vólt mindég híres *Lapponságnak*,
Valamint most köztünk a' jeles Tótságnak.

E' népnek lehetnél valaha Vezére,
'S el vivén a' jeges tengerek' ſzélére,
Talám emelhetnéd majd ditsőségére,
Melylyet Jó *Svatopluk* veſztett ſzégyenére.

Adunk

Adunk mí tí néktek anya leveleket,
Kik bizonyíthassák eredeteteket,
Serény jobbágyoknak tudunk benneteket,
Ugyan azért hagytuk vólt meg földeteket.

Lássátok, ha immár nem tetſzik a' pórság,
Mivel nem tudjátok, melyly ſzent a' Magyarság,
Ott talám sorsotok lehet majd Uraság,
Mert itt nem oſztozó ſzolgával Szabadság.

Avagy vélitek e, hogy ama' Vitézek,
Kik haidan Sándornak olyly fenn felelének,
'S kinek kópjájokkal bűſzkén kérkedének,
Vélitek e, hogy most Lapponok lennének?

O! nem: távúl légyen olylyan káromkodás.
— — — — — — — — —
— — — — — — — — —
— — — — — — — — —

Nem vóltak *Scythákna*k fatytyú gyermekei,
Mutatják még ma is vitéz erköltsei,
Deli kéſzűlettel jöttek seregei,
Így vóltak barmai, nyelvek, fegyverei.

Ezt érzi magábann ki ki mí közöttünk,
Érzették mások is, ha kardot kötöttünk,
Aggódjék ámbátor világ, honnét jöttünk,
Elég az, hogy vala *Márs* elsö Istenünk.

Te pedig, Tsillagáſz! bár akár ki lehetſz,
Kedves rokonidhozz töſtént viſzſza mehetſz,
Vélek ſzáraz halból kéſzült málét ehetſz,
Mert lám ítéletet Nyelvünkről nem tehetſz.

AMERIKABANN KEZDŐDÖTT HÁBORÚ' ELEJÉN.

Tengerre kelt *Mávors* hadi pompájával,
Tsendes Nemzeteket rémít záſzlójával,
Neptúnust kergeti hármas ſzigonyával,
Várakat veſzt, éget, nyer, dúl álgyújával.

O Dohány! o Nádméz! o *Coffé*, 's *Indigó*!
Szaſzafraſza, Gyömbér, Bors, *Myrha*, *Kakáó*?
Értetek ſzáll sok nép idegen partokra:
Értetek ember vér árad patakokra.

Veſzett vólna *Vespáz* törött gályájával,
Cortez tűz okádó paripás hadával,
Indus békeségbenn ſzedne most gyöngyöket,
Nem imádna durva fösvény Isteneket.

Mon-

Montezum' N mzete kies barlangjábann,
Ártatlan párjával arany értz várábann,
Trombita ſzó nélkül enné vatsoráját,
Strázsa nélkül vinné gunyhóbann mátkáját.

Pizarró' Fiai! Koronás Tolvajok!
Kik aranyért gyöngyért ember vért ontatok,
Tí nékünk erköltsöt 's hitet ígértetek,
Örökös jobbágynak valylyon mért tettetek.

Nem ez vala írva *Las Cazas'* könyvébenn,
Melylyet hajdan látánk ſzentséges kezébenn,
Menynyorſzágot ígért 's földi boldogságot,
Tí pedig gyöngyökért adtatok rabságot.

Ezer gálya úſzik közös romlásunkra,
Ötven Nemzet siet el puſztításunkra,
Légyen bár! de tí is, fösvény Nemzetségek!
El múltok, mint egyéb földi erösségek.

FELSÉGES MÁRIA TERÉZIA' HALÁLÁRA.

Nap és ég be borúlt ſzomorú felhőkkel,
Mátra, Tátra, Fátra zokog az erdőkkel,
Tiſza, Duna dagad áraſztó könyvekkel,
Száva, Dráva jajgat keseryes népekkel.

Hár-

Hármas hegyre szállott Anyja Pannonoknak,
Királya, Aszszonya téres Országoknak,
Keresztʼ jelét vévén ditső jobb kezébenn,
Ilyly áldással téte Szentekʼ seregébenn.

Magyarok! kik engemʼ híven szolgáltatok,
Országimʼ őrizvén értem hartzoltatok,
Sok jó tételenyimʼ szívbenn el rejtsétek,
Fiamhozz is szinte olyly hívek legyetek.

Az Isten, aʼ ki oszt királyi páltzákat,
Igaz lattal méri Népeknek sorsokat,
Terjesszszen reátok menynyből áldásokat,
Láthassa Fiam is boldogúlástokat.

Negyven esztendeig alattam éltetek,
Hazábann pusztító hadat nem értetek,
Téjjel mézzel folyó lett kövér földetek,
Erről, Kedves Népem! meg emlékezzetek.

MÁS
UGYAN EZEN FELSÉGNEK
EMLÉKEZETÉRE.

Istenі Felségnek képe és formája,
Mária! Tsászárokʼ ditső Unokája,
Te valál Alkotónkʼ nagy remek munkája,
Királyokʼ Mestere, Erköltsnek példája.

Hatalmad aʼ Törvényt soha nem bontotta,
Alattad aʼ Szegényt Gazdag nem rontotta,
Ha Polgárt Igazság sulylyával meg nyomta,
Azt büntetésétől Kegyelmed ki vonta.

Kintsedʼ ki osztottad Népednek javára,
Könyörűlő Lelked le nézett árvára,
Gondod vólt Szegényekʼ 's Özvegyekʼ sorsára,
Kis terhet vetettél Jobbágyidʼ nyakára.

Titust, *Trájánt*, *Caesárt* nem úgy betsűlhetem,
Tetteket tetteddel hogy ha egybenn vetem,
Tamerlánt, *Gengiskánt*, *Attilát* nevetem,
Nagy Sándort, Nagy Károlyt, Nagy Lajost meg vetem.

Ezen Fejedelmek hívságnak ſzolgáltak,
Népet, Orſzágokat vérrel hódoltattak,
Öldöklő fegyverrel hír névnek áldoztak,
Gyilkos táborokkal földet puſztítottak.

Te tsak igaz űgyért hadad' hartzoltattad,
Azt is, mit fegyverrel nyertél, viſzſza adtad,
Vér ontást ſzerető Nagyoknak mutattad,
Tsak úgy lehet boldog a' nép, mint alattad.

Téged' hát, Emberi Nem' Gyönyörűsége,
Országok', Nemzetek' fényes Ditsősége,
Sírbann sírván kísírt Fiad' Öröksége,
Szeretett Magyarok' Népe 's Nemessége.

Angyali Koronád', ki fénylett Fejedbenn,
Melylynek terhe alatt nyögtél életedbenn,
Küldd sietve hozzánk Orſzág' közepébenn,
Második Józſefnek nyomhassuk Fejébenn.

Kérjed Nemzeteknek gondviselő Atyját,
Áldja meg Fiadnak rajtunk Orſzáglását,
Őtet, kit sirattunk még lévén pó'yábann,
Most vigan emeljük fényes Trónusábann.

BES-

BESSENYEI GYÖRGYNEK,

MIDŐN JÓ BARÁTJA VISZSZA KÜLDENÉ A' VALLÁS ÍRÁNT HABOZÓ ÍRÁSAIT.

Mélyen gondolkoztál Isten' munkájáról,
Sokat elmélkedtél Terméſzet' titkáról,
Tengert, eget, földet meg fogni akartad,
Fáraſztó munkábann életed' folytattad.

Moyses' írásának egyedűl nem hittél,
Igazságot újabb Könyvekbenn kerestél,
De, látom, tzélodat még is el nem érted,
Mindenek homálybann maradtak előtted.

Vizsgáltad ſzorosan világ' állapatját,
Kívántad esmérni tsodás alkotmányát,
Földi bogár menynynek ditső fellegébenn
Repűlvén borúltál Urad' elejébenn.

Le ſzállottál onnand pokol' kapujábann,
Meg nézted, mit mivel Plútó barlangjábann.
Viſzſza tértél ismét földiek' sorjábann,
Zsidó, Görög, Deák Írók' tsoportjábann.

Ezek-

Ezektől pártúlván jutál több Népekhezz,
Anglusok, Frantziák, ſzelíd Németekhezz,
Hallgattad vígyázva kérkedő Böltseit,
Álmélkodva nézted Mesés Isteneit.

Arimint, *Orozmát*, Perzsáknak Bramáját,
Poéták' Apjának Isteni Tsordáját,
Győzedelmes Róma' tzifra Pantheonját
Láttad, és tsodáltad emberek' bálványát.

Aegyptus' homályán, *Delphus'* ſzigetében,
Ammon' templomában, *Sybillák'* könyvében,
Tágusnak partjától fekete Tengerig,
Hit Vallást kerestél Rómától Benderig.

Salamont nem értéd, *Ezdrást* meg vetetted,
Jézus Sirák' Fiát kaczagva nevetted,
Prófétákat álom látóknak nevezted,
Evangelistákat egymásbann veſztetted,

Póp, *Leibnitz*, *Wolf*, *Burnit*, *Voltair*, *Confucius*,
Melanchton, *Calvinus*, *Luther Helvetius*,
Nem tettek eleget elmélkedésednek,
Vége nem lehetett kéteskedésednek.

Tridentomi Gyűlést, Római *Vaticánt*,
Dordrechti Zsinatot, a' Stámbuli *Divánt*
Hallgattad, 's meg mérted *Muftit* a' Pápával,
Dervist, Oláh Batykót, Indus' *Braminjával*.

Térj meg, Jó Barátom! e' sok vizsgálásból,
Semmi haſzon nem jön reád e' munkából,
Moyses' Könyve nélkül világ setétbenn áll,
Ennél jobb Vezetőt halandó nem talál.

Hagyd inkább azt helybenn, mit monda Népének,
Jó törvényt hozott ő nyakas Nemzetének,
Melyly, ha nem illik is e' tzifra időkre,
Illett zúgolódó pártos emberekre.

Higyd el, nála nélkül Istent meg nem leled,
Természet homálybann rejtezik előtted,
Mert noha egyűgyű 's formátlan írása,
De erős és velős beſzédje 's mondása.

Zerdusnál kerested földnek ſzületését,
Chaos' tojásából várván ki kelését,
Lested, mint leſz világ ſémmiség' magvából,
Tuz, föld, víz, levegő égnek zavarjából.

Bár *Plátót* kérdezzed az első Vagyonról,
Ő is tsak hebegve beſzél e' titokról,
Az *universumot* kódös elméjébenn
Morzsolván, meg láttad, mit ſzült jó kedvébenn.

A' mit *Nevton* monda Világ' tengelyéről,
Forgó föld', álló nap' nyomó erejéről,
Lok mit írt Emberek' nagyságos Lelkéről,
Te tsúfot állítál hímes költéséről.

Hová vitt kétséged mélység' fejtésébenn?
El merültél titkok' setét rejtekébenn:
Mit nyertél? maradtál bizonytalanságbann,
Elmédet keverted nyughatatlanságbann.

Régiebb, mint újabb, Böltsek kerengéltek,
Tsalóka Tudományt mí nékünk beſzélltek,
Most már, hogy el múltak, minket setétségbenn
Hagyván, vakoskodunk habozó kétségbenn.

Én is iſionta olyly úton indúltam,
Mint te, mindeneket meg fogni akartam,
De látván, hogy sok van, mit Iſten embertől
El rejtett, el húztam magam' a' veſzélytől.

Valaki az Iſtent meg fogni akarta,
Azt nagy ditsősége le verte 's alázta,
Ki a' terméſzetnek tsodáit vizsgálta,
Tsombókjának végét sohol sem találta.

Gyors elme küſzködik, gyenge tsak botorkál,
Gyáva álmélkodik, a' furtsa sétikál,
Ostoba kínlódik, vakmerő nem hátrál,
Nagy elme bizonyost válaſzt, 's abbann meg áll.

E' légyen hát vége rövid beſzédemnek,
Régiségbenn Moysest válaſzſzuk Vezérnek,
Baylt, *Voltairt*, *Spinózát* veſsük a' gályára,
Vigyék Spanyol Király' *Autodaféjára.*

Nem

Nem mondom azonbann, el hagyd Görögöket,
Meg vessd a' jelesebb Római Böltseket;
Ezek Tudománynak nyitották ajtaját,
Gondolni ſzoktatták Ádám' maradékát.

Zeno, *Epicurus*, *Socrát*, *Diogenes*'
Tanítások utánn lett ember egyenes,
Polgári erköltsöt, ſzelíd emberséget
Ezektől tanúltunk, 's vettünk vitézséget.

Íme viſzſza küldöm zákányos írásod',
'S azt mondom, Barátod, verselő Pajtásod,
Hagyj fel mély dolgoknak ſzoros fejtésével,
Mulasd inkább időd' erkölts' festésével.

Orſzáglásnak módját hagyd bölts Királyokra,
Vallást, Hitnek dolgát a' tanúlt Papokra,
Ostoba világnak tzáfolt roſz ſzokásit,
Húrold bujaságtól eredő romlásit.

Gyógyítsd Polgár Társad' közös nyavalyából,
Melyly reá ragadott kints' kívánságából:
Oktassd ſzelídségre Hazádnak lakosát,
Mutassd vakmeröknek a' Bíró' pallosát.

Hagyd el ködös füstjét ama' nagy Várasnak,
Melylybenn betse nintsen a' Magyar Okosnak:
Jöjj le a' ſík földre, tanúlj majorkodást,
Henye Tudósokra hagyd az Okoskodást.

Leibnitz, *Plátó*, *Nevton* oda nem vezetnek,
Hol nap, hold, tsillagok, planéták erednek;
Üssd fel sátorodat a' Tisza' partjára,
Ott emelkedj, ott írj Hazádnak javára.

Szegény Magyar! későn jött fel játszó helyre,
Hol koszorút kötnek *Poéták'* fejére,
És így jobb ó néki szomorú nyelvével
Rejtezni, játszon ő inkább elméjével.

Ha ki Böltseségnek szent sekrestyéjébenn
Be jutott, tanítson mást, 's úgy ditsekedjen:
Mert ki azért tanúl, hogy tsak vetekedjen,
Szükséges, maga is végre vetemedjen.

Jöjj hát, meg mutatom, melylyik a' jobb szántás,
Mint megy a' kaszálás, melylyik szebb aratás,
Melyly földön vess zabot, árpát, kölest, búzát,
Mint nevelj kost, bikát, kant, ártánt, paripát.

Nem messze házadtól lészen Tokai hegy,
Kinek édes mustja világra szélylyel megy,
Ott emelj dél színre pásztori gunyhótskát,
Szopogass jó kedvvel kétszer szűrt borotskát.

És midőn nap tűnik pompás súgárjával,
Setétség bé vonja földet fátyolával;
Te akkor adj hálát Természet' Atyjának,
Valld őtet föld', tenger', menyny ország' Urának.

Dítsírd

Dítsírd így Istened' kisded vatsoránál,
Nyugodj el tsendesen szőllődnek lábánál;
Mondván tsak susogva *Sálem'* Királyával:
Be kitsiny az Ember mély Tudományával!

ORSZ. SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR